

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ROLE POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY PŘI
PREVENCI RADIKALIZACE MLÁDEŽE VE
STŘEDOČESKÉM A ÚSTECKÉM KRAJI**

Autor práce: Adéla Knopová, Dis.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2026

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Adéla Knopová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Role policie při prevenci radikalizace mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Role of the Police in Preventing Youth Radicalisation in the Central Bohemian and Ústí nad Labem Regions

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): listopad, 2025

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je porovnat preventivní aktivity Policie České republiky zaměřené na předcházení radikalizace mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji a identifikovat jejich specifika, silné stránky a nedostatky. Vedlejším cílem je formulovat návrhy doporučení, která mohou přispět ke zvýšení efektivity preventivní práce s ohroženou mládeží v obou krajích.

Student: Adéla Knopová, DiS.	28.11.2025	Knopová
Vedoucí práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.	5.12.2025	K

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	11.12.2025	RS
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2025	Sapík
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	20.12.2025	J. Dušek

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

KNOPOVÁ, A. *Role Policie České republiky při prevenci radikalizace mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 96 s., Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou radikalizace mládeže a rolí Policie České republiky v procesu její prevence. Teoretická část definuje základní pojmy spojené s extremismem, popisuje jednotlivé fáze radikalizačního procesu a věnuje se specifickým hrozbám v digitálním prostředí, jako je algoritmická radikalizace a gamifikace. Pozornost je věnována také identifikaci varovných signálů u dětí a mládeže analýze aktuálního vývoje kriminality s extremistickým podtextem. Praktická část práce je založena na kvalitativním výzkumu, který porovnává preventivní aktivity Policie ČR ve Středočeském a Ústeckém kraji. Prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů se specialisty práce identifikuje specifika, silné stránky a nedostatky preventivních přístupů v obou regionech. Cílem práce je na základě provedené analýzy formulovat doporučení pro zvýšení efektivity preventivní činnosti a posílení spolupráce mezi policií, vzdělávacími institucemi a rodinou.

Klíčová slova: radikalizace, mládež, prevence, Policie České republiky, extremismus, Středočeský kraj, Ústecký kraj, varovné signály

ABSTRACT

KNOPOVÁ, Adéla. *Role Policie České republiky při prevenci radikalizace mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2026. 96 pg. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Milan Kocík, MBA, LL.M.

This bachelor thesis deals with, the issue of youth radicalisation and the role of the Police of the Czech Republic in its prevention process. The theoretical part defines key concepts associated with extremism, describes individual stages of the radicalisation process, and addresses specific threats in the digital environment, such as algorithmic radicalisation and gamification. Attention is also paid to the identification of warning signs in children and adolescents and analysis of the current development of extremist-motivated crime. The practical part of the thesis is based on qualitative research comparing the preventive activities of the Czech Police in the Central Bohemian and Ústí nad Labem regions. Through semi-structured interviews with specialists, the thesis identifies the specifics, strengths, and weaknesses of preventive approaches in both regions. The aim of the thesis is to formulate recommendations for increasing the effectiveness of preventive activities and strengthening cooperation between the police, educational institutions, and families based on the analysis performed.

Keywords: radicalisation, youth, prevention, Police of the Czech Republic, extremism, Central Bohemian Region, Ústí nad Labem Region, warning signs

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Základní pojmy	12
2.1 Radikalizace	12
2.2 Extremismus.....	13
2.3 Terorismus.....	14
3 Druhy radikalizace	16
3.1 Pravicová a levicová radikalizace	16
3.2 Nábožensky motivovaná radikalizace.....	17
3.3 Hybridní a „single – issue“ radikalizace	18
3.4 Separatistická a etnonacionalistická radikalizace	19
4 Legislativní rámec prevence radikalizace	20
4.1 Ústavní základy a princip bránící se demokracie.....	20
4.2 Trestněprávní ochrana a pohnutky pachatele.....	20
4.3 Správní právo a preventivní mandát Policie ČR	22
4.4 Legislativní rámec pro prevenci a potírání radikalizace	22
5 Proces radikalizace.....	24
5.1 Fáze radikalizačního procesu	24
5.1.1 Hierarchické uspořádání radikalizace podle Fathaliho Moghaddama	25
5.1.2 Kognitivní transformace v modelu Randyho Boruma	25
5.1.3 Sociální mobilizace a kognitivní otevření dle Quintana Wiktorowicze..	26
5.2 Radikalizace mládeže.....	26
5.2.1 Algoritmická radikalizace mládeže.....	28
5.2.2 Gamifikace jako nástroj náboru	29

6	Prevence radikalizace mládeže v kontextu policejní činnosti.....	31
6.1	Úrovně preventivního působení a jejich specifika.....	31
6.2	Specifika prevence v digitálním prostředí.....	32
6.3	Včasná detekce a identifikace varovných signálů.....	33
6.3.1	Multidisciplinární spolupráce při identifikace varovných signálů.....	34
7	Kriminalita páchaná mládeží.....	36
7.1	Násilná kriminalita.....	36
7.1.1	Úmyslné ublížení na zdraví.....	37
7.1.2	Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci.....	38
7.1.3	Nebezpečné vyhrožování.....	38
7.2	Skutky s extremistickým podtextem u osob do 18 let.....	39
8	Typologie regionálních rizik a jejich vliv na radikalizaci mládeže.....	41
8.1	Strukturální determinanty radikalizace v Ústeckém kraji.....	41
8.2	Strukturální determinanty radikalizace ve Středočeském kraji.....	43
9	Praktická část.....	45
9.1	Metodika výzkumu.....	45
9.1.1	Charakteristika výzkumného souboru.....	45
9.1.2	Nástroje pro sběr dat.....	46
9.1.3	Etické aspekty výzkumu.....	47
9.2	Interpretace a prezentace výsledků.....	48
9.2.1	Aktuální stav a vývoj radikalizace ve sledovaných krajích.....	48
9.2.2	Preventivní aktivity PČR ve sledovaných krajích.....	49
9.2.3	Mezioborová spolupráce ve sledovaných regionech.....	50
9.2.4	Silné stránky a příklady z dobré praxe.....	51
9.2.5	Slabé stránky a systémové bariéry prevence radikalizace mládeže.....	52
9.2.6	Komparace Ústeckého a Středočeského kraje.....	53

9.3	Návrhy a doporučení pro praxi	54
	Závěr	56
	Seznam použitých zdrojů	58
	Seznam zkratek	64
	Seznam tabulek a grafů	65
	Seznam příloh.....	66

Úvod

Problematika radikalizace mládeže představuje v současné České republice jednu z nejvýznamnějších a nejaktuálnějších bezpečnostních výzev. Mládež je definována jako specificky zranitelná cílová skupina, která je vystavena vlivu sociálního napětí a snadnému ovlivňování radikálními narativy, a to zejména v on-line prostředí. Právě digitální prostor se stává primárním objektem zájmu preventivních strategií, neboť umožňuje rychlé šíření extremistických myšlenek. Bezpečnostní praxe proto klade zásadní důraz na preventivní aktivity, jejichž cílem je identifikace varovných signálů a přerušování procesu radikalizace již v jeho raných fázích. Klíčovou rolí v tomto systému plní Policie České republiky, jejíž preventivní činnost je nezbytnou součástí ochrany společnosti před extremismem a násilnými incidenty.

Teoretický stav poznání je v oblasti radikalizace a prevence poměrně rozsáhlý. Odborná literatura se podrobně věnuje definování radikalizace, jejím formám, psychologickým procesům a konceptům primární, sekundární a terciární prevence. Existuje rovněž pevně definovaný legislativní a strategický rámec prevence kriminality, který určuje základní úkoly a kompetence Policie ČR. Tyto teoretické poznatky a vládní dokumenty poskytují nezbytný základ pro pochopení mechanismů, kterými se radikalizace ve společnosti šíří.

Navzdory solidnímu teoretickému zázemí však v oblasti reálné aplikace existuje mezera v empirickém poznání. Konkrétně absentuje podrobné srovnání implementace preventivních aktivit v regionech s odlišnými socio-ekonomickými a kulturními charakteristikami. Přestože jsou obecné postupy Policie ČR definovány metodicky, reálný stav praxe a její efektivita jsou významně ovlivněny regionálními specifiky, dostupností personálních zdrojů a mírou funkční spolupráce s externími subjekty, jako jsou školská zařízení či orgány sociálně-právní ochrany dětí. Právě potřeba komparace těchto přístupů ve Středočeském a Ústeckém kraji tvoří hlavní motivaci pro zpracování této bakalářské práce.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato kapitola vymezuje záměr a postup realizace bakalářské práce. Popisuje stanovené cíle, definuje objekt zkoumání, nastiňuje pracovní postupy a specifikuje metody, které jsou použity pro sběr, vyhodnocení a interpretaci získaných informací.

Hlavním cílem bakalářské práce je porovnat preventivní aktivity Policie České republiky zaměřené na předcházení radikalizace mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji a identifikovat jejich specifika, silné stránky a nedostatky. Vedlejším cílem je formulovat návrhy doporučení, která mohou přispět ke zvýšení efektivity preventivní práce s ohroženou mládeží v obou krajích.

Objektem zkoumání bakalářské práce je preventivní činnost Policie České republiky (PČR). Práce se konkrétně zaměřuje na programy a aktivity prevence kriminality, které jsou cíleny na mládež a mají za úkol předcházet její radikalizaci. Předmětem komparace jsou dvě regionální úrovně, preventivní složky PČR ve Středočeském kraji a Ústeckém kraji.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Teoretická část se zaměřuje na vymezení základního teoretického problému a stavu poznání. Pro zpracování teoretického rámce práce jsou využity základní vědecké metody, především analýza a syntéza odborné literatury, národní legislativy a strategických dokumentů. Cílem je teoreticky vymezit problematiku radikalizace, prevence a roli PČR, přičemž tyto metody jsou doplněny o komparaci jednotlivých konceptů prevence a forem radikalizace.

Empirická část práce se zaměřuje na kvalitativní šetření preventivní praxe PČR v obou vymezených krajích. Realizace empirického výzkumu je založena na kvalitativním přístupu, který umožňuje získat detailní a hloubkové informace o preventivní praxi přímo od expertů z terénu.

2 Základní pojmy

Před samotnou analýzou preventivních aktivit Policie České republiky je nezbytné vymezit základní terminologii, se kterou bude tato bakalářská práce operovat. Jednotné a přesné chápání pojmů je stěžejní pro správnou interpretaci zjištěných dat v empirické části, a to zejména s ohledem na skutečnost, že pojmy jako radikalizace či extremismus mohou být ve veřejném prostoru zaměňovány. Následující podkapitoly proto ukotví tyto fenomény na základě platné legislativy a relevantních odborných bezpečnostních studií, přičemž důraz je kladen na jejich aplikaci v kontextu práce s mládeží.

2.1 Radikalizace

Pojem radikalizace je v odborné literatuře popisován jako dynamický proces, který se vymyká statickým definicím. Pro účely této práce je klíčové porovnat český přístup k tomuto jevu se zahraničními teoretickými koncepty, což umožňuje lépe pochopit jeho komplexnost.

Autorka Barbora Vegrichtová¹ definuje radikalizaci primárně jako specifickou vývojovou trajektorii jedince. V jejím pojetí jde o proces postupného přijímání a vnitřního ztotožnění se s vyhraněnými názory a postoji, které směřují k legitimizaci a případné realizaci násilí na základě určité ideologie. Vegrichtová klade důraz na charakter, kdy se jedinec pod vlivem vnitřních i vnějších faktorů postupně radikalizuje v rovině kognitivní, což může vést k behaviorální změně, tedy k samotnému násilnému jednání.² Vzhledem k tomu, že tento proces zahrnuje kombinaci vnitřních i vnějších podnětů, lze o radikalizaci uvažovat, jako o výsledku multifaktoriálních vlivů, kterým je jedinec vystaven.

Oproti tomu americký sociolog Colin J. Beck nahlíží na radikalizaci skrze optiku vztahu jedince či skupiny k politickým a společenským institucím. Podle Becka radikalizace nepředstavuje pouze změnu postojů, ale především orientaci na fundamentální změnu společenských struktur prostřednictvím mimo institucionálních strategií³. Beck uvádí, že radikalizace se vyznačuje opuštěním rutinních politických postupů ve prospěch inovativních a často nátlakových metod, které stojí mimo kontrolu

¹VEGRICHTOVÁ, B. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. s 25.

² Tamtéž s 30.

³ BECK, Colin J. *Radicals, Revolutionaries, and Terrorists*. Cambridge: Polity Press, 2015. s. 19.

státních institucí. V souladu s tímto pojetím upozorňuje Charvát na etymologický původ slova radikální, odvozeno z latinského radix neboli kořen, což naznačuje jednání jdoucí ke kořenu problému. Charvát dodává, že radikalismus by měl být chápán jako souhrn politických názorů, jejichž aplikace by sice vedla k rozsáhlým společenským změnám, nikoliv však k likvidaci demokracie jako takové⁴. Zatímco Vegrichtová se zaměřuje na proces směřující k násilí, Beck a Charvát zdůrazňují, že radikalizace je v jádru snahou o strukturální změnu prováděnou prostředky mimo běžný politický rámec, přičemž násilí je pouze jednou z možných taktik, nikoliv podmínkou radikalizace jako takové⁵.

Existence těchto rozdílných teoretických východisek ukazuje, že na radikalizaci lze nahlížet z několika úrovní. Zatímco jeden přístup zdůrazňuje psychologickou a bezpečnostní rovinu s důrazem na identifikaci varovných signálů v chování jedince, druhý přístup poskytuje hloubkový vhled do sociologické podstaty radikalizace jako aktivity, která záměrně překračuje hranice institucionální politiky za účelem dosažení fundamentální společenské proměny.

2.2 Extremismus

Pojem extremismus je v českém bezpečnostním a právním prostředí chápán jako souhrn vyhraněných ideologických postojů, které vybočují z ústavních norem a směřují proti základům demokratického právního státu. Ministerstvo vnitra České republiky definuje extremismus následovně „*Pojmem extremismus jsou označovány vyhraněné ideologické postoje, které vybočují z ústavních, zákonných norem, vyznačují se prvky netolerance a útočí proti základním demokratickým ústavním principům, jak jsou definovány v českém ústavním pořádku.*“⁶ Klíčovým znakem těchto aktivit je útok na základní ústavní principy, jako jsou svoboda, rovnost a lidská důstojnost.

Autor Jan Chmelík toto vymezení doplňuje o důležitý právně-sociologický aspekt. Extremismus podle něj představuje „*vyhraněné formy politických a jiných názorů, které se projevují metodami odporujícími právním normám a principům demokratické společnosti*“. Chmelík zdůrazňuje, že extremismus je charakteristický svou snahou o zneužití demokratických institucí k jejich vlastní likvidaci, přičemž jeho nositelé často odmítají jakýkoliv společenský dialog a kompromis. Právní rozměr extremismu pak

⁴ CHARVÁT, J. *Teoretické vymezení extremismu a radikalismu*. Praha: Portál, 2007, s. 9–13.

⁵ BECK, Colin J. *Radicals, Revolutionaries, and Terrorists*. Cambridge, 2016, s. 20.

⁶ Ministerstvo vnitra České republiky. *Co je extremismus* [online]. 2021 [cit. 2026-01-28]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

spočívá především v tom, že tyto aktivity směřují k potlačení práv a svobod jiných osob, což je v přímém rozporu s ochranou, kterou stát poskytuje svým občanům⁷.

Z pohledu Ministerstva vnitra i odborné literatury není extremismus pouze teoretickým názorem, ale představuje reálnou hrozbu pro vnitřní bezpečnost státu. Extremistické subjekty se vyznačují dogmatismem, intolerancí a cíleným vyvoláváním strachu či nenávisti vůči určitým skupinám obyvatelstva⁸. V posledních letech je patrný posun k novým formám, které sice nemusí vykazovat pevnou ideologickou strukturu, ale jejich dopad na bezpečnost a stabilitu společnosti zůstává vysoce rizikový.

Zásadním pro pochopení této problematiky je rozlišení mezi extremismem a radikalismem. Ačkoliv jsou tyto termíny zaměňovány, z pohledu Ministerstva vnitra i Chmelíka mezi nimi existuje jasná hranice. Extremismus je vnímán jako jednoznačně proti systémový a neústavní jev, který usiluje o zrušení demokracie. Naproti tomu radikalismus představuje snahu o zásadní společenskou změnu v rámci stávajících ústavních a zákonných pravidel. Radikál sice zastává krajní postoje a vyžaduje radikální reformy, ale na rozdíl od extremisty nepopírá principy právního státu a neuchyluje se k aktivitám směřujícím k násilnému svržení demokratického zřízení.

2.3 Terorismus

Terorismus představuje v současném bezpečnostním prostředí jednu z nejzávažnějších hrozeb, přičemž jeho definování není jednotné a často se odvíjí od konkrétních právních a politických norem. Obecně lze terorismus charakterizovat jako soubor násilných metod a taktik, které mají za cíl vyvolat ve společnosti stav strachu a nejistoty pro dosažení konkrétních politických, náboženských či ideologických změn. Na rozdíl od běžné kriminality není u terorismu primárním cílem samotný násilný akt, ale

⁷ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, s. 18.

⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022* [online]. Praha: MV ČR, 2023 [cit. 2026-03-01]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

jeho psychologický dopad na širokou veřejnost a následný nátlak na politickou reprezentaci⁹.

Podoba terorismu v 21. století zásadním způsobem ohrožuje základní lidská práva a svobody a destabilizuje samotné základy demokratického zřízení tím, že vyvolává pochybnosti o funkčnosti státního systému. Klíčovým nástrojem teroristických organizací je vyvolávání „efektu strachu“, který slouží jako snadný nástroj pro manipulaci s jedincem i celou společností. K šíření tohoto strachu významně přispívá tzv. redundantní medializace, kdy dostupnost informací o útocích v reálném čase a atraktivita těchto témat pro média neúmyslně zstrašovací a symbolický účinek teroristických činů. Existence pluralitních médií tak v demokratických společnostech paradoxně umožňuje šíření teroristických poselství k neomezenému počtu příjemců, což teroristé využívají k demonstraci své moci a neschopnosti státu zajistit ochranu obyvatelstva.¹⁰

Při zkoumání terorismu je nezbytné zaměřit se na vnitřní dynamiku teroristických organizací a jejich specifické motivace. Odborná literatura uvádí, že terorismus nelze chápat jako iracionální jednání, ale spíše jako strategickou volbu aktérů, kteří věří, že násilí je nejefektivnějším nástrojem k prosazení jejich zájmů. Motivace k teroristické činnosti jsou různorodé a často zahrnují ideologické, náboženské či sociálně-psychologické faktory, jako je pocit hluboké křivdy nebo potřeba příslušnosti k uzavřené skupině.¹¹

Zahraniční perspektiva zdůrazňuje, že teroristické organizace dnes fungují jako sofistikované sítě, které využívají moderní technologie k náboru nových členů, financování a plánování útoků. Colin J. Beck¹² v tomto kontextu upozorňuje, že terorismus je v základu mimo institucionální taktikou, která vědomě porušuje standardní politické i společenské normy konfliktu za účelem dosažení fundamentální změny.

⁹ EUROPOL. *European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2024* [online]. The Hague: Europol, 2024 [cit. 2026-03-01]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/tesat-report>

¹⁰VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019, s. 11-13.

¹¹HORGAN, John. *The Psychology of Terrorism*. 2. vyd. London: Routledge, 2014, s. 58-62.

¹²BECK, Colin J. *Radicals, Revolutionaries, and Terrorists*. Německo: Polity Press, 2016. 19–20.

3 Druhy radikalizace

Radikalizace představuje dynamický proces, v jehož průběhu jedinec nebo skupina přejímá extrémní postoje, které se zásadním způsobem rozcházejí s principy liberálně-demokratického právního státu. Pro potřeby bezpečnostních složek, zejména Policie ČR, i akademické sféry je nezbytné tento fenomén kategorizovat podle převažující ideologické motivace, cílů a metod působení. Ačkoliv se různé formy radikalizace mohou ve svých vnějších projevech překrývat, jejich vnitřní východiska vyžadují specifické přístupy v oblasti prevence i včasné identifikace varovných signálů.

Současná kriminologická a politologická literatura rozlišuje několik základních typů radikalizace, které reflektují historický vývoj extremismu i moderní společenské proměny. V následujících podkapitolách bude pozornost věnována klasickému politickému dělení na pravicovou a levicovou radikalizaci, ale také projevům náboženské radikalizace. V souladu se zaměřením této práce je však zřetel kladen také na moderní trendy, které se formují především v digitálním prostředí. Právě v online prostoru dochází k novým formám ohrožení, jako je algoritmická radikalizace či využívání prvků gamifikace k mobilizaci mládeže. Tyto fenomény stírají tradiční hranice mezi ideologiemi a vytvářejí nové, obtížně předvídatelné bezpečnostní hrozby, které vyžadují úzkou spolupráci mezi rodinou, školou a represivními složkami státu.

3.1 Pravicová a levicová radikalizace

Při rozlišování mezi pravicovou a levicovou formou radikalizace je klíčovým faktorem jejich vztah k rovnosti a moci. Zatímco levicový radikalismus se identifikuje s rovnostářstvím, pravicový radikalismus má tendenci přirozené nerovnosti tolerovat a upevňovat pozice mocných¹³. V rámci pravicového spektra lze dále rozlišit dvě hlavní větve. Fašistický radikalismus, který sází na silný autoritářský stát, a libertariánský radikalismus, který klade důraz na tržní svobodu a ekonomickou pravici. Levicový radikalismus se naproti tomu projevuje buď v socialistické, nebo anarchistické formě. Obecně lze pravicový radikalismus charakterizovat jako ideologii, která kombinuje nacionalismus, rasismus a xenofobii s odporem k liberální demokracii¹⁴. Od běžného

¹³ MCLAUGHLIN, Paul. *Radicalism: A Philosophical Study*. Londýn: Bloomsbury Academic, 2012, 35-36 s.

¹⁴ JASCHKE, Hans-Gerd. *Right-Wing Radicalism Today: Perspectives from Europe and the US*. Londýn: Routledge, 2013, s. 46

nacionalismu se pravicový radikalismus liší především svou rétorikou a napojením na militantní organizace¹⁵.

Praktický vývoj pravicového radikalismu lze sledovat na příkladu Německa, kde se toto hnutí neustále přizpůsobuje společenským změnám, jako je globalizace či nezaměstnanost. Od původních politických stran, jako byla NPD, se těžiště v 90. letech přesunulo k radikálním subkulturám (např. skinheads), které z extremismu vytvořily specifický životní styl pro mládež. Moderní formou je pak tzv. Nová pravice, která se vyhýbá otevřenému násilí, a naopak se snaží ovlivňovat veřejné mínění skrze intelektuálně působící publikace a odborně vedené debaty.¹⁶

3.2 Nábožensky motivovaná radikalizace

Nábožensky motivovaná radikalizace představuje v rámci vnitřní bezpečnosti České republiky specifický fenomén, který se od politického či sociálního extremismu odlišuje především svou hlubokou ideologickou strukturou a často mezinárodním přesahem. Ačkoliv statistiky Ministerstva vnitra ČR dlouhodobě ukazují, že počet radikalizovaných jedinců s náboženskou motivací je v tuzemsku v porovnání se západní Evropou relativně nízký, Policie ČR této oblasti věnuje pozornost v rámci preventivního monitoringu. Radikalizace v tomto smyslu není chápána jako projev víry samotné, nýbrž jako proces zneužití náboženských textů a symboliky k legitimizaci nenávisti, násilí vůči minoritám nebo k boji proti demokratickému zřízení.¹⁷ Pro bezpečnostní složky je klíčové rozpoznat moment, kdy se legitimní náboženské přesvědčení transformuje v extremistickou ideologii, která odmítá sekulární zákony státu a schvaluje násilné prostředky k dosažení vlastních cílů.

Mechanismus náboženské radikalizace u mladistvých je úzce spojen s hledáním pevné identity, morálního řádu a sounáležitosti ve světě, který adolescenti mohou vnímat jako nespravedlivý nebo chaotický. Včasná detekce náboženského extremismu vyžaduje od Policie ČR specifické dovednosti a úzkou spolupráci s odbornou veřejností. Na rozdíl

¹⁵ MOTYL, Alexander J. *Encyclopedia of Nationalism, Two-Volume Set*. San Diego: Academic Press, 2000, s. 442

¹⁶ JASCHKE, Hans-Gerd. *Right-Wing Radicalism Today: Perspectives from Europe and the US*. Londýn: Routledge, 2013, 39-45.

¹⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o extremismu a předsudečně nenávisti na území České republiky v roce 2022* [online]. Praha: MV ČR, 2023 [cit. 2026-03-01]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx>

od jiných forem radikalizace, které jsou v regionech často spojeny s veřejnými protesty nebo symbolikou v oblékání, náboženská radikalizace probíhá častěji introvertně a v soukromí.¹⁸ Policejní specialisté se proto zaměřují na identifikaci tzv. varovných signálů, mezi které patří náhlá de-socializace, radikální změna verbálního projevu vůči ostatním náboženstvím nebo odmítání komunikace s opačným pohlavím. Zásadní roli zde hraje budování důvěry mezi policií a oficiálními náboženskými komunitami, které mohou působit jako včasný varovný systém a pomoci korigovat extremistické interpretace víry dříve, než dojde k reálnému bezpečnostnímu incidentu.

3.3 Hybridní a „single – issue“ radikalizace

V současné době se stále častěji setkáváme s formami radikalizace, které již nespádají do jasných škatulek levice nebo pravice. Fenomén „single-issue“ radikalizace se vyznačuje tím, že se jedinec nebo skupina upne na jedno konkrétní, úzce vymezené téma.¹⁹ Motivací zde není celková změna politického systému, ale snaha prosadit konkrétní požadavek, například v oblasti práv zvířat, radikální ochrany životního prostředí nebo odporu proti specifickým vládním nařízením. Podle Barbory Vegrichtové je pro tyto aktéry typické, že své téma vnímají jako morálně nadřazené, což jim v jejich očích dává právo používat i nátlakové nebo násilné metody k dosažení cíle.²⁰

Dalším jevem je hybridní radikalizace, při které dochází k propojování různorodých ideologických prvků, které si mohou i odporovat. Radikalizovaný jedinec si v online prostředí vytváří vlastní ideologické myšlenky. Tento trend je živěn zejména sociálními sítěmi, které umožňují rychlé šíření myšlenek bez nutnosti hlubšího pochopení ucelené ideologie.²¹ Tento typ radikálů představuje velkou výzvu pro bezpečnostní složky. Na rozdíl od tradičních extremistů, kteří mají jasně definované nepřátele jsou hybridní a jednoúčeloví radikálové hůře předvídatelní. Jejich identita není postavena na věrnosti jedné straně či hnutí, ale na pocitu všeobecné frustrace a odporu vůči moderní společnosti a jejím krizím.

¹⁸ MAREŠ, Miroslav a kol. *Náboženský extremismus a vnitřní bezpečnost ČR*. Brno: Masarykova univerzita

¹⁹ MCLAUGHLIN, Paul. *Radicalism: A Philosophical Study*. Londýn: Bloomsbury Academic, 2012, s. 110-111

²⁰ VEGRICHTOVÁ, Barbora a kol. *Terorismus a radikalizace v České republice*. s. 20.

²¹ MCLAUGHLIN, Paul. *Radicalism: A Philosophical Study*. s. 110-112

3.4 Separatistická a etnonacionalistická radikalizace

Separatistická a etnonacionalistická radikalizace představuje specifický proces, v němž je individuální či skupinová identita konstruována na základě výlučné příslušnosti k určitému etniku, národu či regionu, přičemž cílem je často dosažení politické autonomie nebo úplné odtržení od stávajícího státního celku. Tato forma radikalizace čerpá svou sílu z historických křivd, mýtů o společném původu a pocitu ohrožení vlastní kultury či jazyka ze strany majority nebo centrální vlády. V evropském prostoru je tento fenomén tradičně spojován s militantními hnutími, která využívají násilí k prosazení teritoriálních požadavků, avšak v současnosti se projevuje spíše skrze verbální radikalismus a snahu o destabilizaci ústavního pořádku zdůrazňováním nepřekonatelných rozdílů mezi jednotlivými etnickými skupinami.²² Mechanismus radikalizace u mládeže v rámci etnonacionalismu často spočívá v romantizaci boje za „národní věc“ a v hledání silné kolektivní identity, která nabízí pocit sounáležitosti v globalizovaném světě. Pro mladé lidi v regionech s vysokým interetnickým napětím, jako je historicky Ústecký kraj (např. v souvislosti s česko-německými vztahy v minulosti), může tento typ radikalizace sloužit jako nástroj k legitimizaci vlastní sociální frustrace.²³ Etnonacionalistická hnutí často zneužívají reálné sociální a ekonomické problémy k budování narativu o „parazitujících skupinách“ nebo „neschopném státu“, který nechrání zájmy vlastního národa, čímž u mladé generace podněcují agresivní obranářské postoje.

²² DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton, 2003, 62 s..

²³ MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003.

4 Legislativní rámec prevence radikalizace

Právní uchopení procesů radikalizace a extremismu v České republice představuje komplexní systém norem, který je vnitřně hierarchicky uspořádán. Tato legislativní architektura je založena na kombinaci včasné prevence a represe. Cílem právního řádu je vytvořit mantinely pro ochranu demokratického řádu již v počátcích radikalizačního procesu, ale zároveň poskytnout státu nástroje k účinnému trestání a izolaci pachatelů, jejichž jednání již dosáhlo stadia trestného činu.

4.1 Ústavní základy a princip bránící se demokracie

Vrcholnou úroveň legislativního rámce tvoří Ústava ČR a Listina základních práv a svobod. Český stát je v nich definován jako demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana. Pro problematiku radikalizace je stěžejní Článek 17 Listiny, který sice garantuje svobodu projevu, ale v odstavci 4 výslovně stanoví podmínky pro její omezení. Toto omezení je přípustné pouze tehdy, jde-li o opatření nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu či veřejnou bezpečnost.²⁴

Jak uvádí Jan Chmelík, český právní řád vychází z konceptu bránící se demokracie. Tento princip znamená, že stát nesmí být k nepřátelům demokracie neutrální, pokud radikalizovaní jedinci využívají demokratické svobody k rozvratu samotného demokratického systému, je stát povinen a oprávněn zasáhnout pomocí represivních i preventivních nástrojů²⁵.

4.2 Trestněprávní ochrana a pohnutky pachatele

Hlavním nástrojem postihu pokročilých fází radikalizace v České republice je zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Tato úroveň legislativy plní nezastupitelnou represivní funkci, neboť umožňuje státu postihovat pachatele a skrze izolaci nebezpečných jedinců chránit společnost. Specifikem české legislativy je práce s tzv. nenávistnou pohnutkou. Dle zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, je spáchání jakéhokoliv trestného činu z nenávisi k rase, etnické skupině, národnosti, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob považováno za obecnou přitěžující okolnost (§ 42 písm. b).

²⁴ ČESKO. *Usnesení č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod* [online]. [cit. 2026-01-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

²⁵ CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001, s. 15–17.

Stěžejní skutkové podstaty reagující na projevy radikalizace a extremismu jsou obsaženy především v hlavě X (Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných) a hlavě XIII (Trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy) zvláštní části trestního zákoníku. Jedná se zejména o tyto paragrafy v jejich přesném znění:

- **§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny;**
- **§ 356 Podněcování k nenávisti k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob;**
- **§ 365 Schvalování trestného činu;**
- **§ 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka;**
- **§ 404 Projevení sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka.**

Na problematiku radikalizace reagují v kvalifikované podstatě i další trestné činy obsažené v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, u nichž je nenávistný motiv zákonným znakem zvyšujícím trestní sazbu. Jedná se například o:

- **§ 140 odst. 1, 3 písm. g) Vražda;**
- **§ 145 odst. 1, 2 písm. f) Těžké ublížení na zdraví.**

V reakci na terminální stadia radikalizace a v rámci prevence terorismu umožňuje legislativa kriminalizovat již přípravné fáze skrze tyto paragrafy:

- **§ 312e Podpora a propagace terorismu;**
- **§ 312f Financování terorismu.**

Dle statistik Ministerstva vnitra bylo za rok 2024 evidováno celkem 159 trestných činů s nenávistným podtextem, z nichž bylo 88 objasněno.²⁶ V první polovině roku 2025 pak Policie ČR registrovala dalších 60 nenávistně motivovaných činů, přičemž nejčastější skutkovou podstatou bylo Podněcování k nenávisti.²⁷ Dominantním prostředím pro páchání této činnosti zůstává kyberprostor. Konkrétní rozbor registrované kriminality za sledované období roku 2025 tento stav dokládá podílem verbálních deliktů, kdy bylo

²⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2024*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025

²⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti: Souhrnná situační zpráva za 1. pololetí roku 2025*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025

zaevidováno 18 případů hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny a 39 případů podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.²⁸ Právě vyšší koncentrace těchto specifických skutkových podstat ve statistikách ukazuje, že těžiště současné radikalizace spočívá v šíření nenávistných narativů.

4.3 Správní právo a preventivní mandát Policie ČR

Zatímco trestní právo nastupuje při vysoké intenzitě společenské škodlivosti, klíčovou roli v primární a sekundární prevenci hraje právo správní. Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, umožňují Policii ČR reagovat na méně závažné projevy nesnášenlivosti a nenávisti dříve, než jednání dosáhne intenzity trestného činu.

Samotný preventivní mandát Policie ČR se opírá o zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. Ustanovení § 2 tohoto zákona policii ukládá povinnost předcházet trestné činnosti a plnit úkoly v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti. Tento mandát je realizován prostřednictvím konkrétních zákonných oprávnění obsažených v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, zejména pak:

- **§ 60 Získávání informací v souvislosti s plněním úkolů policie;**
- **§ 61 Požadavek na vysvětlení;**
- **§ 42 Zajištění bezpečnosti chráněných osob a objektů a ochrana bezpečnosti při shromažďování.**

Tato zákonná oprávnění tvoří rámec pro preventivní aktivity, které jsou dále specifikovány v metodických pokynech a strategiích Ministerstva vnitra, čímž stát aktivně brání eskalaci radikalizace od verbálních útoků k násilným činům.

4.4 Legislativní rámec pro prevenci a potírání radikalizace

Kromě trestního a správního práva existuje v českém právním řádu několik dalších předpisů, které tvoří legislativní rámec pro prevenci a potírání radikalizace. Tyto zákony se zaměřují především na ochranu demokratických principů, kontrolu financování a dohled nad veřejným prostorem. Jedná se zejména o:

²⁸ POLICIE ČR. *Vývoj registrované kriminality v roce 2025*. [online]. 2026 [cit. 17. 3. 2026]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2025.aspx>

- **Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích;**
- **Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím;**
- **Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu;**
- **Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů (zákon o kybernetické bezpečnosti).**

V širším kontextu prevence v online prostoru je významným nástrojem také přímo použitelný předpis Evropské unie, a to Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách).

Nad rámec výše uvedené legislativy, která tvoří pevné právní hranice, je pro efektivní fungování státu nezbytný také strategický a metodický pilíř. Přestože následující dokumenty nemají formu klasického zákona, v bezpečnostní praxi plní roli klíčového pojítka mezi teorií práva a výkonem státní správy:

- **Koncepce boje proti extremismu a předsudečné nenávisti** (aktuálně pro období 2021–2026);
- **Akční plán pro boj proti extremismu a předsudečné nenávisti.**

Právě součinnost mezi zákonným rámcem a těmito vládními strategiemi umožňuje státu koordinovaně reagovat na dynamicky se měnící bezpečnostní hrozby.

5 Proces radikalizace

Zatímco v minulosti byla radikalizace vnímána primárně skrze optiku politické či náboženské ideologie, moderní výzkum ukazuje, že se jedná o hluboce individuální a nelineární proces, v němž se prolínají psychologické faktory, sociální dynamika a technologické prostředí. Radikalizace není stavem, ale dynamickou transformací, během níž jedinec postupně přijímá extrémní postoje jako legitimní řešení svých reálných či domnělých křivd.

Předkládaná kapitola si klade za cíl analyzovat tento proces z několika doplňujících se perspektiv. Nejprve jsou představeny klasické hierarchické a kognitivní modely, které vysvětlují vnitřní logiku radikalizovaného jedince. Následně se text zaměřuje na specifickou zranitelnost dospívající populace, u níž proces formování identity v kombinaci s digitálními technologiemi vytváří unikátní rizikové prostředí. Zvláštní pozornost je věnována fenoménům typickým pro 21. století. Tyto faktory zásadním způsobem mění tradiční chápání náboru a indoktrinace, neboť přesouvají těžiště vlivu z charismatických vůdců na neosobní systémy umělé inteligence a herní mechanismy, které radikalizaci normalizují a činí ji pro mladou generaci atraktivní.

5.1 Fáze radikalizačního procesu

Odborná literatura se shoduje, že tento proces je multifaktorový a jeho trajektorie je ovlivněna kombinací individuálních psychologických dispozic a vnějších sociálních tlaků²⁹. Podle Josefa Smolíka je nezbytné vnímat radikalizaci jako heterogenní jev, který se projevuje v různých intenzitách a může být zastaven v jakékoli své fázi, pokud dojde k včasné a adekvátní intervenci³⁰. Právě možnost zastavení procesu v jakékoli fázi klade vysoké nároky na včasnou detekci varovných signálů. Ty se mohou projevovat změnou sociálních kontaktů, náhlým přijetím rigidních názorů nebo verbální agresí vůči specifickým skupinám obyvatel. Úspěšná intervence však nesmí být pouze represivní, musí zahrnovat širokou škálu aktérů od sociálních pracovníků a psychologů až po komunitní lídry, aby došlo k adresování skutečných příčin nespokojenosti jedince.

²⁹ VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*, 2019, s. 36-37.

³⁰ SMOLÍK, Josef. Proces radikalizace v kontextu terorismu. In: *Bezpečnostné fórum 2018*. Banská Bystrica: Interpolis, 2018, s. 380.

5.1.1 Hierarchické uspořádání radikalizace podle Fathaliho Moghaddama

Jedním ze základních pilířů pro pochopení gradace radikálního uvažování je metafora „schodiště k terorismu“. Moghaddam tento proces vizualizuje jako výstup do vyšších pater budovy, přičemž s každým dalším stupněm klesá počet osob, které po něm stoupají, ale zároveň se radikálně zužuje prostor pro racionální diskusi a možnost návratu k původnímu životu³¹.

V počátečních fázích, které autor označuje jako přízemí, se nachází široká masa lidí, kteří pocítují subjektivní nespokojenost nebo vnímají sociální nespravedlnost. Klíčovým faktorem zde není reálná míra chudoby, ale tzv. relativní deprivace – pocit, že jedinec nebo jeho skupina jsou nespravedlivě kráceni na právech či možnostech oproti jiným. V prvním patře se jedinci pokoušejí o legitimní nápravu své situace. Pokud však narazí na nezáměr institucí nebo blokaci politických cest, dochází k akumulaci hněvu, který se ve druhém patře transformuje do hledání konkrétního nepřítele. Zde začíná proces externalizace viny, kdy je za osobní neúspěch či společenskou krizi označen jako viník.

Ve třetím patře dochází k morálnímu ukotvení v rámci radikální ideologie. Jedinec se stává součástí uzavřeného sociálního systému, který mu nabízí pocit smysluplnosti a sounáležitosti. Ve čtvrtém patře se plně rozvíjí uvažování typu „my versus oni“, dochází k dehumanizaci nepřítele a přijetí myšlenky, že násilí je jedinou možnou cestou k dosažení cíle³². Vrcholem je pak páté patro, které představuje samotnou realizaci útoku, kdy je jedinec psychicky připraven překonat instinkty sebezáchovy i morální bariéry vůči zabíjení.

5.1.2 Kognitivní transformace v modelu Randyho Boruma

Psychologický pohled na radikalizaci rozvíjí Randy Borum, který se soustředí na logickou posloupnost, jakou si radikalizovaný subjekt ospravedlňuje své jednání. Tento model je kriticky důležitý pro Policii ČR, neboť umožňuje identifikovat verbální a názorové posuny u rizikových skupin³³.

³¹ MOGHADDAM, Fathali M. The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration. *American Psychologist* [online]. 2005, roč. 60, č. 2, s. 161–169 [cit. 2026-03-01].

³² Tamtéž s. 166

³³ BORUM, Randy. Understanding the Terrorist Mind-Set. *FBI Law Enforcement Bulletin* [online]. 2003, roč. 72, č. 7, s. 7.

Borumův proces začíná fází identifikace, kdy si jedinec všimá negativního jevu ve svém okolí („*tohle není správné*“). Následuje fáze sociálního srovnávání, kdy je tento jev interpretován jako cílená nespravedlnost („*to není fér*“). Zlomovým momentem je fáze atribuce viny, kdy je nespravedlnost personifikována („*můžete za to vy*“). Celý cyklus je uzavřen démonizací a dehumanizací, kdy je viník označen za ztělesnění zla, čímž se z násilného činu v mysli pachatele stává akt spravedlivé odplaty. Tento myšlenkový proces je podle Boruma klíčovým mechanismem, který odstraňuje přirozené psychické zábrany vůči agresi.

5.1.3 Sociální mobilizace a kognitivní otevření dle Quintana Wiktorowicze

Na rozdíl od čistě psychologických modelů přináší Quintan Wiktorowicz pohled založený na sociální psychologii a teorii hnutí. Jeho stěžejním přínosem je definování pojmu kognitivní otevření. Tento stav nastává v důsledku hlubokého osobního šoku nebo krize (např. ztráta blízkého, diskriminace, sociální vyloučení), které zpochybní dosavadní vnímání světa jedincem. V tento moment je subjekt nejvíce náchylný k přijetí radikálních narativů, které mu nabízejí nové, jasně strukturované vysvětlení reality.³⁴

Po tomto otevření následuje proces náboženského či ideologického hledání, kdy se jedinec aktivně vystavuje vlivu radikálních skupin. Další fází je rámování, kdy ideologický vůdce nebo skupina „zarámuje“ problémy jedince do kontextu své ideologie. Poslední fází je socializace, která probíhá v izolovaných komunitách nebo online prostoru, kde je radikální světonázor neustále potvrzován a posilován, zatímco alternativní zdroje informací jsou zcela vytěsněny. Josef Smolík v této souvislosti upozorňuje, že zejména u mladé generace hraje v této fázi klíčovou roli internet, který funguje jako katalyzátor a urychlovač celého procesu³⁵.

5.2 Radikalizace mládeže

Mládež představuje v posledních letech skupinu, na kterou se s rostoucí intenzitou zaměřují identifikační a preventivní opatření v oblasti radikalizace. Jak bylo naznačeno v předchozích kapitolách, radikalizace je multifaktorový proces, u dospívajících je však umocněn specifickou fází psychosociálního vývoje. Tato věková kategorie je považována

³⁴ MURO, Diego. What Does Radicalisation Look Like? Four visualisations of socialisation into violent extremism. *Notes Internacionals CIDOB* [online]. 2016, č. 163, s. 1.

³⁵ SMOLÍK, Josef. *Proces radikalizace v kontextu terorismu*. In: Bezpečnostné fórum. Banská Bystrica: Interpolis, 2018.

za vysoce rizikovou, neboť se v tomto období formují názory na společnost a navazují se první zásadní sociální kontakty. Moderní informační a komunikační technologie tento proces výrazně urychlují, neboť umožňují snadný a nekontrolovaný přístup k extremistické propagandě.

Škola a rodina tvoří dva pilíře, ve kterých mládež tráví většinu času, a proto jsou považovány za klíčové segmenty pro včasnou detekci varovných signálů. Úlohou pedagogů v tomto kontextu není pouze vzdělávání, ale také výchova k respektování demokratických principů a rozvoj kritického myšlení. Rodiče jsou pak často prvními osobami, které mohou zaznamenat proměny v osobnosti a chování svých dětí. Efektivní prevence proto vyžaduje symbiotický vztah a otevřenou komunikaci mezi oběma těmito sférami.

Proces radikalizace se u mládeže projevuje specifickými změnami v chování, které lze identifikovat ve dvou vzájemně se prolínajících rovinách. První rovinu tvoří vnější varovné signály, jako je náhlá a rigidní změna zevnějšku, doprovázená transformací sociálních vazeb. Typickým projevem je izolace od původního okruhu přátel a rodiny ve prospěch nové, ideologicky uzavřené skupiny, přebírání konspirativních narativů a odmítání názorů. Jedinec v této fázi často vykazuje pocity perzekuce a ve svých postojích se stává výrazně augmentativním, přičemž otevřeně vyjadřuje sympatie k radikálním hnutím. Druhou, neméně kritickou rovinou, je chování v online prostředí, které proces radikalizace akceleruje. Varovným indikátorem je zde nejen neúměrný čas strávený v digitálním prostoru, ale především snaha o anonymizaci vlastní aktivity, zakládání vícenásobných identit a aktivní participace v uzavřených extremistických komunitách na šifrovaných platformách.³⁶ Při interpretaci těchto symptomů je však zásadní sledovat jejich kumulaci; zatímco jednotlivé prvky (např. změna stylu oblékání či rebelující chování) mohou být přirozenou součástí hledání identity v adolescenci, jejich současný výskyt a vzájemné posilování již signalizuje hluboký posun směrem k radikalizaci.³⁷

Důležitým poznatkem je, že řada běžných forem rizikového chování, jako je šikana, diskriminace nebo psychická manipulace, může fungovat jako spouštěč samotného radikalizačního procesu. Zejména agresivní chování v dětském kolektivu a narůstající

³⁶VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. 2019, 208 s.

³⁷VEGRICHTOVÁ, Barbora. Radikalizace dětí a obdiv k extrémnímu násilí. In: *Šance dětem* [online]. 2024, aktualiz. 2025 [cit. 2026-03-01].

sklon k násilnému řešení konfliktů mohou predikovat zvýšenou vulnerabilitu jedince vůči extremistickým skupinám, které násilí prezentují jako legitimní nástroj k dosažení cílů. Včasná identifikace těchto symptomů není úkolem pouze pro specialisty, ale vyžaduje pozornost celého vzdělávacího aparátu i rodiny. Cílem by však neměla být okamžitá stigmatizace či represe, nýbrž snaha o včasnou intervenci a pomoc ohroženému jedinci.

5.2.1 Algoritmická radikalizace mládeže

Proces algoritmické radikalizace představuje jeden z nejdůležitějších fenoménů v současné digitální době, přičemž jeho dopad je nejsilnější právě u adolescentní populace. Základním stavebním kamenem tohoto procesu je architektura systémů, které nejsou primárně navrženy k šíření konkrétní ideologie, nýbrž k maximalizaci uživatelského zájmu a času stráveného na platformě, což je klíčový parametr pro monetizaci skrze reklamní systémy. Jak uvádí Zeynep Tufekci, algoritmy platform jako YouTube, TikTok či Instagram fungují na principu postupné gradace obsahu.³⁸ Pokud uživatel projeví zájem o určité téma, systém mu v zájmu udržení pozornosti začne nabízet stále extrémnější varianty daného narativu, které vyvolávají silnější emocionální odezvu.

Technická podstata těchto systémů spočívá v metodách filtrování, které predikují preference uživatele na základě chování podobných profilů. V momentě, kdy mladistvý uživatel zkonzumuje obsah s hraniční tematikou, algoritmus jej zařadí do segmentu publika s podobnými vzorci chování, čímž se spustí kaskáda doporučování obsahu, který dřívejší konzumenti v této skupině shledali jako adekvátní pokračování.³⁹ Cass Sunstein v této souvislosti hovoří o konceptu „informačních kokonů“ a „ozvěnných komor“ ve kterých jsou mladí lidé izolováni od protichůdných názorů a objektivních faktů.⁴⁰ Tato izolace vede k posilování potvrzovacího zkreslení, kdy jedinec přijímá pouze ty informace, které zapadají do jeho již vytvořeného světového názoru, zatímco disonantní informace jsou systémem odfiltrovány nebo uživatelem apriori odmítnuty jako nedůvěryhodné.

U mládeže je tento proces umocněn specifickou neurobiologickou citlivostí. Období adolescence je charakteristické zvýšenou reaktivitou limbického systému, což algoritmy

³⁸ TUFEKCI, Zeynep. *YouTube, the Great Radicalizer*. The New York Times [online]. 2018 [cit. 2024-05-22]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/03/10/opinion/sunday/youtube-politics-radical.html>

³⁹ LEDWICH, Mark a Anna ZAITSEV. Algorithmic Extremism: Examining YouTube's Rabbit Hole of Radicalization. *First Monday* [online]. 2020, roč. 25, č. 3 [cit. 2026-02-22]. ISSN 1396-0466. Dostupné z: <https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/10419>

⁴⁰ SUNSTEIN, Cass R. *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton: Princeton University Press, 2017. ISBN 978-0691175515. s. 59-62.

sociálních sítí efektivně zneužívají k vytvoření uzavřené zpětné vazby mezi uživatelem a radikalizujícím obsahem.⁴¹ Ten často nabízí zjednodušená, černobílá řešení na komplexní problémy identity a společenského postavení. Radikalizace v digitálním prostředí tedy neprobíhá jako náhlá konverze, ale jako proces mikro rozhodnutí řízený umělou inteligencí, která postupně posouvá hranici toho, co dospívající považuje za přijatelný diskurz. Tím dochází k postupné normalizaci radikálních postojů, které jsou v rámci dané digitální bubliny prezentovány jako legitimní interpretace reality.

5.2.2 Gamifikace jako nástroj náboru

Zatímco algoritmy determinují technickou cestu k radikálnímu obsahu, gamifikace představuje psychologický mechanismus, který tento proces činí pro dospívající atraktivním a interaktivním. Gamifikaci v kontextu radikalizace nelze chápat pouze jako implementaci bodových systémů, ale jako komplexní využití herního designu k modifikaci postojů a chování v neherním prostředí. Herní prvky transformují ideologickou indoktrinaci v participativní zážitek, čímž dochází k výraznému posílení loajality k radikální skupině.⁴² Tento fenomén, využívá přirozené lidské hravosti k oslabení kritického odstupu od extremistických narativů.

Mladiství uživatelé jsou v rámci digitálních komunit motivováni k plnění úkolů, které jsou stylizovány jako herní mise – od tvorby a šíření propagandistických memů až po účast na koordinovaných kybernetických útocích. Za tyto aktivity získávají digitální odměny v podobě prestižních rolí v hierarchii serveru, odznaků nebo uznání komunity, což naplňuje jejich potřebu kompetence a sociální sounáležitosti. Yu-kai Chou ve svém definuje tyto techniky jako „Black Hat Gamification“, které sice zvyšují okamžitou angažovanost, ale činí tak skrze manipulaci s emocemi, jako je strach ze sociálního vyloučení nebo pocit nedostatku času a zdrojů.⁴³

Dalším rizikovým faktorem je zkrášlování radikalizace, které využívá vizuální styl videoher k dehumanizaci protivníků. V radikálním online prostředí jsou oponenti často označováni jako „NPCs“ (*non-player characters*), což je termín z herního prostředí pro postavy bez vlastního vědomí. Tato sémantická transformace snižuje empatii a

⁴¹ VEGRICHTOVÁ, Barbora a kol. *Terorismus a radikalizace v České republice: Možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada Publishing, 2022, s. 105

⁴² LAKHANI, Suraj, Jessica WHITE a Claudia WALLNER. *The gamification of (violent) extremism*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022, s. 8. [cit. 2026-03-01].

⁴³ CHOU, Yu-kai. *Actionable Gamification: Beyond Points, Badges, and Leaderboards*. Milpitas: Octalysis Media, 2015, s. 400-403

normalizuje nenávistný projev, který je vnímán jako součást hry. Gamifikace tedy slouží jako účinný nástroj dehonestace, kdy se hranice mezi digitální simulací a reálným světem stírá, což adolescentům usnadňuje přijetí násilných řešení jako legitimních prostředků k dosažení „vítězství“ v rámci jejich sociální bubliny.

6 Prevence radikalizace mládeže v kontextu policejní činnosti

Prevence radikalizace mládeže představuje v rámci bezpečnostní politiky České republiky komplexní disciplínu, která se prolíná několika strategickými cíli prevence kriminality. Základním východiskem je skutečnost, že děti a mládež do 18 let jsou považovány za zvlášť zranitelnou skupinu, která vykazuje specifickou fyzickou, psychologickou i sociální odlišnost od dospělých jedinců.⁴⁴ Role Policie ČR v tomto procesu není pouze represivní, ale primárně preventivní, neboť moderní strategie zdůrazňují, že je bezpečnějším, avšak nejtěžším prostředkem zamezení zločinu zdokonalené výchováním.⁴⁵ V současném digitálním věku se proces radikalizace stále častěji přesouvá do kyberprostoru, kde mládež vykazuje vysokou míru důvěřivosti, což vytváří živnou půdu pro manipulaci a šíření extremistických ideologií.⁴⁶ Pro včasné podchycení tohoto procesu je klíčová identifikace varovných signálů u ohrožené mládeže.

Klíčovým pilířem policejní prevence v této oblasti je činnost na úseku menšin, která je považována za nepostradatelnou součást zajišťování vnitřní bezpečnosti. Policie ČR působí jako garant ochrany pro všechny osoby bez rozdílu rasy či etnického původu a skrze specializované styčné důstojníky pro menšiny aktivně pracuje na zvyšování právního povědomí. Právě v sociálně vyloučených lokalitách, kde je riziko vzniku radikálních až extremistických nálad nejvyšší, je role policie nezastupitelná při budování vzájemné důvěry a eliminaci předsudečného násilí.⁴⁷

6.1 Úrovně preventivního působení a jejich specifika

Systém prevence kriminality v České republice je koncipován jako vertikálně provázaný model rozdělený do tří hierarchických úrovní, které umožňují efektivní přenos strategických cílů do bezprostřední praxe. Na nejvyšší, republikové úrovni, probíhá klíčové strategické plánování a tvorba legislativního rámce. Gestorem je zde Ministerstvo vnitra a Republikový výbor pro prevenci kriminality, kteří definují celostátní priority a koordinují meziresortní spolupráci.⁴⁸ Tato úroveň je zásadní pro metodické vedení Policie

⁴⁴ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 27.

⁴⁵ Tamtéž s. 1

⁴⁶ Tamtéž s. 6-7

⁴⁷ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Web o nás: Prevence kriminality* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, [cit. 2026-03-02]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁴⁸ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 12.

ČR, která zde vystupuje jako odborný garant při tvorbě preventivních kampaní a celostátních programů zaměřených na eliminaci rizikového chování mládeže.

Prostřední, krajská úroveň, zastává funkci koordinačního a analytického centra, které adaptuje národní strategie na specifické podmínky daného regionu. Krajské úřady prostřednictvím svých manažerů prevence vyhodnocují bezpečnostní rizika a koordinují součinnost mezi státní správou a samosprávami.⁴⁹ Tento mezistupeň je klíčový pro identifikaci regionálních odlišností, což lze demonstrovat na rozdílné dynamice kriminogenních faktorů a preventivních potřeb například v rámci srovnání Středočeského a Ústeckého kraje. Kraje rovněž hrají roli v distribuci finančních prostředků a metodické podpoře pro obce, čímž zajišťují kontinuitu preventivní politiky v území.

Nejvýznamnější článek pro přímý kontakt s cílovou skupinou představuje lokální úroveň. Právě v rámci obcí a měst dochází k praktické realizaci preventivních projektů, které jsou šity na míru potřebám konkrétních komunit. Klíčovým mechanismem je zde úzká kooperace Policie ČR s místní samosprávou, rodinami, školskými zařízeními a neziskovým sektorem, často zastřešená tzv. lokálními partnerstvími.⁵⁰ Tato úroveň umožňuje policii využívat nástroje včasné intervence a okamžitě reagovat na počínající procesy radikalizace nebo jiné formy patologického chování mládeže. Hierarchické uspořádání systému tak garantuje, že koncepční záměry vlády nacházejí reálné uplatnění v terénní práci s ohroženými jedinci.⁵¹

6.2 Specifika prevence v digitálním prostředí

Prevence v kyberprostoru představuje jednu z nejnáročnějších výzev současné bezpečnostní politiky, neboť virtuální prostředí dramaticky mění dynamiku šíření radikálních ideologií. Digitální prostor umožňuje pachatelům oslovovat ohroženou mládež s vysokou mírou anonymity a rychlosti, přičemž k ovlivňování využívají sofistikované mechanismy, jako je algoritmická radikalizace a gamifikace násilného obsahu. Kybernetická kriminalita v České republice vykazuje dlouhodobě rostoucí trend, přičemž děti a mladiství v tomto prostředí nefigurují pouze v roli pasivních obětí, ale nezdávka se stávají i aktivními šířiteli závadových materiálů nebo přímými pachateli

⁴⁹ Tamtéž s. 12.

⁵⁰ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Vládní program Bezpečné dětství – cesta k prevenci násilí ve společnosti* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, [cit. 2024-03-02]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/vladni-program-bezpecne-detstvi-cesta-k-prevenci-nasili-ve-spolecnosti.aspx>

⁵¹ ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021, s. 34.

kybernetických deliktů.⁵² Specifickým rizikem je pak vysoká míra důvěřivosti v on-line prostředí, která pramení z nedostatečného uvědomění si souvisejících hrozeb ze strany nezletilých uživatelů.

Strategické preventivní působení se proto musí zaměřovat na posilování digitální odolnosti skrze zvyšování informační a mediální gramotnosti. Klíčovým prvkem je schopnost mládeže identifikovat varovné signály manipulativní komunikace a rozpoznat rizika spojená se sdílením citlivých dat, která mohou být zneužita k vydírání či ideologickému nátlaku.⁵³ Policie ČR v rámci svých aktivit klade důraz na vzdělávání nejen samotných dětí, ale i pedagogů a rodičů, kteří tvoří první linii obrany při detekci neobvyklého chování dítěte v digitálním světě. Efektivní prevence v tomto prostředí tedy vyžaduje komplexní kombinaci technického zabezpečení, rozvoje kritického myšlení a včasné intervence, která dokáže eliminovat rizika dříve, než dojde k hlubší radikalizaci jedince.

Úspěšná prevence radikalizace vyžaduje od Policie ČR nejen technickou zdatnost v digitálním prostředí, ale především schopnost včasné identifikace varovných signálů v chování dětí a mládeže. Mezi tyto indikátory patří náhlé změny v sociálních interakcích, vyjadřování sympatií k extremistickým ideologiím nebo aktivní vyhledávání radikálního on-line obsahu. Strategie zdůrazňuje, že pro efektivní záchyt těchto jevů je nezbytná úzká součinnost policie se školskými zařízeními a rodinou, přičemž klíčovým nástrojem je vzdělávání odborníků v rozpoznávání latentních forem extremismu.⁵⁴

6.3 Včasná detekce a identifikace varovných signálů

Základním předpokladem efektivní prevence násilných incidentů s extremistickým podtextem je schopnost včasné identifikace varovných signálů, které doprovázejí proces radikalizace jedince. Tyto signály jsou v odborné literatuře definovány jako objektivně pozorovatelné projevy osoby ve vnějším světě, které se manifestují v rovině behaviorální, vizuální nebo verbální. Metodika detekce radikalizace zdůrazňuje, že ojedinělý výskyt

⁵²NÁRODNÍ ÚŘAD PRO KYBERNETICKOU A INFORMAČNÍ BEZPEČNOST. *Bezpečně v kyberprostoru* [online]. Brno: NÚKIB, 2020 [cit. 2026-03-02]. Dostupné z: https://nukib.gov.cz/download/publikace/vzdelavani/Brozura%20bezpecne%20v%20cyber_A5.pdf

⁵³BOZPINFO.CZ. *Prevence v digitálním světě: 6 klíčových materiálů pro různé cílové skupiny* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2024 [cit. 2026-03-02]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/aktuality/prevence-v-digitalnim-svete-6-klicovych-materialu-pro-ruzne-cilove-skupiny>

⁵⁴ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021.

jednoho indikátoru nemusí nutně znamenat bezpečnostní riziko; zásadní je především kombinovaný a kumulativní výskyt více příznaků v krátkém časovém úseku, který je doprovázen akceptací násilí jako legitimního prostředku k dosažení cílů.⁵⁵

V rámci českého bezpečnostního prostředí byly vyvinuty specifické nástroje pro systematickou analýzu těchto jevů, jako je například program Systém analytické identifikace radikalizace osob (SAIRO), využívaný zejména Vězeňskou službou ČR. Tento systém pracuje s definovanými indikátory, které jsou pro účely analýzy barevně odlišeny a bodově ohodnoceny podle jejich závažnosti.⁵⁶ Proces detekce v rámci tohoto programu zahrnuje sběr dat, jejich následné analytické vyhodnocení za pomoci matematických přepočtů a expertní ověření psychologem, které vede k vytvoření intervenčního týmu a přijetí konkrétních opatření.

6.3.1 Multidisciplinární spolupráce při identifikace varovných signálů

Efektivní identifikace varovných signálů násilí a sociálně patologických jevů je v moderním pojetí prevence kriminality neoddelitelně spjata s principem multidisciplinarity. Tento přístup vychází z předpokladu, že žádná instituce nedisponuje úplným obrazem o situaci ohroženého jedince, a proto je nezbytné sdílení informací a kompetencí mezi sektory školství, zdravotnictví, sociálních služeb a policie.⁵⁷

Základním pilířem této spolupráce je schopnost jednotlivých aktérů rozpoznat tzv. prediktory rizikového chování, které byli již popsány v předchozích kapitolách. U závažných forem násilí, jako jsou například hromadné střelby, data ukazují, že pachatelé často vysílají varovné signály svému okolí dlouho před samotným útokem. Mezi tyto signály patří historie negativních zkušeností v dětství, předchozí sebevražedné myšlenky nebo projevy agrese na sociálních sítích.⁵⁸ Multidisciplinární týmy mají za úkol tyto izolované indicie propojit do komplexního hodnocení rizik a zajistit včasnou intervenci, která může eskalaci násilí zabránit.

⁵⁵ VEGRICHTOVÁ, Barbora a kol. *Indikátory radikalizace v kontextu ochrany obyvatelstva a měkkých cílů před násilnými incidenty: Metodika*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022

⁵⁶ PROCHÁZKA, Jiří. *Program "SAIRO": Systém analytické identifikace radikalizace osob*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2017.

⁵⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021.

⁵⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Bezpečné dětství: cesta k prevenci násilí ve společnosti*. Verze: listopad 2024. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2024.

V českém kontextu jsou klíčovými nástroji multidisciplinární spolupráce při detekci rizik:

- **Mobilní týmy duševního zdraví:** Zaměřují se na včasnou detekci dětí s traumatem či sklony k radikalizaci přímo v prostředí škol.
- **Karta KID:** Jednotný metodický nástroj pro odborníky (lékaře, učitele, policisty), který slouží k včasné identifikaci špatného zacházení s dětmi a definuje koordinovaný postup po zjištění rizika.
- **Systém včasné intervence:** Propojuje orgány sociálně-právní ochrany dětí, policii, soudy a další subjekty za účelem rychlé výměny informací o ohrožených dětech.⁵⁹

Role „ochránce“ v rámci analýzy kriminality tak není omezena pouze na policii, ale zahrnuje i pedagogy a lékaře, kteří jsou v prvním kontaktu s potenciální obětí či pachatelem. Absence systémové koordinace a sdílení dat mezi těmito aktéry je v současnosti identifikována jako jedna z hlavních bariér efektivní prevence.⁶⁰

⁵⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Bezpečné dětství: cesta k prevenci násilí ve společnosti*. Verze: listopad 2024. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2024,

⁶⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2021

7 Kriminalita páchaná mládeží

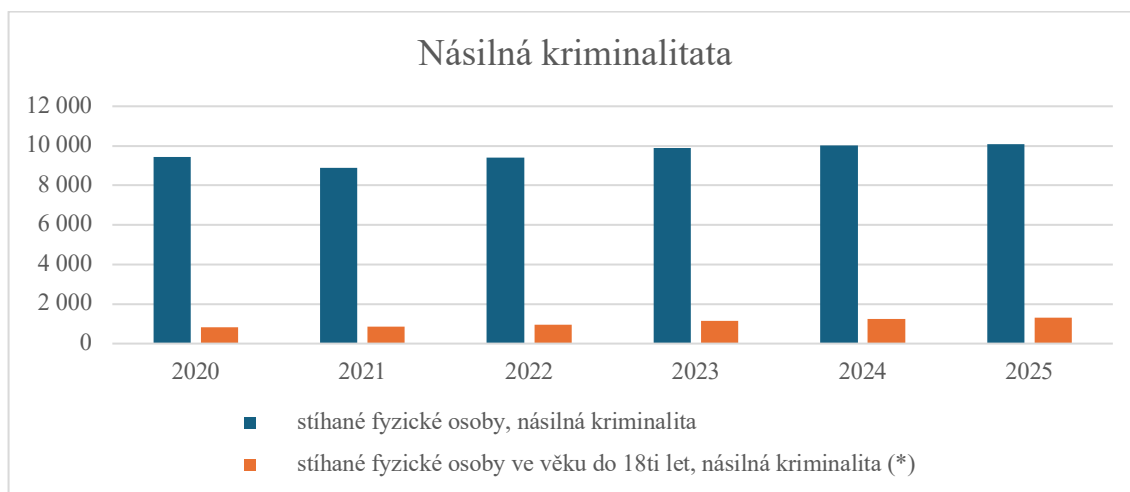
Následující kapitola slouží jako doplňující vhled do aktuálního bezpečnostního kontextu. Data byla poskytnutá Policejním prezidiem ČR na základě žádosti podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, za období let 2020 až 2025 naznačují, že kriminalita mládeže vykazuje rostoucí tendenci. Tento jev nelze při zkoumání radikalizace opomenout, neboť narůstající agresivita a ochota porušovat normy mohou v mnoha případech indikovat zvýšenou vulnerabilitu dospívajících vůči extremistickým vlivům, či přímo souviset s počínajícími fázemi radikalizačního procesu.

V rámci této kapitoly je pracováno se souhrnnou kategorií nezletilých pachatelů do 18 let věku. Cílem je s využitím těchto podkladů identifikovat aktuální varovné signály, které mohou Policii ČR sloužit jako indikátory pro včasnou intervenci a efektivnější nastavení preventivních programů zaměřených na eliminaci radikalizace i dalších forem protiprávního jednání. Výběr konkrétních skupin trestných činů byl proveden se záměrem postihnout celou škálu projevů, které s radikalizací mládeže úzce souvisejí. Sledování násilných trestných činů umožňuje identifikovat nárůst fyzické brutality, která může být vyvrcholením radikalizačního procesu. Zařazeny byly také trestné činy násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci a nebezpečného vyhrožování, neboť tyto delikty často tvoří přímou hranici mezi běžnou kriminalitou a extremismem. Právě tyto skutky, vykazující prvky nenávisti a nesnášenlivosti, slouží jako primární indikátory identifikace rizikových jedinců. Kapitola je zakončena přehledem skutků s přímo potvrzeným extremistickým podtextem, který tak poskytuje ucelený obraz o tom, jakým způsobem se u dospívajících transformuje vnitřní radikalizace do konkrétního protiprávního jednání.

7.1 Násilná kriminalita

Předložený graf znázorňuje vývoj násilné kriminality v České republice v letech 2020 až 2025, přičemž srovnává celkový počet stíhaných osob s kategorií nezletilých pachatelů do 18 let věku. Z dat poskytnutých Policejním prezidiem ČR vyplývá, že zatímco celková násilná kriminalita nevykazuje extrémní výkyvy, u nezletilých lze po roce 2022 sledovat vytrvalou vzestupnou tendenci, která v roce 2025 vyvrcholila počtem 1 364 stíhaných osob. Tento pozvolný nárůst bez náhlých statistických anomálií naznačuje, že změny v chování mládeže jsou postupné a souvisejí s širší společenskou dynamikou po období pandemie, což Policii ČR poskytuje prostor pro predikci budoucích potřeb a systémovou preventivní činnost.

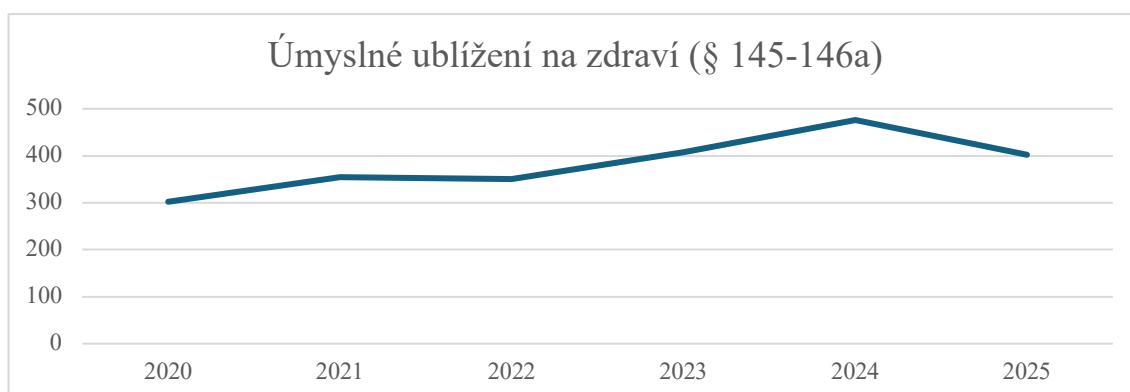
Graf 1: Srovnání celkového počtu stíhaných osob a osob do 18 let za násilnou kriminalitu v letech 2020–2025⁶¹

7.1.1 Úmyslné ublížení na zdraví

Následující graf znázorňuje vývoj počtu skutků kvalifikovaných úmyslné ublížení na zdraví u nezletilých pachatelů, kde lze v letech 2020 až 2024 sledovat setrvalý nárůst z přibližně 300 na rekordních 480 případů. Obrat nastává v roce 2025, kdy je zaznamenán pokles k úrovni 400 skutků, což naznačuje možnou stabilizaci situace v důsledku preventivního působení. Přestože tento typ násilného chování nevykazuje znaky nekontrolované krize, jeho dřívější růstový trend potvrzuje potřebu systematické práce s agresivitou dospívajících, která často tvoří průvodní jev u radikalizovaných jedinců.

Graf 2: Vývoj počtu trestných činů úmyslného ublížení na zdraví u osob do 18 let podle § 145–146a v letech 2020–2025⁶²

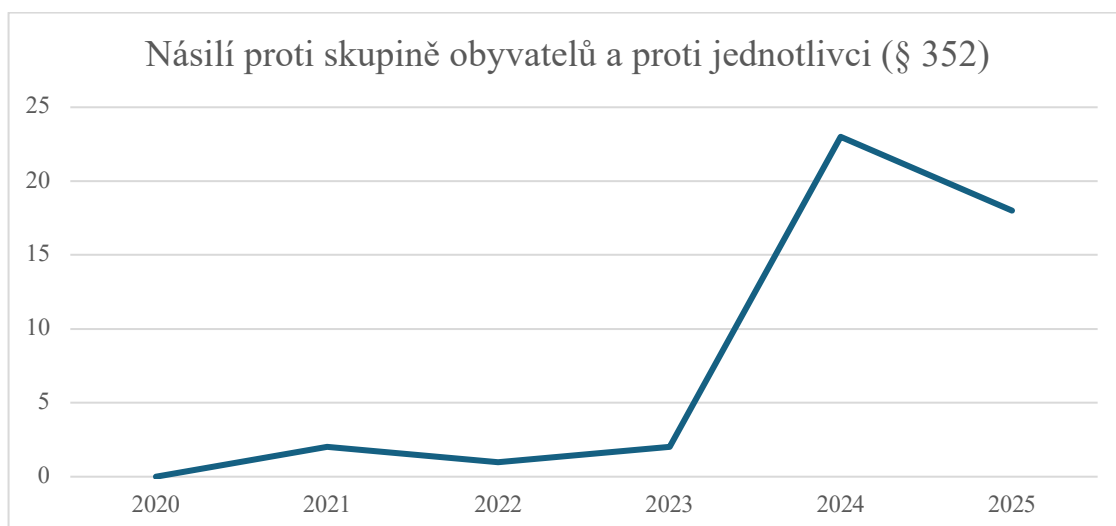
⁶¹ Policejní prezidium ČR, data poskytnutá na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. (vlastní zpracování).

⁶² Policejní prezidium ČR, data poskytnutá na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. (vlastní zpracování).

7.1.2 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

Tento graf znázorňuje vývoj počtu skutků v kategorii násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci u nezletilých pachatelů, kde je v období let 2020 až 2023 patrná velmi nízká, takřka nulová hladina evidovaných případů. Zlomový moment nastává v roce 2024, kdy došlo k prudkému nárůstu na 23 registrovaných skutků, což i přes následný mírný pokles v roce 2025 k hranici 18 případů představuje výrazně vyšší úroveň než na počátku sledovaného období. V kontextu prevence radikalizace je tento náhlý výkyv po roce 2023 varovným signálem, neboť právě tento delikt má nejbližší k nenávisťně motivovanému jednání a naznačuje zvýšenou ochotu části mládeže uchytovat se k útokům zaměřeným proti specifickým skupinám obyvatel.

Graf 3: Vývoj počtu trestných činů násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci u osob do 18 let podle paragrafu 352 v letech 2020–2025⁶³

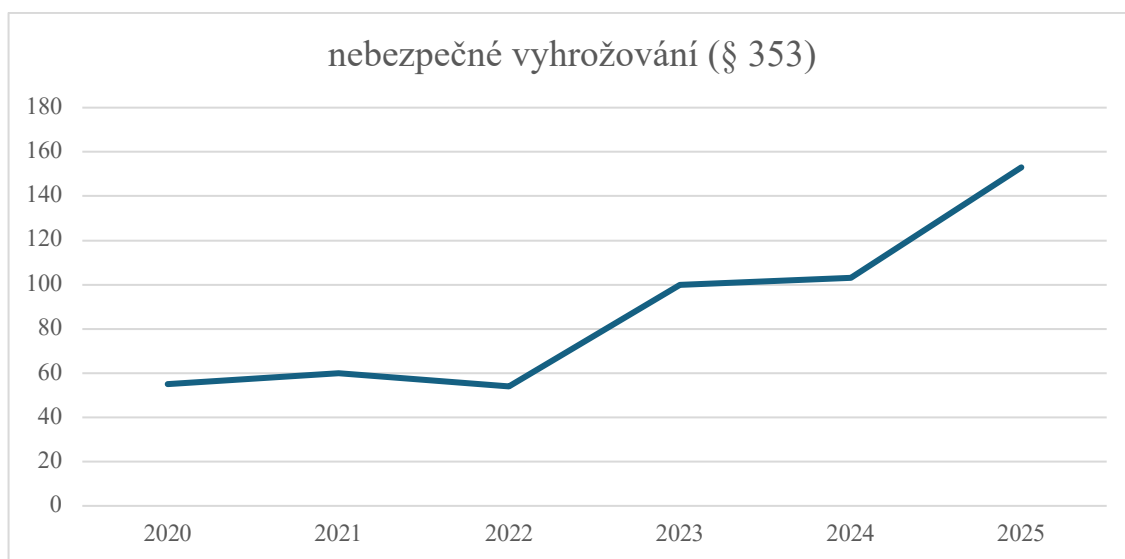

7.1.3 Nebezpečné vyhrožování

Tento graf znázorňuje vývoj počtu skutků kvalifikovaných jako nebezpečné vyhrožování u nezletilých pachatelů, kde je po období relativní stability mezi lety 2020 a 2022 patrná výrazná akcelerace. Zatímco do roku 2022 se počet případů pohyboval okolo 50 až 60 ročně, od roku 2023 začala intenzita tohoto jednání stoupat přes hranici 100 případů až k roku 2025, kdy statistiky dosáhly maxima s 153 registrovanými skutky. V kontextu prevence radikalizace je tento nárůst verbální agrese varovný, neboť nebezpečné vyhrožování, často realizované v digitálním prostředí, může sloužit jako raný symptom hlubší nenávisti a předstupeň k fyzickému násilí.

⁶³ Policejní prezidium ČR, data poskytnutá na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. (vlastní zpracování).

Graf 4: Vývoj počtu trestných činů nebezpečného vyhrožování u osob do 18 let podle paragrafu 353 v letech 2020–2025⁶⁴

7.2 Skutky s extremistickým podtextem u osob do 18 let

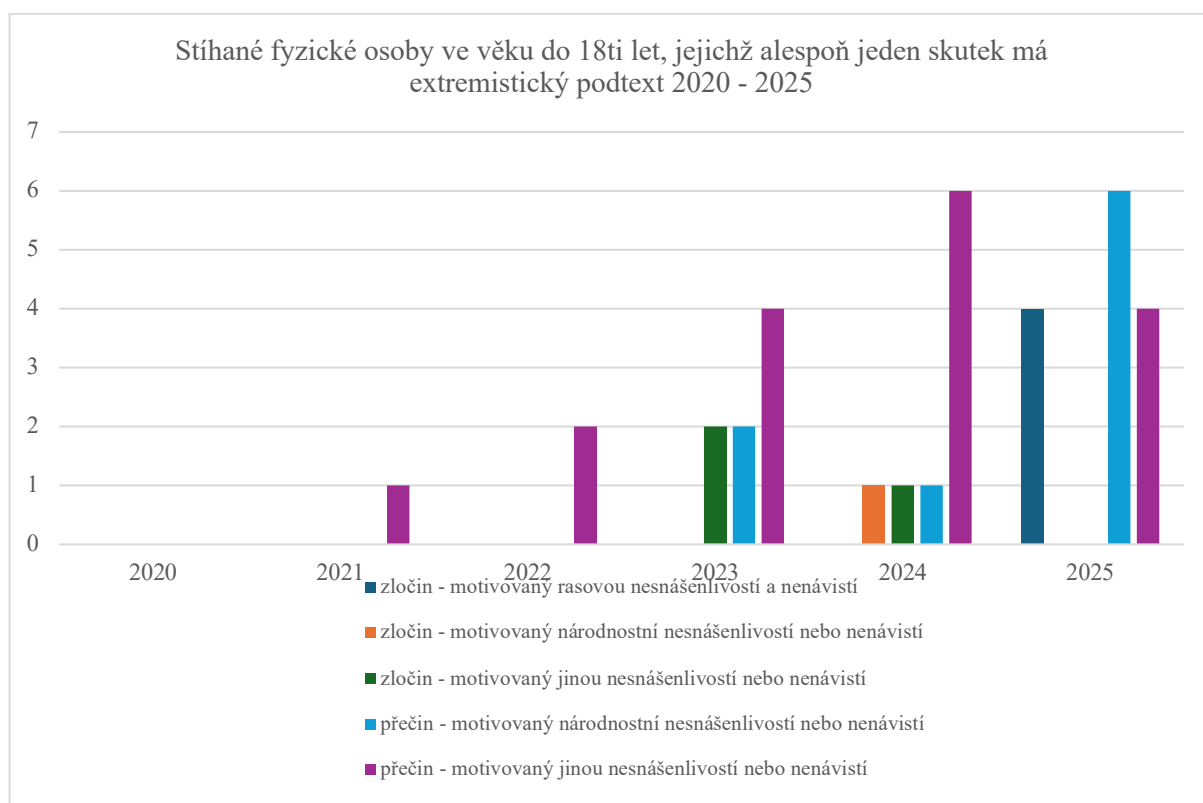
Zcela zásadní vhled do problematiky radikalizace poskytuje graf zachycující stíhané osoby do 18 let, jejichž skutek vykazoval extremistický podtext. Při zkoumání dat je patrný kritický posun, ke kterému došlo v roce 2025. Zatímco v celém předchozím období (2020–2024) se statistiky omezovaly víceméně na přečiny, rok 2025 přináší kvalitativní změnu k horšímu. V tomto roce se v datech nově objevují zločiny (tedy závažnější trestné činy s vyšší trestní sazbou), a to konkrétně zločiny motivované rasovou nesnášenlivostí (tmavě modrý sloupec) a zločiny motivované jinou nesnášenlivostí (tmavě zelený sloupec).

Tato změna v roce 2025 je pro bakalářskou práci klíčovým argumentem, protože ukazuje, že se extremistické projevy mládeže nejen stávají častějšími, ale především závažnějšími. Skutečnost, že se po letech výskytu spíše verbálních nebo lehčích přečinů objevují skutky klasifikované jako zločiny, potvrzuje proces hlubší radikalizace u určité části nezletilých. Tento trend reflektuje nárůst brutality a ochoty páchat závažnou trestnou činnost z nenávistných pohnutek, což je přesně ta oblast, na kterou musí preventivní strategie Policie ČR reagovat nejdůrazněji.

⁶⁴ Policejní prezidium ČR, data poskytnutá na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. (vlastní zpracování).

I když jsou absolutní čísla stále nízká (jednotky osob), z hlediska dynamiky radikalizace je tento posun od přečinů ke zločinům v roce 2025 nejsilnějším varovným signálem. Ukazuje to, že radikalizační procesy u některých jedinců dosáhly fáze, kdy se nezastaví před spácháním trestného činu. Pro roli policie z toho vyplývá nutnost nejen obecné prevence, ale velmi cílené práce s komunitami a monitoring rizikových projevů v online prostředí, kde tyto závažné extremistické postoje často vznikají a eskalují až do podoby zločinu.

Graf 5: Stíhané fyzické osoby ve věku do 18 let, jejichž alespoň jeden skutek vykazoval extremistický podtext v letech 2020–2025⁶⁵

⁶⁵ Policejní prezidium ČR, data poskytnutá na žádost podle zákona č. 106/1999 Sb. (vlastní zpracování).

8 Typologie regionálních rizik a jejich vliv na radikalizaci mládeže

Vymezení radikalizace vyžaduje analýzu konkrétního prostředí, v němž se jedinec pohybuje. V této kapitole je pozornost zaměřena na kriminogenní faktory a sociodemografická specifika, která v českém kontextu vytvářejí podmínky pro nárůst antisystémových postojů. Zatímco Ústecký kraj reprezentuje tradiční strukturální rizika (ekonomická deprivace, sociální vyloučení), Středočeský kraj zrcadlí moderní rizika pozdní modernity (sociální atomizace, ztráta identity vlivem suburbanizace).

8.1 Strukturální determinanty radikalizace v Ústeckém kraji

Ústecký kraj představuje z hlediska vnitřní bezpečnosti a sociální stability jeden ze složitějších regionů České republiky. Pro pochopení role Policie ČR v prevenci radikalizace mládeže je nezbytné definovat strukturální faktory, které vytvářejí prostor pro nárůst extremistických postojů.

Sociálně vyloučené lokality (SVL) jsou specifickým regionem koncentrace SVL je extrémně vysoká. Podle aktuálních dat se v kraji nachází přibližně 380 sociálně vyloučených lokalit, což je nejvíce v rámci ČR.⁶⁶ Index sociálního vyloučení zde dosahuje kritických hodnot, přičemž v některých obcích (např. Obrnice či Janov) žije v tomto prostředí nadpoloviční většina obyvatel.⁶⁷ Pro mládež je typická „pocitová beznaděj“ plynoucí z mezigeneračního přenosu chudoby. Tento fenomén úzce souvisí s nízkou úrovní vzdělanosti. V Ústeckém kraji dosahuje podíl osob pouze se základním vzděláním až 18,5 %, což výrazně převyšuje celostátní průměr.⁶⁸ Rezidenční segregace posiluje identitu „my versus oni“. Tato sociální izolace vytváří uzavřené skupiny, v nichž se snadněji šíří antisystémové postoje. Zatímco v minulosti byla radikalizace spojena s pouličními pochody, aktuální data varují před individuální online radikalizací.⁶⁹ Ta je

⁶⁶ AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. *Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2024*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2024. Dostupné také z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/> [cit. 2026-03-02].

⁶⁷ GAC SPOL. S R.O. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR*. Praha: GAC, 2022.

⁶⁸ Český statistický úřad. *Statistická ročenka Ústeckého kraje 2023* [online]. Ústí nad Labem: ČSÚ, 2023 [cit. 2026-03-02], s. 82. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

⁶⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2024*. Praha: MV ČR, 2025.

akcelerována špatnou socioekonomickou situací rodin a projevuje se celkovým odporem ke státním institucím.

Historicky je tento kraj úzce spojen s projevy etnické nesnášenlivosti, což ilustrují například nepokoje na Šluknovsku v roce 2011⁷⁰, které v místní společnosti vytvořily reziduum v podobě zvýšené akceptace agresivní rétoriky vůči minoritám. Tento stav následně usnadňuje šíření extremistických myšlenek, neboť narůstající agresivita a ochota porušovat společenské normy v důsledku špatné sociální situace mohou indikovat zvýšenou vulnerabilitu dospívajících vůči radikalizačním vlivům. Právě v takto specifickém prostředí je nezbytné, aby Policie ČR identifikovala aktuální varovné signály a efektivně nastavila preventivní programy zaměřené na eliminaci počínajících fází radikalizačního procesu u mládeže.

Ústecký kraj patří v rámci České republiky k regionům, které jsou kvůli špatné sociální a ekonomické situaci mnohem náchylnější k projevům radikalizace. Tato náchylnost souvisí především s pocity bezraděje a sociálním vyloučením, které se v tomto kraji kumulují. Zásadním problémem je zde extrémní míra exekucí, která je nejvyšší v celé zemi. Zatímco průměrně je v kraji v exekuci 12–14 % dospělých, ve městech jako Most nebo Chomutov je to dokonce více než 18 %.⁷¹ Právě v takovém prostředí se snadněji šíří extremistické myšlenky. Pokud lidé, a zejména dospívající, žijí v rodinách pod neustálým finančním a exekučním tlakem, často ztrácejí důvěru v běžná pravidla a stát vnímají spíše jako nepřítele, který je trestá. Radikalizace pak pro tyto mladé lidi představuje určitý únik – dává jim pocit síly, důležitosti a sounáležitosti k nějaké skupině, což jim jejich vlastní nejisté zázemí nedokáže nabídnout.⁷²

Významným katalyzátorem bezpečnostních rizik v Ústeckém kraji je dlouhodobě nepříznivá situace na drogové scéně.⁷³ Region vykazuje vysokou míru problémových uživatelů metamfetaminu, přičemž vysoká míra toxikomanie mezi mladistvými vytváří

⁷⁰ Do Šluknovského výběžku dorazilo 60 těžkoooděnců z Prahy. *ČT24.cz* [online]. 2011 [cit. 2026-03-02]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/do-sluknovskeho-vybezku-dorazilo-60-tezkoodencu-z-prahy-133849>

⁷¹ PAQ RESEARCH. *Mapa exekucí: Analýza zadluženosti v regionech ČR*. Praha: PAQ Research, 2024. Dostupné z: <https://www.mapaexekuci.cz/>

⁷² SHAFIEIOUN, D. a H. HAQ. Radicalization from a societal perspective. *Frontiers in Psychology* [online]. 2023, [cit. 2026-03-02]. ISSN 1664-1078.

⁷³ Chomynová, Pavla et al. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2023* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-03-02], Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33917/1244/Zpr%C3%A1va%20o%20neleg%C3%A1ln%C3%ADch%20drog%C3%A1ch%20v%20C4%8CR%202023_fin.pdf

specifické prostředí, ve kterém jsou tyto jedinci snadněji manipulovatelní extremistickými skupinami. Zneužívání návykových látek u dospívajících tak přímo koreluje s jejich zvýšenou vulnerabilitou vůči radikalizačním vlivům. Specifikem Ústeckého kraje je rovněž jeho přeshraniční poloha na tranzitním tahu dálnice D8. Tato strategická poloha region vystavuje zvýšené tranzitní kriminalitě a rizikům spojeným s nelegální migrací, což v místní populaci dále posiluje pocity ohrožení a může vést k radikalizaci postojů vůči cizincům.

8.2 Strukturální determinanty radikalizace ve Středočeském kraji

Sociodemografický vývoj Středočeského kraje je definován silnou polarizací mezi prstencem kolem Prahy a periferními oblastmi. Na rozdíl od Ústecka zde radikalizace nepramení z hluboké strukturální chudoby, ale je zde přítomný determinant sídelní anonymity a specifické formy sociální izolace v rámci suburbanizace.

Fenomén sociální izolace je spjat s procesem rezidenční suburbanizace. Satelitní městečka často postrádají přirozenou sociální infrastrukturu. Pro mládež je typická absence komunitní identity, což vede k pocitu vykořenění. Tento stav vytváří tzv. „sociální vakuum“.⁷⁴ Sociální vakuum je jedním z podkladů pro digitální radikalizaci. Absence smysluplných volnočasových aktivit pak generuje frustraci, kterou adolescenti řeší únikem do kyberprostoru. Internet se stává primární platformou pro jejich socializaci bez dohledu dospělých, kteří často dojíždějí za prací do metropole. V některých okresech, jako je Praha-východ či Praha-západ, jde až o 60–70 % aktivních obyvatel.⁷⁵

Středočeský kraj vykazuje v rámci České republiky specifickou dynamiku kriminality, která je úzce spjata s jeho polohou v těsném sousedství metropole. Regionu dominuje především majetková trestná činnost, která těží z anonymity rozsáhlých satelitních oblastí a vysoké koncentrace rezidenčních objektů.⁷⁶ Vysoká míra vloupání do rodinných domů v místních obyvatelích posiluje pocit ohrožení a nedůvěru v efektivitu státních orgánů, což může vést k volání po radikálních řešeních a podpoře hnutí slibujících „tvrdou ruku“ a právo a pořádek.⁷⁷

⁷⁴ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. s. 102-103 ISBN 978-80-247-2907-7.

⁷⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2021: Dojížd'ka a vyjížd'ka* [online]. 2023.

⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kriminalita ve Středočeském kraji v roce 2024* [online]. 2025-03-04 [cit. 2026-03-02]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/stc/kriminalita-ve-stredoceskem-kraji-v-roce-2024>

⁷⁷ SCHEINOST, M. et al. *Kriminalita očima kriminologů*, 2010, s. 15-18

Specifickým faktorem jsou velké průmyslové aglomerace (Mladoboleslavsko), kde dochází ke střetu kulturních skupin v důsledku agenturního zaměstnávání. Podíl cizinců v těchto oblastech je jeden z nejvyšších v zemi a v klíčových průmyslových centrech se blíží k hranici 20 %.⁷⁸ Tento demografický posun bez adekvátní integrační politiky může vyvolat u části lokální mládeže nativistické postoje a pocit ohrožení vlastní kulturní identity. Prevence zde musí balancovat mezi monitoringem kybernetických hrozeb a mediací napětí v průmyslových centrech.

Výše popsané charakteristiky jasně ilustrují zásadní rozdílnost obou regionů, které byly pro účely této práce vybrány. Zatímco Ústecký kraj reprezentuje oblast potýkající se s hlubokými sociálními problémy a tradičními kriminogenními faktory, Středočeský kraj zrcadlí moderní bezpečnostní výzvy spojené s anonymitou a rychlým rozvojem sídel. Právě tato vysoká míra odlišnosti obou prostředí je klíčová pro pochopení následné praktické části. Seznámení čtenáře s těmito specifickými podmínkami umožňuje lépe zasadit do kontextu výpovědi oslovených preventistů a policistů, neboť jejich každodenní práce i metody detekce radikalizace musí přímo reagovat na unikátní problémy daného regionu. Tato teoretická kapitola tak slouží jako nezbytný podklad pro srovnání zkušeností z praxe, které přináší následující výzkumné šetření.

⁷⁸ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet cizinců, demografické události* [online]. © 2026 [cit. 2026-03-03].

9 Praktická část

Praktická část této práce navazuje na teoretická východiska a zaměřuje se na hloubkovou analýzu preventivních mechanismů v konkrétních podmínkách Ústeckého a Středočeského kraje. Zatímco předchozí kapitoly mapovaly obecné trendy a bezpečnostní rizika v těchto regionech, cílem vlastního výzkumného šetření je zprostředkovat pohled odborníků z praxe. Práce je v této fázi rozdělena na dvě klíčové sekce. První z nich, Metodika výzkumu, definuje zvolený výzkumný design, popisuje strukturu nástroje použitého pro sběr dat a specifikuje výběr respondentů. Druhá sekce, Analýza a interpretace polostrukturovaných rozhovorů, přináší zpracování získaných poznatků prostřednictvím tematické analýzy. Jejím primárním účelem je naplnění hlavního cíle práce, tedy komparace preventivních aktivit PČR ve Středočeském a Ústeckém kraji spolu s identifikací jejich specifických silných stránek a nedostatků. V rámci interpretace dat je kladen důraz na zodpovězení stanovených otázek, které směřují k naplnění vedlejších cílů, konkrétně k formulaci doporučení pro zvýšení efektivity preventivní práce s ohroženou mládeží v obou regionech.

9.1 Metodika výzkumu

Hlavní výzkumnou metodou pro tuto bakalářskou práci byly zvoleny polostrukturované rozhovory. Tato kvalitativní metoda byla zvolena pro svou schopnost hlubokého průzkumu subjektivních názorů a získání detailních zkušeností expertů z praxe. Zdrojem informací jsou přímí aktéři preventivní činnosti – konkrétně policisté, kteří se věnují prevenci a kriminalitě mládeže ve Středočeském a Ústeckém kraji. Pro výběr respondentů je použito kritériové vzorkování, kdy jsou vybíráni policisté s relevantní praxí a kompetencemi v dané oblasti.

9.1.1 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvoří 6 policistů, kteří se ve své profesní praxi věnují oblasti prevence kriminality, extremismu a práci s mládeží. Výběr respondentů byl proveden metodou záměrného výběru tak, aby soubor pokryl dvě specifické oblasti České republiky konkrétně Středočeský kraj a Ústecký kraj.

Tito respondenti byli zvoleni pro svou vysokou odbornost a schopnost reflektovat regionální specifika radikalizace. Celková délka jejich odborné praxe u bezpečnostních

sborů se pohybuje v rozmezí 13 až 25 let, což zaručuje hluboký vhled do vývoje sledovaného fenoménu.

Tabulka č. 1 – Charakteristika výzkumného souboru

	Pohlaví	Region	Délka praxe
Respondent A	Muž	Středočeský kraj	20 let
Respondent B	Žena	Středočeský kraj	19 let
Respondent C	Muž	Středočeský kraj	13 let
Respondent D	Žena	Ústecký kraj	25 let
Respondent E	Muž	Ústecký kraj	24 let
Respondent F	Muž	Ústecký kraj	25 let

Regionální rozložení: Soubor je rovnoměrně rozdělen mezi Středočeský kraj (3 respondenti) a Ústecký kraj (3 respondenti). Toto rozdělení umožňuje komparaci mezi krajem s vysokou mobilitou směrem k hlavnímu městu a krajem se specifickými sociálně vyloučenými lokalitami.

Odborné zaměření: Všichni respondenti se aktivně podílejí na preventivních aktivitách Policie ČR.

Specifické role: Mezi respondenty jsou zastoupeni preventisté z krajských ředitelství, odborníci na národnostní menšiny, krizoví interveni.

9.1.2 Nástroje pro sběr dat

Scénář polostrukturovaných rozhovorů je navržen tak, aby systematicky pokryl klíčové aspekty preventivní praxe, čímž umožňuje získat relevantní data pro následnou komparativní analýzu obou krajů. Rozhovory jsou strukturovány do několika tematických celků, které začínají sondou do vnímání aktuální situace a rizikových faktorů v daných regionech. Tato část se zaměřuje na identifikaci specifických projevů radikalizace mládeže a zkoumá, jakým způsobem sociodemografické pozadí ovlivňují dynamiku bezpečnostních hrozeb. Cílem je zjistit, zda existují rozdíly v charakteru rizik mezi oblastmi se specifickou mobilitou a regiony s odlišnou sociální strukturou.

Druhý okruh se věnuje obsahu a formě preventivních aktivit, kde je zkoumáno ukotvení projektů a jejich praktická realizace v gesci Policie ČR. Pozornost je věnována definování cílových skupin a výběru vhodných metodických nástrojů, které mají za cíl včasnou detekci varovných signálů radikalizačního procesu. Tento přístup doplňuje

analýza spolupráce a koordinace, jejímž cílem je zmapovat efektivitu mezirezortního propojení policie s externími subjekty, jako jsou školy, orgány sociálně-právní ochrany dětí či samosprávy. Sleduje se zde především nastavení komunikačních toků a role specializovaných preventivních složek na úrovni jednotlivých územních odborů.

Závěrečná část scénáře je orientována na subjektivní hodnocení efektivitu stávajících opatření a identifikaci problémů, s nimiž se policisté při výkonu preventivní činnosti potýkají. Respondenti jsou vedeni k reflexi silných stránek systémového nastavení v rámci jejich kraje, ale také k pojmenování bariér, které mohou bránit účinnějšímu dosahu preventivních programů. Tato část scénáře tak vytváří prostor pro komparaci regionálních odlišností a identifikaci společných nedostatků a slouží jako podklad pro formulaci doporučení směřujících ke zefektivnění práce s ohroženou mládeží.

9.1.3 Etické aspekty výzkumu

Při realizaci výzkumného šetření byl kladen maximální důraz na dodržení etických standardů odpovídajících charakteru kvalitativního výzkumu a profesnímu zařazení respondentů. Klíčové etické principy byly naplněny v následujících bodech:

- **Dobrovolnost a informovaný souhlas:** Účast všech respondentů na výzkumu byla zcela dobrovolná. Před zahájením samotného dotazování byli všichni účastníci seznámeni s cílem bakalářské práce, způsobem zpracování dat a jejich následným využitím pro akademické účely.
- **Anonymizace dat:** Vzhledem k citlivosti tématu radikalizace a profesnímu působení dotázaných v bezpečnostních složkách byla striktně dodržena anonymita. Respondenti jsou v práci označováni kódy (Respondent A–F) a byly odstraněny nebo zobecněny veškeré údaje, které by mohly vést k jejich přímé identifikaci nebo k identifikaci konkrétních osob, o kterých v rozhovorech hovořili (např. jména problematických studentů nebo konkrétní názvy některých škol).
- **Způsob vedení rozhovorů:** Sběr dat probíhal kombinovanou formou, aby bylo vyhověno časovým a personálním možnostem respondentů i autora. Rozhovory byly realizovány jak formou osobního setkání v přirozeném pracovním prostředí respondentů, tak prostřednictvím online komunikačních platform.
- **Pořízení a zpracování záznamu:** Všichni respondenti vyjádřili výslovný souhlas s pořízením zvukového záznamu rozhovoru. Tyto záznamy sloužily výhradně pro

účely doslovné transkripce (přepisu) a následné analýzy dat. Po dokončení analýzy a obhajobě práce budou tyto audiozáznamy v souladu s etickými pravidly smazány.

- **Transparentnost a objektivita:** Během rozhovorů byl zachován partnerský a respektující přístup, který umožnil otevřenou diskuzi o bariérách a limitech současného systému prevence, aniž by docházelo k ovlivňování odpovědí ze strany tazatele.

9.2 Interpretace a prezentace výsledků

Následující podkapitoly přináší hloubkový vhled do aktuální podoby radikalizace mládeže, která v posledních letech prošla zásadní proměnou. Tradiční, v ulicích viditelný extremismus byl vystřídán fenoménem individuální radikalizace, probíhající skrytě v anonymitě on-line světa a za zavřenými dveřmi dětských pokojů. Na tuto dynamiku reaguje Policie ČR odlišnými strategiemi: zatímco Středočeský kraj sází na koncepční a akademicky podložené projekty typu *Guardian*, Ústecký kraj volí cestu integrace radikalizace do širších témat kyberkriminality a trestní odpovědnosti.

Úspěch těchto snah však nestojí pouze na policii, ale na síle multidisciplinární spolupráce. Text proto podrobně analyzuje kritické vazby mezi školami, OSPOD a neziskovým sektorem. Zároveň však pojmenovává i hluboce zakořeněné bariéry – od personálního podstavu klíčových složek a nedostatku dětských psychologů až po limitující vliv rodinného prostředí.

9.2.1 Aktuální stav a vývoj radikalizace ve sledovaných krajích

Analýza provedených rozhovorů potvrzuje, že radikalizace mládeže je v obou sledovaných regionech vnímána jako prioritní a dynamické bezpečnostní téma. Respondenti napříč kraji se shodují na existenci dominantního trendu, kterým je postupný přesun radikalizačních projevů z veřejného prostoru do sféry on-line prostředí. S tímto vývojem úzce souvisí nárůst fenoménu tzv. individuální radikalizace, kdy proces přijímání extremistických postojů probíhá izolovaně a bez nutnosti fyzické vazby na konkrétní skupinu.

Tento posun zásadně ztěžuje včasnou detekci hrozeb ze strany bezpečnostních složek i pedagogů, neboť celý proces probíhá skrytě, často za zavřenými dveřmi dětských

pokojů. Jak v této souvislosti výstižně uvádí Respondent A: „*Dřív jsme řešili party na ulicích, dnes je to mnohem více o tom, co se děje v hlavách těch dětí, které sedí doma u počítače*“. Zajímavý pohled na tento historický vývoj nabízí Respondentka D, která na základě své pětadvacetileté praxe v Ústeckém kraji připomíná období kolem roku 2007, kdy se extremismus projevoval otevřenými střety: „*Živě si pamatuji období... kdy vše začalo velkými demonstracemi v Mostě a Litvínově, které se následně přelily do celého kraje. Tehdy byl extremismus v ulicích velmi hmatatelný*“. V současnosti však dle jejích slov dochází k transformaci – klasický pouliční extremismus je v útlumu a agrese se přesunula do anonymity sociálních sítí. Respondent E zdůraznil, že aktuální situaci vnímá spíše jako „*celorepublikový problém, ze kterého Ústecký kraj nijak zásadně nevybočuje*“. Ukazuje se tedy, že zatímco sociální kořeny radikalizace mohou být v různých regionech odlišné, samotný mechanismus šíření se sjednocuje právě pod vlivem digitálních platforem

V rámci Středočeského je specifické geografické uspořádání. Respondentka B upozorňuje, že kraj tvoří kolem Prahy jakýsi „prsteneček“, což zásadně ovlivňuje dynamiku bezpečnostních procesů. „*Je nezbytné vnímat Středočeský kraj v širším kontextu pohybu jednotlivců, zejména dětí a mladistvých, kteří často bydlí ve Středočeském kraji, ale studují v Praze*“, vysvětluje RB. Toto úzké propojení s metropolí a vysoká mobilita studentů vedou ke vzniku specifického rizika. Kvůli dlouhému dojíždění rodičů za prací tráví děti v satelitních oblastech velké množství času bez dozoru, což prohlubuje jejich izolaci a náchylnost k on-line manipulaci.

9.2.2 Preventivní aktivity PČR ve sledovaných krajích

V oblasti praktické realizace preventivních opatření vykazují oba sledované regiony odlišné metodické přístupy. Ve Středočeském kraji je v současné době patrná snaha o systémové a koncepční ukotvení skrze konkrétní projekty, jako je pilotní program Guardian, realizovaný ve spolupráci s Masarykovou univerzitou. Tento projekt představuje inovativní systém včasné detekce varovných signálů radikalizace a je primárně cílen na žáky základních škol. Oproti tomu v Ústeckém kraji neexistuje v současné době jeden konkrétní projekt zaměřený výhradně na radikalizaci. Téma radikalizace je zde řešeno v rámci širších preventivních programů, které se věnují trestní odpovědnosti, extremismu či kyberkriminalitě. Příkladem je využití vzdělávacích videí typu „*Chovej se, jak máš, i když patnáct ještě nemáš*“, kde je problematika nenávistných projevů organicky včleněna do výkladu o právních následcích jednání mládeže.

Výrazný rozdíl lze pozorovat také v definici hlavní cílové skupiny preventivního působení. Respondenti ze Středočeského kraje kladou zásadní důraz na vzdělávání pedagogů. Policie zde vnímá učitele jako klíčové partnery, kteří jsou s dětmi v každodenním kontaktu, a investuje proto značné úsilí do jejich metodické podpory, aby sami dokázali včas identifikovat indikátory potenciálně nebezpečného vývoje. V Ústeckém kraji je sice spolupráce s pedagogy rovněž přítomna, v rozhovorech však silněji rezonuje přímá práce s dětmi ve školách formou diskusí, workshopů a otevřeného dialogu. Snahou je zde především budovat v žácích kritické myšlení a schopnost dešifrovat mechanismy manipulace v on-line prostoru.

Navzdory odlišným metodám je v obou krajích společným jmenovatelem dobrovolnost spolupráce mezi policií a školskými zařízeními. Strategie vstupu do škol se pak dělí do dvou hlavních linií. První tvoří plošná prevence, která probíhá kontinuálně na základě dlouhodobých plánů a metodických doporučení. Druhou linií je pak tzv. bodová či reaktivní prevence, která je aktivována ve chvíli, kdy se v konkrétním kolektivu objeví reálný incident nebo rizikový signál. Jak uvádějí respondenti z obou krajů, tento cílený vstup do škol je často efektivnější, neboť studenti lépe vnímají argumenty policie v kontextu situace, která se v jejich okolí skutečně stala.

9.2.3 Mezioborová spolupráce ve sledovaných regionech

Mezioborová spolupráce je respondenty v obou krajích vnímána jako naprosto klíčový pilíř, bez něhož nelze problematiku radikalizace efektivně řešit, neboť samotná policie disponuje pouze omezenými nástroji. Všichni dotázaní experti se shodují, že funkční propojení jednotlivých aktérů je zcela stěžejním předpokladem pro jakoukoli úspěšnou prevenci radikalizace mládeže. Analýza dat ze Středočeského kraje ukazuje, že tato spolupráce zde probíhá na dvou základních úrovních – metodické a operativní. Zatímco na metodické úrovni, tedy mezi krajským ředitelstvím, ústředím OSPOD a krajským úřadem, je kooperace hodnocena jako velmi kvalitní a funkční, v operativní rovině přímo v terénu na jednotlivých okresech naráží na značné systémové limity.

Školy jsou policisty vnímány jako důležitý článek včasné detekce, neboť pedagogové jsou s dětmi v každodenním kontaktu. Respondenti z Ústeckého kraje však poukazují na velké rozdíly v přístupu jednotlivých zařízení. Zatímco některé školy vnímají policii jako odborného partnera a prevenci řeší komplexně, jiné k ní přistupují pouze formálně. Respondentka D (Ústecký kraj) v této souvislosti sděluje postoj, kdy si

škola policii „objedná“ jen pro formální splnění povinnosti: „Často se setkávám s tím, že si nás škola objedná jen proto, aby si splnila kolonku v osnovách – vnímají to jako formální povinnost: „Byla tu policie, máme splněno““. Respondenti se shodují, že efektivita prevence stojí na vnímavosti učitelů, kteří by měli být schopni rozklíčovat změny v chování žáků dříve, než dojde k incidentu.

Vztah s orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) je hodnocen jako strategicky nezbytný, ale v praxi často narážející na personální vyčerpání. Respondenti reflektují, že kvalita spolupráce kolísá podle konkrétních lokalit a osobního nasazení pracovníků. Ve Středočeském kraji je tato spolupráce vnímána jako velmi dobře nastavená na metodické a krajské úrovni. Respondent A (Středočeský kraj) však doplňuje, že situace v terénu je odlišná: „V některých lokalitách funguje spolupráce okamžitě, sedneme si k jednomu stolu... Jinde je ale OSPOD natolik přetížený, že se ta spolupráce omezuje jen na nezbytné papírování, což efektivní prevenci radikalizace brzdi“. Naproti tomu v Ústeckém kraji (RD, RF) je akcentována spíše reaktivnost celého systému a akutní potřeba hlubšího mezioborového propojení, které je pro včasné odhalení radikalizace stěžejní. Tato administrativní zátěž a zpoždění v přenosu informací mezi institucemi znemožňují včasnou intervenci v momentě, kdy se radikalizace teprve rodí.

Neziskové organizace a nízkoprahové kluby jsou vnímány jako spojenci, zejména v Ústeckém kraji, kde mají přístup k mládeži v rizikových časech a lokalitách, kam policie v uniformách proniká hůře. Respondent F (Ústecký kraj) vyzdvihuje jejich roli při budování důvěry: „Ty neziskovky dělají neuvěřitelnou práci... Dokážou s nimi řešit věci, které by policajtovi nikdy neřekly“. Zároveň je však tato spolupráce vnímána nestabilní kvůli nerovnoměrnému financování těchto organizací, což ohrožuje kontinuitu preventivní práce. Samosprávy a městské policie jsou pak klíčové především v rámci propojování lokálních aktérů a asistentů prevence. Respondenti vnímají mezioborovou spolupráci jako systém, který sice má nastavená pravidla, ale v reálném provozu často „hasí“ až hotové krize. Sjednocení všech těchto aktérů pod jeden stůl s jasně definovanými kompetencemi je podle nich jedinou cestou, jak učinit prevenci radikalizace skutečně funkční.

9.2.4 Silné stránky a příklady z dobré praxe

Hlavní devizou Středočeského kraje je míra metodické připravenosti a propojení s akademickou sférou, což dokládá zejména pilotní projekt Guardian. Silnou stránkou je

zde systémová práce s pedagogickým sborem, který je vnímán jako klíčový partner pro včasnou detekci. Respondentka B v této souvislosti vyzdvihuje existenci ojedinělého služebního místa, které funguje jako most mezi prevencí a výkonem: „*Tato koncepce umožňuje nejen efektivnější práci, ale také pružnější reakce na nové trendy a vznikající hrozby*“.

V Ústeckém kraji spočívá největší síla v hluboké lokální znalosti terénu a rodinných vazeb, která je pro tento specifický region nenahraditelná. Respondenti zde vyzdvihují roli asistentů prevence kriminality a neziskových organizací, které mají k dětem v rizikových lokalitách blíže než policie v uniformách. Pozitivně je hodnocen i nově vznikající model mezioborových kulatých stolů, od kterého si policisté slibují včasnější přenos informací.

Společnou silnou stránkou obou krajů je pak propojení teorie s reálnou policejní praxí, kdy preventisté fungují jako odborní konzultanti pro kolegy v přímém výkonu služby.

9.2.5 Slabé stránky a systémové bariéry prevence radikalizace mládeže

Při analýze slabých stránek se ukazuje, že oba kraje bojují především s kritickým personálním podstavem, který neumožňuje pokrýt vysokou poptávku škol po preventivních vstupech. Tato situace nutí policii k selektivě místo plošného působení.

Ve Středočeském kraji je významnou bariérou extrémní mobilita studentů směrem k Praze, což komplikuje práci s jejich sociálními vazbami, protože dopady jejich radikalizace v Praze musí následně řešit policisté v kraji. Respondent A k tomu dodává: „*Vyžaduje to od nás mnohem komplexnější pohled a mnohem širší koordinaci napříč kraji*“. V Ústeckém kraji naopak rezonuje frustrace z formálního přístupu některých škol, které o prevenci nemají skutečný zájem. Respondenti zde rovněž poukazují na kritický nedostatek návazné odborné péče, zejména dětských psychologů, a chybějící moderní interaktivní nástroje. Respondent E upozorňuje na problém budování strachu z uniformy místo důvěry, kdy dospělí používají policii jako nástroj zastrašování dětí. Respondent F z Ústeckého kraje pak uzavírá situaci v regionu skličujícím pocitem reaktivity celého systému: „*Snážíme se, děláme maximum, ale ten systém nás v tom občas nechává vykoupat samotné. Že víte, co by se mělo dělat, ale nemáte k tomu v ruce ty správné páky*“

Zásadní společnou bariérou, která prostupuje oba sledované regiony, je pak vliv rodinného prostředí. Respondenti se shodují, že pokud rodina vykazuje známky radikalizace nebo v ní panuje hluboký nezájem o aktivity dítěte, efektivita policejní prevence se blíží nule. Jak uvádí Respondent E, policie i škola mohou žákovi předávat hodnoty tolerance a kritického myšlení, ale pokud je dítě v domácím prostředí vystaveno opačným vlivům, dochází k názorovému střetu, který v mnoha případech končí uzavřením se dítěte do on-line komunit, kde hledá potvrzení rodinou sdílených postojů.

9.2.6 Komparace Ústeckého a Středočeského kraje

Závěrečná fáze analýzy se zaměřuje na přímé srovnání obou sledovaných regionů. Ačkoliv je fenomén radikalizace mládeže v obou krajích vnímán jako prioritní bezpečnostní hrozba, z rozhovorů s experty vyplývá, že cesta k její prevenci a identifikaci se v závislosti na regionálních specifikách zásadně liší. Níže uvedená tabulka shrnuje klíčové rozdíly v rizikových faktorech, strategiích i bariérách, které definují současný stav preventivního působení ve Středočeském a Ústeckém kraji.

Tabulka č. 2 – Komparace Ústeckého a Středočeského kraje v oblasti prevence radikalizace mládeže

Oblast srovnání	Středočeský kraj	Ústecký kraj
Hlavní rizikový faktor	Mobilita a izolace: Dojíždění do Prahy a osamělost dětí v satelitních oblastech.	Sociální historie a napětí: Tradice pouličního extremismu, nižší vzdělanost, sociálně vyloučené lokality.
Preventivní strategie	Koncepční projekty: Pilotní projekt <i>Guardian</i> (ve spolupráci s MU), důraz na systém včasné detekce.	Integrativní přístup: Téma radikalizace je součástí širších témat.
Primární cílová skupina	Pedagogové: Policie investuje do školení učitelů jako klíčových partnerů pro detekci.	Žáci: Přímá práce s dětmi formou workshopů, diskusí a budování kritického myšlení.
Mezioborová spolupráce	Metodická vertikála: Výborné nastavení na ose kraj–ústředí OSPOD; potíže v operativě obcí.	Regionální síťování: "Kulaté stoly" za účasti zdravotníků, psychologů a sociálních služeb.
Klíčoví partneři	Akademická sféra: Spolupráce s univerzitami na vývoji nových metodických nástrojů.	Neziskový sektor: Klíčová role asistentů prevence kriminality a nízkoprahových zařízení v terénu.
Hlavní bariéra (regionální)	Logistická složitost: Rozdrobenost vazeb kvůli pohybu studentů mezi krajem a Prahou.	Frustrace a nedůvěra: Formální přístup škol k prevenci, budování strachu z policie u dětí.

Společné bariéry	- Personální podstav PČR	- Personální podstav PČR
	- Nedostatek dětských psychologů	- Nedostatek dětských psychologů
	- Negativní vliv rodinného prostředí	- Negativní vliv rodinného prostředí

Při bližším pohledu na srovnávané oblasti lze konstatovat, že Středočeský kraj volí spíše metodicko-akademickou cestu. Soustředí se na systémové projekty a na posilování role pedagogů. Ti jsou vnímáni jako stálý záchytný bod pro děti. Oproti tomu Ústecký kraj aplikuje komunitně-integrovatelnou strategii. Ústecký kraj, který je historicky zatížen sociálním napětím a existencí vyloučených lokalit, se policie nemůže spoléhat pouze na formální vzdělávací struktury. Strategie se proto orientuje na přímý dialog s žáky a úzkou spoluprací s neziskovým sektorem. Klíčovou roli zde hrají asistenti prevence kriminality, kteří fungují jako mediátoři v místech, kde panuje přirozená nedůvěra k uniformě. Zatímco Středočeský kraj vnímá jako hlavní bariéru logistickou roztržitost, Ústecký kraj bojuje s formálním přístupem škol a fenoménem „strašení policií“, který aktivně brání budování důvěry. Navzdory těmto odlišnostem však oba kraje narážejí na identické systémové limity. Kritický personální podstav na straně Policie ČR a OSPOD, nedostatek dětských psychologů a negativní vliv rodinného prostředí tvoří bariéry, které nelze vyřešit pouze na regionální úrovni. Ukazuje se, že pokud rodina hodnotově popírá preventivní působení institucí, stává se on-line prostor pro dítě hlavním nekontrolovaným zdrojem informací a identity, což je riziko, které oba kraje sjednocuje.

9.3 Návrhy a doporučení pro praxi

Na základě analýzy získaných dat a rozhovorů s preventivními pracovníky z Ústeckého a Středočeského kraje lze formulovat ucelený soubor doporučení pro praxi. Pro zajištění efektivní prevence je v první řadě nezbytné personální posílení preventivních týmů a zvýšení počtu vyškolených policistů-preventivních pracovníků, neboť stávající kapacity narážejí na své limity a neuspokojují vysokou poptávku ze strany škol. V oblasti včasné intervence se jeví jako klíčové zavedení diagnostických nástrojů, které by umožnily včasnou a neinvazivní detekci varovných signálů radikalizace v digitálním prostředí. S tím úzce souvisí potřeba zvýšení dostupnosti následné péče, což je prioritou zejména v Ústeckém

kraji, kde je nutné posílit síť dětských psychologů a krizových interventů tak, aby po policejní detekci rizika mohla následovat okamžitá odborná pomoc.

Specifická doporučení směřují také do Středočeského kraje, kde je žádoucí metodická podpora pro rodiče v „satelitních“ oblastech formou cílených preventivních kampaní zaměřených na rizika sociální izolace dětí v on-line světě a důležitost nastavování hranic. Systémovým přínosem by pak byla standardizace mezioborové spolupráce prostřednictvím vytvoření závazného mezioborového manuálu, který by jasně definoval kompetence a komunikační kanály mezi školou, Policií ČR, OSPOD a zdravotnickými službami. V neposlední řadě je v průmyslových a sociálně vyloučených lokalitách nezbytná stálá podpora volnočasových aktivit, a to zejména rozvojem nízkoprahových zařízení a sportovišť, která vytvářejí přirozený prostor pro integraci a posilují pocit sounáležitosti mládeže.

Zcela zásadním a dosud podceňovaným prvkem je však role rodiny. Ukazuje se jako nezbytné zaměřit preventivní úsilí také na systematickou přípravu rodičů. Ti by měli být vybaveni základními kompetencemi k rozpoznání raných varovných signálů radikalizace a změn v chování svých dětí, neboť právě vnímavost a včasná reakce v domácím prostředí tvoří první a nejúčinnější bariéru proti vlivu extremistických ideologií.

Závěr

Předložená bakalářská práce se věnovala problematice radikalizace mládeže s primárním zaměřením na komparaci preventivních aktivit Policie České republiky ve Středočeském a Ústeckém kraji. Hlavní cíl práce, kterým bylo porovnání těchto aktivit a identifikace jejich specifík, silných stránek a nedostatků, byl plně naplněn. Rovněž bylo dosaženo vedlejšího cíle v podobě formulace konkrétních doporučení pro zvýšení efektivity preventivní práce v obou regionech.

V rámci teoreticko-metodologické části byla pozornost věnována vymezení extremismu a procesů radikalizace, přičemž stěžejní roli v praktické části sehrála analýza polostrukturovaných rozhovorů s experty z řad Policie ČR. Tato analýza umožnila identifikovat klíčové rozdíly i společné jmenovatele bezpečnostní situace v obou krajích. Jako dominantní společný faktor byla potvrzena on-line radikalizace, která v současnosti představuje prioritní téma bezpečnosti dětí v digitálním prostoru.

Komparace ukázala, že specifickým rizikovým faktorem ve Středočeském kraji je jeho úzké sociální a dopravní propojení s hlavním městem Prahou, což významně komplikuje monitoring sociálních vazeb a ovlivňuje dynamiku radikalizačních procesů. V Ústeckém kraji byl identifikován jako zásadní nedostatek přístup některých vzdělávacích institucí k problematice radikalizace a nedostatečná koordinace mezi jednotlivými mezioborovými aktéry. Přestože lze Ústecký kraj vnímat jako region s vyšším sociálním napětím, zjištěná data naznačují, že v míře radikalizace mládeže nevybočuje z celorepublikového průměru, neboť se jedná o fenomén s celospolečenským dosahem.

Vlastní přínos práce spočívá především v identifikaci kritických míst systému, mezi něž patří zejména personální limity preventivních týmů Policie ČR. Zvýšení počtu preventistů je vnímáno jako nezbytný krok k posílení přímého kontaktu s ohroženou mládeží a ke zvýšení kvantity realizovaných programů. Jako stěžejní se jeví rovněž realizovatelnost navrhovaného meziresortního manuálu, jehož funkčnost je však podmíněna důsledným seznámením koncových pracovníků s jeho obsahem a jeho následným dodržováním napříč institucemi.

Z hlediska budoucího směřování prevence lze systém hodnotit jako vyvíjející se správným směrem, především díky vzniku nových metodických materiálů. Další prostor

pro vědecké zkoumání se otevírá zejména v oblasti systematického vzdělávání pedagogických pracovníků, kteří představují klíčový článek pro včasnou identifikaci rizikového chování v lavicích škol.

Hlavním poselstvím práce zůstává apel na odbornou i laickou veřejnost, aby varovné signály indikující proces radikalizace nebyly bagatelizovány ani přehlíženy. Pouze včasná detekce a koordinovaná mezioborová spolupráce mohou efektivně chránit dospívající generaci před destruktivními vlivy radikálních ideologií.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BECK, Colin J. *Radicals, Revolutionaries, and Terrorists*. Cambridge: Polity Press, 2015. ISBN 978-0-7456-9815-1.
2. DANICS, Štefan. *Extremismus*. Praha: Triton, 2003. ISBN 80-7254-454-3.
3. HORGAN, John. *The Psychology of Terrorism*. 2. vyd. Londýn: Routledge, 2014. ISBN 978-0-415-69802-3.
4. CHARVÁT, Jan. *Teoretické vymezení extremismu a radikalismu*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-270-6.
5. CHMELÍK, Jan. *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde, 2001. ISBN 80-7201-265-7.
6. CHOU, Yu-kai. *Actionable Gamification: Beyond Points, Badges, and Leaderboards*. Milpitas: Octalysis Media, 2015. ISBN 978-1511744041.
7. JASCHKE, Hans-Gerd. *Right-Wing Radicalism Today: Perspectives from Europe and the US*. Londýn: Routledge, 2013. ISBN 978-0-415-62723-8.
8. MAREŠ, Miroslav. *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister & Principal, 2003. ISBN 80-8659-845-4.
9. MCLAUGHLIN, Paul. *Radicalism: A Philosophical Study*. Londýn: Bloomsbury Academic, 2012. ISBN 978-1-4411-2852-2.
10. MOTYL, Alexander J. *Encyclopedia of Nationalism, Two-Volume Set*. San Diego: Academic Press, 2000. ISBN 978-0-12-227230-1.
11. SCHEINOST, Miroslav a kol. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. ISBN 978-80-7338-096-0.
12. SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2907-7.
13. SUNSTEIN, Cass R. *#Republic: Divided Democracy in the Age of Social Media*. Princeton: Princeton University Press, 2018. ISBN 978-0-691-18090-8.
14. VEGRICHTOVÁ, Barbora. *Hrozba radikalizace: terorismus, varovné signály a ochrana společnosti*. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-1068-1.
15. VEGRICHTOVÁ, Barbora a kol. *Terorismus a radikalizace v České republice: Možnosti detekce rizikových osob*. Praha: Grada Publishing, 2022. ISBN 978-80-271-6710-4.

Elektronické zdroje

1. AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ. *Sociální vyloučení v Česku: rozsah v roce 2024* [elektronický dokument]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2024 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.socialni-zaclenovani.cz/index-socialniho-vylouceni-2024-pribyva-obci-s-vysokou-mirou-zateze-zlepsila-se-situace-v-oblasti-exekuci-a-predcasnych-odchodu-ze-skol/>
2. BORUM, Randy. Understanding the Terrorist Mind-Set. *FBI Law Enforcement Bulletin* [online]. červenec 2003, roč. 72, č. 7, s. 1–10 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://digitalcommons.usf.edu/mhlp_facpub/228/
3. BOZPINFO.CZ. *Prevence v digitálním světě: 6 klíčových materiálů pro různé cílové skupiny* [online]. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2024 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/aktuality/prevence-v-digitalnim-svete-6-klicovych-materialu-pro-ruzne-cilove-skupiny>
4. BUNDESAMT FÜR VERFASSUNGSSCHUTZ. *Left-wing extremism* [online]. Cologne: Bundesamt für Verfassungsschutz, © 2026 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://www.verfassungsschutz.de/EN/topics/left-wing-extremism/left-wing-extremism_node.html
5. ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Vládní program Bezpečné dětství – cesta k prevenci násilí ve společnosti* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, © 2024 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/komplexni-reseni-nasili-ve-spolecnosti-ministerstvo-vnitra-predstavilo-vladni-program-bezpecne-detstvi.aspx>
6. ČESKO. Ministerstvo vnitra. *Web o nás: Prevence kriminality* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, © 2024 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/web-o-nas-prevence-prevence-kriminality.aspx>
7. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Kriminalita ve Středočeském kraji v roce 2024* [online]. 2025-03-04 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://csu.gov.cz/docs/107847/57a30e6f-3023-dc6c-7d7d-b16720bcc6f1/kriminalita_2024.pdf?version=1.0
8. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet cizinců, demografické události* [online]. Praha: ČSÚ, © 2026 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/pocet-cizincu-demograficke-udalosti?pocet=10&start=0&podskupiny=291&razeni=-datumVydani>
9. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Sčítání lidu, domů a bytů 2021: Dojíždka a vyjíždka* [online]. Praha: ČSÚ, 2023 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z:

<https://csu.gov.cz/docs/107508/022d9e7a-2e21-ee92-eb49-6a1511828237/17023025.pdf?version=1.0>

10. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Ústeckého kraje 2023* [online]. Ústí nad Labem: ČSÚ, 2023 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/produkty/statisticka-rocenka-usteckeho-kraje-2023>
11. ČT24.cz. *DO ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU DORAZILO 60 TĚŽKOODĚNCŮ Z PRAHY* [online]. 2011 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/regiony/do-sluknovskeho-vybezku-dorazilo-60-tezkoodencu-z-prahy-239320>
12. EUROPOL. *European Union Terrorism Situation and Trend Report (TE-SAT) 2024* [online]. The Hague: Europol, 2024 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/publications-events/main-reports/tesat-report>
13. GAC SPOL. S R.O. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR* [online]. Praha: GAC, 2022 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/Analiza_socialne_vyloucenych_lokalit_GAC.pdf
14. CHOMYNOVÁ, Pavla a kol. *Zpráva o nelegálních drogách v České republice 2023* [elektronický dokument]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2023 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://www.drogy-info.cz/data/obj_files/33917/1244/Zpráva%20o%20nelegálních%20drogách%20v%20ČR%202023_fin.pdf
15. LAKHANI, Suraj, Jessica WHITE a Claudia WALLNER. *The gamification of (violent) extremism: An exploration of emerging trends, future threat scenarios and potential P/CVE solutions* [elektronický dokument]. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-09/RAN%20Policy%20Support-%20gamification%20of%20violent%20extremism_en.pdf
16. LEDWICH, Mark a Anna ZAITSEV. Algorithmic Extremism: Examining YouTube's Rabbit Hole of Radicalization. *First Monday* [online]. 2020, roč. 25, č. 3 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/339634318_Algorithmic_extremism_Examining_YouTube's_rabbit_hole_of_radicalization
17. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Co je extremismus* [online]. 2021 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/co-je-extremismus.aspx>

18. MOGHADDAM, Fathali M. The Staircase to Terrorism: A Psychological Exploration. *American Psychologist* [online]. únor–březen 2005, roč. 60, č. 2, s. 161–169 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://fathalimoghaddam.com/wp-content/uploads/2013/10/1256627851.pdf>
19. MURO, Diego. What Does Radicalisation Look Like? Four visualisations of socialisation into violent extremism. *Notes Internacionals CIDOB* [online]. prosinec 2016, č. 163, s. 1–6 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.cidob.org/en/publications/what-does-radicalisation-look-four-visualisations-socialisation-violent-extremism>
20. NÁRODNÍ ÚŘAD PRO KYBERNETICKOU A INFORMAČNÍ BEZPEČNOST. *Bezpečně v kyberprostoru* [online]. Brno: NÚKIB, 2020 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: https://nukib.gov.cz/download/publikace/vzdelavani/Brozura%20bezpecne%20v%20cyber_A5.pdf
21. POLICIE ČR. *Vývoj registrované kriminality v roce 2025* [online]. 2026 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://policie.gov.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2025.aspx>
22. SHAFIEIOUN, D. a H. HAQ. Radicalization from a societal perspective. *Frontiers in Psychology* [online]. 2023 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2023.1197282/full>
23. TUFEKCI, Zeynep. YouTube, the Great Radicalizer. *The New York Times* [online]. 2018 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/03/10/opinion/sunday/youtube-politics-radical.html>
24. VEGRICHTOVÁ, Barbora. Radikalizace dětí a obdiv k extrémnímu násilí. In: *Šance dětem* [online]. 2024, aktualizace 2025 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://sancedetem.cz/radikalizace-deti-dospivajicich-obdiv-k-extremnimu-nasili-bezpecnostni-vyzva-soucasne-spolecnosti#:~:text=PhDr.%20Barbora%20Vegrichtová%2C%20Ph.%20D.%2C%20MBA.>
25. VEGRICHTOVÁ, Barbora a kol. *Indikátory radikalizace v kontextu ochrany obyvatelstva a měkkých cílů před násilnými incidenty: Metodika* [elektronický dokument]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2022 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z:

<https://www.fbmi.cvut.cz/sites/default/files/2023-01/Vegrichtova%20a%20ko1%20METODIKA.pdf>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. *Usnesení Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky*. In: *Zákony pro lidi* [online]. 1993 [cit. 2026-01-20]. Dostupné z: <https://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>
2. ČESKO. zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník – znění od 1. 1. 2026. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#p1-1>
3. ČESKO. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251>
4. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
5. ČESKO. Zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-424>
6. ČESKO. Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 1. 3. 2026]. Dostupný z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-84>

Ostatní zdroje

1. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Projevy extremismu a předsudečné nenávisti: Souhrnná situační zpráva za 1. pololetí roku 2025* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2025 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/extremismus-souhrnna-situacni-zprava-za-1-pololeti-roku-2025.aspx>.
2. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2022* [online]. Praha: MV ČR, 2023 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/zprava2022-pdf.aspx>.

3. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o extremismu a předsudečné nenávisti na území České republiky v roce 2024* [elektronický dokument]. Praha: MV ČR, 2025 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/zprava2024-pdf.aspx>.
4. PROCHÁZKA, Jiří. *Program "SAIRO": Systém analytické identifikace radikalizace osob* [prezentace online]. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2017 [cit. 2026-03-17]. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/soubor/1-tz-10-2017-pdf.aspx>.
5. SMOLÍK, Josef. Proces radikalizace v kontextu terorismu. In: *Bezpečnostné fórum 2018*. Banská Bystrica: Interpolis, 2018, s. 378–387.

Seznam zkratk

PČR – policie české republiky

OSPOD – orgán sociálně právní ochrany dětí

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Charakteristika výzkumného souboru (strana 45)

Tabulka č. 2: Komparace Ústeckého a Středočeského kraje v oblasti prevence radikalizace mládeže (strana 53-54)

Graf 1: Srovnání celkového počtu stíhaných osob a osob do 18 let za násilnou kriminalitu v letech 2020–2025 (strana 36)

Graf 2: Vývoj počtu trestných činů úmyslného ublížení na zdraví u osob do 18 let podle § 145–146a v letech 2020–2025 (strana 37)

Graf 3: Vývoj počtu trestných činů násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci u osob do 18 let podle paragrafu 352 v letech 2020–2025 (strana 38)

Graf 4: Vývoj počtu trestných činů nebezpečného vyhrožování u osob do 18 let podle paragrafu 353 v letech 2020–2025 (strana 38)

Graf 5: Stíhané fyzické osoby ve věku do 18 let, jejichž alespoň jeden skutek vykazoval extremistický podtext v letech 2020–2025 (strana 39)

Seznam příloh

Příloha I – Přepis rozhovoru s respondentem A (Strana 62)

Příloha II – Přepis rozhovoru s respondentem B (Strana 66)

Příloha III – Přepis rozhovoru s respondentem C (Strana 72)

Příloha IV – Přepis rozhovoru s respondentem D (Strana 76)

Příloha V – Přepis rozhovoru s respondentem E (Strana 83)

Příloha VI – Přepis rozhovoru s respondentem F (Strana 89)

Příloha I

Přepis rozhovoru s respondentem A

T1: Jak byste ze své zkušenosti zhodnotil vývoj a aktuální stav radikalizace mládeže ve Středočeském kraji?

RA: U sboru sloužím přes devatenáct let, většinou v přímém výkonu. Za tu dobu vidím jasný posun v dynamice bezpečnostních hrozeb. Aktuálně čelíme rostoucí tendenci mladistvých k extremismu a násilí. Je to celostátní trend, který se nevyhýbá ani Středočeskému kraji. Dřív jsme řešili party na ulicích, dnes je to mnohem více o tom, co se děje v hlavách těch dětí, které sedí doma u počítače.

T1: Co je podle Vás v dnešní době tím nejrizikovějším faktorem, který radikalizaci pohání?

RA: Dominantním fenoménem je dnes individuální radikalizace. Problémem je informační přetlak z on-line prostoru, který mladí lidé neumějí kriticky vyhodnotit. Často u nich dochází k frustraci z neschopnosti zpracovat vlastní emoce, což vede k jisté polarizaci světa. Zásadní roli hraje i rodinný deficit, chybějící pevné hranice a stabilní zázemí, což dospívající nutí hledat identitu v radikálních postojích.

Ve Středočeském kraji vnímám jako hlavní příčinu kombinaci dvou faktorů. Sociální izolaci v on-line světě a absenci zdravého rodinného zázemí. Náš kraj je specifický tím, že tu máme hodně tzv. satelitních oblastí. Rodiče jsou často celý den v Praze za prací, domů se vracejí pozdě večer a děti jsou tak ponechány samy sobě. Aby byl doma klid, dostanou do ruky tablet nebo mobil a tím to končí.

Problém je v tom, že tyto děti pak hledají pocit sounáležitosti a přijetí v nejrůznějších on-line komunitách, kde se velmi snadno dostanou k radikálnímu obsahu. Protože jim chybí kritické myšlení a dospělý vzor, který by jim ty informace pomohl filtrovat, začnou nekriticky přebírat názory extremistických skupin. Často to začíná nevinně, třeba v herních komunitách, ale postupně se to nabaluje na politická nebo sociální témata.

Dalším faktorem je frustrace. Vidíme to zejména v odlehlejších částech kraje, kde není tolik možností vyžití. Ti mladí lidé mají pocit, že se na ně zapomíná, a radikalizace je pro ně způsob, jak se vymezit vůči systému nebo jak získat pocit, že jsou součástí něčeho

„většího“ a mocnějšího. Je to v podstatě volání po pozornosti, kterou nedostávají v reálném životě.

T1: Jaké preventivní aktivity aktuálně běží?

RA: Klíčový je projekt Guardian, na kterém se spolupracuje s Masarykovou univerzitou. Je to systém včasné detekce varovných signálů pro základní školy. Máme také specializovanou skupinu preventistů a při komunikaci s mládeží sázím na partnerský přístup. Beru je jako vyzrálé jedince, což zvyšuje jejich pozornost. Přednášky o on-line prostředí stavíme tak, aby nepůsobily jako návod, ale jako rozbor rizik a manipulací.

T1: Jakým způsobem si vybíráte školy nebo skupiny, se kterými pracujete? Jdete spíše cestou plošného působení, nebo se soustředíte na ohniska?

RA: Strategie v kraji je založená na principu, že policie nemá být ve školách každý den jako dozor, ale jako odborný partner. Proto jsme výběr cílových skupin otočili, naším hlavním partnerem není primárně žák, ale pedagog. Učitelé jsou ti, kteří jsou s dětmi v denním kontaktu, a právě oni musí být ti, kteří zvládnou identifikovat rizikové chování.

Investujeme proto hodně času do metodické podpory učitelů a preventistů, aby sami dokázali včas rozklíčovat, kdy jde o běžnou pubertální revoltu a kdy už se v lavici rodí skutečný radikální postoj. Co se týče přímého vstupu do tříd, tam razíme cestu, že méně je někdy více. Do kolektivů studentů proto vstupujeme spíše bodově, a to ve chvíli, kdy se ve škole objeví konkrétní incident nebo rizikový signál. Je to efektivnější, když se ve třídě něco reálně stane, studenti mnohem lépe vnímají naše argumenty o online bezpečnosti a radikalizaci, než kdybychom tam přišli jen v rámci obecné teorie.

T1: Jak ve Středočeském kraji funguje spolupráce mezi policií, školami a sociálními službami?

RA: Ve Středočeském kraji ta spolupráce funguje na dvou úrovních. Metodické a operativní. Se školami to funguje tak, že jsme pro ně partnerem. Snažíme se je vybavit sadou jasných indikátorů, aby věděly, jak se rizikové chování projevuje v praxi. V momentě, kdy učitel zachytí varovný signál, kontaktuje nás a my společně nastavíme další postup. Ta funkčnost je ale hodně závislá na aktivitě konkrétního školního metodika prevence, někde ta výměna informací běží automaticky, jinde musíme být aktivnější my.

T1: A co OSPOD nebo neziskový sektor? Tam je ta situace podobná?

RA: Co se týče OSPODu, tam ta spolupráce funguje skvěle na té nejvyšší, krajské úrovni. Máme nastavené metodiky a víme, co od sebe očekávat. Problém ale nastává v terénu na jednotlivých obcích. Tam už narážíme na reálné personální možnosti. V některých lokalitách funguje spolupráce okamžitě, sedneme si k jednomu stolu, nasdílíme si informace o rizikovém žákovi a koordinujeme postup. Jinde je ale OSPOD natolik přetížený, že se ta spolupráce omezuje jen na nezbytné papírování, což efektivní prevenci radikalizace brzdí. S neziskovkami a samosprávou se snažíme propojovat hlavně v rámci prevence kriminality.

T1: V čem vidíte hlavní stránky, o které se systém prevence ve Středočeském kraji může opřít?

RA: Za nejsilnější stránku současného nastavení považuji především to, že dokážeme propojit teoretickou prevenci s reálnou policejní praxí. Pro kolegy z přímého výkonu služby zajišťujeme odborný servis, když narazí v terénu na náznaky radikalizace u mládeže, vědí, že se mají kam obrátit pro metodické vedení. Stejně tak pro školy fungujeme jako odborná autorita, která jim pomáhá správně vyhodnotit rizikové situace, než přerostou v závažnější problém.

T1: Co jsou naopak ty největší bariéry, které Vás v práci omezují?

RA: Hlavní bariérou jsou však naše personální limity. Středočeský kraj je obrovský a poptávka ze strany škol po našich vstupech je v současné době tak vysoká, že ji v našem aktuálním početním stavu nejsme schopni pokrýt v celém rozsahu. Musíme si tedy vybírat, kam naše kapacity směřujeme, což nás nutí k určité selektivitě místo toho, abychom mohli působit plošně všude, kde je to potřeba.

T1: Zmínil jste i mobilitu studentů směrem k Praze. Jak moc to komplikuje situaci?

RA: To je specifikum, které jinde v republice v takové míře nenajdete. Máme tu extrémní mobilitu studentů, kteří v kraji bydlí, ale do škol a za volnočasovými aktivitami dojíždějí do Prahy. To nám zásadně komplikuje práci s jejich sociálními vazbami. Radikalizace těchto mladých lidí se často odehrává v pražských komunitách, ale dopady pak řešíme my u nás v kraji. Vyžaduje to od nás mnohem komplexnější pohled a mnohem širší

koordinaci napříč kraji, protože jejich online i offline životy nejsou vázány jen na jedno konkrétní město nebo okres.

T1: Co by podle Vás nejvíce pomohlo systému prevence do budoucna?

RA: Potřebujeme jednotný meziresortní postup. Jasný manuál, který definuje kompetence škol, policie i zdravotníků. Aktuálně se připravuje metodika pod Národní centrálou terorismu, extremismu a kybernetické kriminalit, která by měla sloužit jako praktický průvodce při posuzování psychologických aspektů radikalizace a její včasné detekce.

T1: Chybí Vám v každodenní praxi nějaký konkrétní nástroj?

RA: V praxi mi nejvíce chybí moderní, interaktivní diagnostický nástroj, který by nám a pedagogům umožnil včasnou a objektivní identifikaci míry radikalizace v on-line prostředí, aniž by docházelo k necitlivým zásahům do soukromí studentů.

T1: Kdybyste měl shrnout vizi pro efektivní preventivní práci s mládeží ve Vašem kraji, jak by vypadala?

RA: Pro zvýšení efektivity preventivní práce v budoucnu považuji za klíčové především personální posílení týmů. Nezbytná je také neustálá modernizace našich metodik a kontinuální vzdělávání v oblasti digitálních trendů, abychom byli schopni držet krok s rychlým vývojem radikalizace v on-line prostoru a dokázali mládeži srozumitelně dešifrovat mechanismy manipulace na platformách, které reálně využívají. V neposlední řadě je pro Středočeský kraj důležité pokračovat ve funkční platformě pro sdílení poznatků mezi policií, školstvím a sociálními službami, která by umožnila včasnou identifikaci rizikových jevů bez ohledu na vysokou mobilitu studentů napříč regiony. *(Konec rozhovoru).*

Příloha II

Přepis rozhovoru s respondentem B

T1: Mohla byste na úvod charakterizovat aktuální situaci v oblasti radikalizace mládeže z Vašeho pohledu?

RB: Radikalizace mladistvých představuje velmi aktuální a veřejně diskutované téma. V současné době je v této věkové skupině nejrozšířenější zejména individuální forma radikalizace. Mladí lidé často nezvládají pracovat s množstvím informací, které absorbují z on-line prostředí i svého sociálního okolí, mají potíže se zpracováním vlastních emocí a snadno podléhají frustraci. Ta je následně vede k přijímání extrémních názorů, k polarizovanému vnímání reality a v některých případech i k volbě násilného řešení.

Středočeský kraj tvoří specifické území, které obklopuje hlavní město Prahu jako prstenec. Toto geografické uspořádání významně ovlivňuje nejen každodenní mobilitu obyvatel, ale také celkovou dynamiku vzdělávacích, sociálních i bezpečnostních procesů. Velká část vzdělávacích institucí je soustředěna právě v Praze, což vede k úzkému propojení obou území. Je proto nezbytné vnímat Středočeský kraj v širším kontextu pohybu jednotlivců, zejména dětí a mladistvých, kteří často bydlí ve Středočeském kraji, ale studují v Praze.

T1: To musí být pro prevenci a bezpečnostní složky poměrně složité na koordinaci, že?

RB: Ano. Tento přeshraniční pohyb má dopad na dostupnost informací, sociální skupiny, se kterými přicházejí do kontaktu, i na možné vlivy, které na ně působí. Z tohoto důvodu je musíme posuzovat rizikové situace s určitou komplexností – tedy nejen v kontextu školy či místa bydliště, ale i s ohledem na prostředí, jímž se dítě či mladistvý každodenně pohybuje. Propojenost obou regionů tak představuje jedno z výrazných specifíků, která je třeba v prevenci radikalizace zohlednit.

T1: Když se podíváme na samotné formy radikalizace, co vnímáte jako nejrizikovější a co jsou podle Vás ty hlavní spouštěcí mechanismy?

RB: Nejčastěji se setkáváme s individuální formou radikalizace. Děti se cítí ztracené v moři informací na internetu a často neumějí pracovat s vlastním prožíváním a frustrací.

Když k tomu přičteme absenci bezpečného rodinného zázemí, začnou hledat porozumění v extrémních názorech. Chybí jim pocit ochrany a srozumitelné hranice.

Kromě těchto popsaných faktorů sehrává významnou roli také oblast osobních a rodinných problémů. Mnoho dětí a dospívajících nemá nastavené bezpečné hranice ani stabilní domácí zázemí, v němž by se cítili chráněni a podporováni. Nedostatek takového prostředí vede k pocitům nejistoty a hledání identity mimo rodinu, což může být jedním z klíčových spouštěčů radikalizačního procesu.

T1: Jaké konkrétní projekty PČR tedy ve Středočeském kraji aktuálně běží, aby na tyto hrozby reagovaly?

RB: Ve Středočeském kraji je v současné době v pilotní fázi realizován projekt Guardian, který probíhá ve spolupráci s Masarykovou univerzitou v Brně. Tento projekt je zaměřen na včasnou detekci varovných signálů radikalizace u jednotlivců a je primárně cílen na žáky základních škol. Jeho hlavním cílem je umožnit pedagogům rozpoznat změny v chování dítěte, které mohou signalizovat počínající radikalizační proces. Stejnou myšlenkovou linii přebírá také Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, kde působím na úseku prevence. Jednou z mých klíčových pracovních povinností je systematická spolupráce se školami, zejména s pedagogy, kteří jsou vzhledem ke své každodenní práci s dětmi schopni nejlépe zaznamenat změny v jejich projevech, jednání či sociálním chování. Moje role spočívá nejen v tom, že pedagogům problematiku radikalizace odborně vymezují a vysvětlují, ale zároveň je vedu k identifikaci indikátorů potenciálně nebezpečného vývoje – tedy konkrétních signálů, které mohou naznačovat, že se dítě nebo mladistvý začíná odklánět směrem k extrémním názorům či násilným postojům. Pedagogové jsou pro tento proces klíčoví, protože právě oni mají možnost dlouhodobě sledovat vývoj dítěte a všimnout si postupných změn, které mohou být součástí radikalizační trajektorie.

T1: Jak vypadá organizační struktura těchto preventivních aktivit?

RB: Na Krajském ředitelství policie vznikla specializovaná skupina preventivistů, která se systematicky zabývá problematikou radikalizace dětí a mládeže. Členové této skupiny prošli cíleným odborným školením a byli vybaveni kompletními podpůrnými materiály, které následně využívají při vstupu do školských zařízení. Spolupráce je školám nabízena na dobrovolné bázi, nicméně zájem ze strany škol je výrazný. Prakticky každá škola se v

určité míře potýká s projevy problematického chování, které může být rizikovým indikátorem radikalizačních tendencí u žáků. Proto je spolupráce škol s policií v této oblasti vnímána jako přínosná a potřebná. Skupina preventistů vstupuje nejen do základních škol, jak je tomu v případě projektu Guardian, ale také do středních škol, vyšších odborných škol a v případě zájmu i na vysoké školy. Struktura skupiny je nastavena tak, aby v rámci každého územního odboru působil alespoň jeden proškolený policista, který je schopen tuto problematiku odborně pokrýt a poskytovat školám odbornou podporu.

V rámci prevence radikalizace nejsou v tomto případě hlavní cílovou skupinou děti, ale pedagogové. Právě oni mají klíčovou možnost dlouhodobě sledovat vývoj žáků a zaznamenat první náznaky problémového chování či změn, které mohou souviset s radikalizační tendencí. Z tohoto důvodu je metodická a vzdělávací práce s pedagogy stěžejní. Do kolektivu studentů vstupujeme pouze na žádost školy, a navíc poměrně výjimečně – zpravidla tehdy, kdy již existuje konkrétní problém nebo rizikové chování, které si vyžaduje přímou intervenci.

T1: A když už do té třídy mezi studenty jdete, jakou formou s nimi o takto citlivém tématu mluvíte?

RB: Pro tyto situace je vytvořena specializovaná přednáška zaměřená na život v on-line prostředí, v níž v podtextu rezonují témata radikalizace, práce s emocemi, rizik chování na internetu a dopadů manipulativních či extremistických obsahů. Součástí obsahu je také důraz na práci s vlastními emocemi, na pochopení toho, jak mohou frustrace či tlak okolí ovlivnit chování mladého člověka. Dětem je předávána jasná a srozumitelná myšlenka, že požádat o pomoc není selháním, ale zodpovědným krokem, pokud se cítí ohroženy, přetíženy nebo ztracené.

T1: Jak ve Středočeském kraji funguje mezioborová spolupráce?

RB: Podařilo se mi navázat velmi kvalitní a funkční spolupráci s metodickým pracovištěm OSPOD pro Středočeský kraj, která je pro oblast prevence radikalizace zásadní. Naše postupy i pohledy na konkrétní situace je nezbytné průběžně sladovat, což se v rámci této spolupráce daří ve vysoké míře. Díky tomu je následná práce v terénu efektivnější a koordinace jednotlivých kroků probíhá plynuleji.

Na úrovni jednotlivých územních odborů však míra spolupráce i vzájemného porozumění kolísá. Každý odbor má jinou zkušenostní základnu i jiné personální možnosti, což se do určité míry promítá do kvality spolupráce. Přesto aktivně pracujeme na tom, aby se tato spolupráce postupně sjednocovala a dále zlepšovala – a to jak sdílením příkladů dobré praxe, tak metodickou podporou a snahou o dlouhodobé nastavení funkčního komunikačního rámce.

Součástí systému je také aktivní spolupráce s městskou policií. Strážníkům městské policie je nabídnuto odborné proškolení, přístup k metodickým materiálům i koordinovaná spolupráce v terénu. Díky tomu dokážeme efektivně propojovat naše kapacity, sdílet poznatky a společně reagovat na rizikové situace v rámci prevence radikalizace.

T1: V čem Vy osobně spatřujete největší silné stránky systému prevence radikalizace ve Středočeském kraji?

RB: Za jednu z největších předností současného přístupu považuji způsob, jakým byla problematika radikalizace ve Středočeském kraji uchopena. Došlo zde k propojení preventivní oblasti s přímým výkonem služby, což umožňuje rychlejší reakci, lepší orientaci v trendech a efektivnější práci s konkrétními případy. V rámci své pozice působím nejen jako preventista, ale také jako konzultant pro policisty, kteří již řeší konkrétní radikalizační incidenty nebo podezřelé projevy. Zároveň zastávám roli mediátora mezi jednotlivými odbornými subjekty, které se na řešení konkrétních případů podílejí. Díky této mezioborové komunikaci se daří sjednocovat postupy a předcházet nesouladům, což významně zvyšuje kvalitu celého procesu.

Velkou výhodou je také to, že já i moji kolegové můžeme vstupovat přímo do škol, sledovat aktuální trendy v chování žáků a zároveň mít přehled o průběhu řešení jednotlivých skutků v terénu. Tato kombinace nám umožňuje vidět problematiku komplexně – od prvotních signálů, přes preventivní práci ve školním prostředí, až po následné kroky v rámci prověřování či vyšetřování. Je důležité zmínit, že služební místo, které zastávám, je ve Středočeském kraji zřízeno zcela ojediněle. Jeho cílem je vytvořit most mezi jednotlivými subjekty, propojit preventivní činnost se systémovou podporou škol a zároveň aktivně participovat na řešení případů, které již překročily hranici běžného rizikového chování. Tato koncepce umožňuje nejen efektivnější práci, ale také pružnější reakce na nové trendy a vznikající hrozby.

T1: A co bariéry? Co Vám v té efektivitě nejvíce brání?

RB: Přestože je nastavený systém prevence a mezioborové spolupráce funkční a přináší výsledky, narážíme také na určité limity, které jsou v této oblasti nevyhnutelné. V našem případě jde primárně o limity personální. Poptávka škol a dalších institucí po spolupráci výrazně roste, zejména v situacích, kdy je potřeba aktivní vstupování do již probíhajících případů nebo poskytování odborných konzultací. Vzhledem k náročnosti této agendy, která vyžaduje individuální přístup, časovou flexibilitu a odborné znalosti, je velmi složité všechny požadavky a očekávání v plné míře uspokojit. Nedostatek personálních kapacit tak představuje jeden z hlavních faktorů, který může ovlivňovat rychlost a rozsah poskytované podpory. Přesto se snažíme poptávku co nejlépe pokrýt a nastavovat postupy tak, aby byla spolupráce co nejefektivnější.

T1: Existuje nějaký konkrétní nástroj nebo metodika, která Vám v praxi chybí a na které se třeba už pracuje?

RB: Postup v případě radikalizace mladistvého nelze univerzalizovat, protože každý případ má své specifické okolnosti, dynamiku i psychosociální kontext. Je proto nezbytné přistupovat k radikalizujícímu se jedinci velmi individuálně, s ohledem na jeho osobnostní vývoj, rodinnou situaci a konkrétní projevy chování. Pod záštitou Národní centrály proti terorismu, extremismu a kybernetické kriminalitě vznikla mezirezortní pracovní skupina, která se zaměřuje na vytvoření metodiky postupů a preventivních opatření v oblasti radikalizace mladistvých. Tato metodika má sloužit především policistům v přímém výkonu služby jako odborný průvodce. Jejím cílem je nejen popsat jednotlivé preventivní kroky, ale také objasnit psychologické aspekty vývoje dítěte a dospívajícího a poskytnout návod, jak s těmito faktory při posuzování rizik pracovat.

Z mého pohledu by bylo velmi žádoucí vytvořit koordinovaný a jasně strukturovaný postup spolupráce mezi zúčastněnými subjekty. Školami, Policií ČR, OSPOD, zdravotnickými a psychologickými službami a případně dalšími organizacemi. Tento jednotný rámec by měl vymezit kompetence, role a odpovědnosti jednotlivých aktérů nejen v oblasti prevence, ale také při práci s případy, kdy již existují zjevné rizikové projevy či dochází k otevřenému vymezení se jedince vůči okolí. Jasně nastavená koordinace by významně přispěla ke zvýšení efektivity práce s ohroženými mladistvými, k rychlejší reakci na vznikající rizika a zároveň by usnadnila orientaci všem subjektům, které se do procesu zapojují.

T1: Kdybyste měla na závěr shrnout to nejdůležitější pro preventivní práci s mládeží, na co bychom se měli soustředit především?

RB: Je nezbytné reflektovat současné nastavení společnosti, v níž se mladí lidé pohybují v on-line prostředí s výrazně větší jistotou a dovednostmi, než jaké často projevují ve světě reálném. Digitální prostor je pro ně přirozeným prostředím, ale zároveň představuje řadu skrytých rizik, od manipulativních obsahů, přes extremistické ideologie, až po vlivové kampaně. Z tohoto důvodu je zásadní, aby prevence zaměřená na on-line svět nebyla podceňována a aby děti a dospívající získali schopnost vnímat jeho komplexnost i potenciální hrozby. V preventivních vstupech Policie ČR se však opět projevují personální limity, které ovlivňují rozsah i četnost preventivní činnosti. Další výzvou je kvalita komunikace a propojení mezi jednotlivými subjekty. Pokud se bude nadále dařit navazovat aktivní, cílenou a koordinovanou spolupráci, přizpůsobenou individuálním potřebám jednotlivých zařízení, lze předpokládat, že účinnost preventivních aktivit výrazně poroste.

T1: Máte nějaký osobní tip pro komunikaci s touto věkovou skupinou, který se Vám osvědčil?

RB: V komunikaci s dospívajícími se ukazuje jako klíčové, aby byli školiteli vnímáni a osloveni jako psychicky vyzrálé a kompetentní bytosti. Velmi se mi osvědčilo ujistit je, že s nimi jedná jako s partnery v dialogu a že respektují jejich schopnost přemýšlet a komunikovat na úrovni dospělého. Tato forma respektující komunikace u nich výrazně zvyšuje pozornost, otevřenost a ochotu zapojit se do diskuse. Zároveň posiluje jejich vnitřní motivaci přemýšlet o rizicích on-line prostředí a o vlastním chování s větší zodpovědností. *(Konec rozhovoru).*

Příloha III

Přepis rozhovoru s respondentem C

I. Aktuální situace a specifika regionu

T1: Jak byste charakterizoval aktuální situaci v oblasti radikalizace mládeže právě u Vás?

RC: Situace je u nás hodně ovlivněna tím, že jsme průmyslové srdce kraje. Máme tu obrovskou fluktuaci lidí, tisíce agenturních pracovníků a desítky národností na relativně malém prostoru. Radikalizace mládeže se tu neprojevuje jako důsledek nedostatku, ale spíš jako reakce na kulturní střety a ztrátu pocitu bezpečí ve vlastním městě. Mladí lidé z majority vnímají ten obrovský příliv cizinců jako ohrožení a snadno sklouzávají k radikálním postojům. Zároveň ale vidíme radikalizaci i na druhé straně u dětí cizinců, které se cítí vyčleněné, narážejí na bariéry v integraci a uzavírají se do vlastních komunit, kde se radikalizují proti českému systému. Celé se to extrémně zrychluje v online prostoru.

T1: Považujete tedy radikalizaci mládeže za skutečně významné bezpečnostní téma ve Vašem regionu?

RC: Považuji to za důležité bezpečnostní téma. Středočeský kraj je sice vnímán jako bohatý a stabilní, ale právě ta dynamika vytváří třecí plochy, které jinde nejsou. Pokud radikalizaci mládeže nebudeme řešit teď, hrozí nám do budoucna vznik izolovaných ghett. Jako preventista vidím, že se věková hranice radikalizovaných jedinců neustále snižuje. Už to nejsou jen dospívající, ale i děti na základních školách, které přebírají radikální vzorce chování z internetu nebo z frustrace svých rodičů. Pro policii je to priorita, protože radikalizovaný mladý člověk je jen krůček od páchání násilné trestné činnosti s extremistickým podtextem. Musíme do toho šlapat teď, abychom za pár let nemuseli řešit organizované gangy postavené na národnostní nenávisti.

T1: Jaký konkrétní typ radikalizace vnímáte u mládeže jako nejrizikovější?

RC: Tím, že jsou tu mladí lidé velmi dobře materiálně zajištěni, mají neustálý přístup k technologiím, ale často jim chybí kritický odstup. Snadno uvěří dezinformacím, které jim vykreslují cizince jako absolutní zlo. Dnes je to individuální radikalizace „v pokojíčku“. Mladý člověk se u počítače nabije nenávistí a pak jde ven s nožem v kapse nebo s

úmyslem někoho napadnout jen proto, že mluví jiným jazykem. Zároveň vnímám riziko radikalizace i v náboženském nebo ideologickém směru u některých uzavřených komunit migrantů, což je pro nás jako policii v terénu hrozně těžko čitelný prostor.

T1: Proč podle Vás k tomuto pocitu ohrožení dochází právě tady? Co jsou ty hlavní příčiny radikálních postojů u mladých lidí ve Vašem regionu?

RC: Hlavní příčinou je pocit odcizení a ztráta identity. Mladá Boleslav je město, které nikdy nespí, rodiče jsou často v práci na směny a děti jsou ponechány samy sobě. Mají peníze, mají telefony, ale chybí jim vedení. Když pak vidí, že se jejich město mění před očima, že v autobusech slyší víc cizích jazyků než češtinu, začnou mít strach. A radikalismus jim dává pocit síly.

Dalším faktorem je integrace v rámci škol. Máme třídy, kde je polovina dětí cizinců, a pedagogové to nemusí stíhat korigovat. Vznikají pak přirozené bariéry a šikana postavená na národnosti. K tomu připočtete vliv sociálních sítí, které fungují jako ozvěna a mladý člověk tam slyší jen to, co ho utvrzuje v jeho nenávisti.

T1: Jak na tyto specifické problémy reaguje policie? Které konkrétní projekty aktuálně realizujete?

RC: My tady máme program „Bezpečné město“ v rámci kterého úzce spolupracujeme s městskou policií a asistenty prevence kriminality. Ti se pohybují v rizikových časech u nákupních center a snaží se s mládeží komunikovat přímo na ulici. Jako preventista také pravidelně školím učitele, aby věděli, jak reagovat, když žák začne ve slohových pracích nebo v projevech ve třídě vykazovat známky radikalizace. Snažíme se být proaktivní, nečekat, až se něco stane.

T1: Jakým způsobem si vybíráte cílové skupiny? Je to spíše plošná prevence, nebo se zaměřujete na ty nejproblémovější lokality?

RC: U nás je to kombinace obojího, ale s důrazem na ta místa, kde se ty kultury nejvíce střetávají. Snažíme se pokrýt základní školy plošně, ale tam, narážíme na personální limity. Tam...kde víme o vyšší koncentraci ubytoven nebo problémových kolektivů, tam chodíme častěji. Cílem je zachytit ty první signály, dřív, než ta parta vytlačí někoho na okraj.

T1: Jak ve Vašem regionu funguje spolupráce s ostatními subjekty, jako je OSPOD nebo školy?

RC: Řekl bych, že je v našem regionu spolupráce „přetížená“. Rosteme tady hrozně rychle a kapacity OSPODu, školních psychologů i policie jsou na hraně. Spolupracujeme s kurátory pro mládež i s Probační a mediační službou, ale narážíme na pomalý přenos informací. Potřebujeme systém, který nám dovolí intervenovat společně v momentě, kdy se ta radikalizace teprve rodí, ne až když je v plné síle.

T1: V čem spatřujete silné stránky systému prevence radikalizace mládeže ve Vašem kraji?

RC: Ve Středočeském kraji máme přístup k nejnovějším školením a trendům v oblasti kyberkriminality a extremismu. Dokážeme mladým lidem na konkrétních datech ukázat, že online prostor není anonymní a že jeden nenávistný post jim může zablokovat cestu k budoucí kariéře, což na mládež v našem průmyslovém regionu funguje docela dobře. Mají své ambice a nechtějí si je zničit kvůli hlouposti na internetu.

T1: A co bariéry? Co Vám nejvíce brání v tom, abyste byli v prevenci ještě efektivnější?

RC: Velkou bariérou je jazyková a kulturní bariéra u rodin cizinců. Často se k těm dětem nedostaneme, protože nám rodiče nerozumí nebo mají k policii nedůvěru ze svých domovských zemí. A v neposlední řadě je to legislativní nepružnost. Procesy, jak dostat problémové dítě do nějakého preventivního programu, trvají měsíce. Za tu dobu se to dítě na internetu radikalizuje natolik, že už s ním pak beseda ve škole nepohne.

T1: Existuje nějaký konkrétní nástroj nebo metodika, která Vám v praxi citelně chybí?

RC: Pomohlo by, kdybychom měli k dispozici více specialistů, jako jsou psychologové zaměřeni na extremismus, kteří by s námi chodili přímo do terénu. Policista v uniformě je vždycky vnímán jako represe, což dialog s radikalizovanou mládeží občas blokuje. A v neposlední řadě nám chybí jednotná metodika pro práci s rodinou radikalizovaného dítěte.

T1: Co by podle Vás nejvíce pomohlo zvýšit efektivitu prevence do budoucna?

RC: Kdyby se prevence radikalizace stala pevnou součástí školních osnov, nejen doplňkem. A v neposlední řadě potřebujeme lepší spolupráci s velkými zaměstnavateli a agenturami, aby se podíleli na prevenci i u dětí svých zaměstnanců. Radikalizace je celospolečenský problém a policie ho sama nevyřeší.

T1: Kdybyste měl shrnout, co by nejvíce přispělo k ochraně ohrožené mládeže před radikalizací, co by to bylo?

RC: Musíme těm mladým lidem dát alternativu k radikalismu. V našem regionu to znamená vytvořit prostor pro smysluplné trávení volného času, který nebude jen o utrácení peněz v obchodních centrech. Potřebujeme nízkoprahové kluby, sportoviště a komunitní centra, kde se budou potkávat české děti s dětmi cizinců pod dozorem odborníků. Pokud ty děti naučíme spolupracovat na projektu nebo ve sportu, radikalizace ztratí své publikum. Stát a město musí vytvořit prostředí, kde se každý mladý člověk bude cítit respektován, ale zároveň bude jasně vědět, kde jsou hranice zákona. Prevence radikalizace začíná pocitem sounáležitosti. Když jim ten pocit dáme, extremisté nebudou mít koho verbovat. *(Konec rozhovoru).*

Příloha VI

Přepis rozhovoru s respondentem D

T1: Na úvod bych Vás poprosila, zda byste mohla ze své perspektivy stručně charakterizovat aktuální situaci v oblasti radikalizace mládeže ve Vašem regionu?

RD: V bezpečnostních složkách sloužím již čtvrtstoletí, takže mohu z vlastní zkušenosti vývojově zhodnotit, jak se situace v našem kraji proměnila. Živě si pamatuji období kolem roku 2007, kdy vše začalo velkými demonstracemi v Mostě a Litvínově, které se následně přelily do celého kraje. Tehdy byl extremismus v ulicích velmi hmatatelný.

T1: To bylo období otevřených střetů. Jak se to od té doby změnilo? Máme dnes v ulicích klid, nebo se ta agrese jen schovala?

RD: V současné době však vnímám u klasického pravicového i levicového extremismu značný útlum, respektive jeho transformaci. Když se budeme bavit o radikalizaci, tak občana jako laika napadne ten levicový nebo pravicový extremismus. A teď otázkou je proč. Samozřejmě obrovský nástup sociálních sítí a možnost se vyjadřovat vlastně tímto způsobem, kdy jsme schovaní do nějaké anonymního prostředí sociálních sítí. V současné době se s demonstracemi takového charakteru již nesetkáváme. Teď je to primárně o sociálních sítích. Lidé v rouchu anonymity mají větší sklon k tomu někoho napadat za jeho názory, postoje, prostě za jakoukoliv jinakost, která vás napadne. Ať už se jedná o barvu kůže, sexualitu, hendikep nebo věk.

Bohužel po tragických událostech na Filozofické fakultě se situace změnila. Počet případů vyhrožování na základních školách narostl. V Ústí nad Labem jsme jich řešili několik. Takové situace samozřejmě vyděsí všechny, jak studenty, tak rodiče i pedagogy. Policie v těchto chvílích nesmí nikdy nic podcenit, proto se vždy okamžitě přijímají opatření a na místo se prvně vysílají prvosledové hlídky.

T1: Jak s takovými dětmi, které vypustí do světa nějakou hrozbu, dál pracujete? Chápou vůbec, co způsobily?

RD: S touto situací se musí i následně pracovat. Studenti si mnohdy neuvědomují dopad, byť jen slovního vyjádření nebo „jen takového plácnutí“. Častokrát se to pak právě děje na sociálních sítích. Vytváří to i obrovský tlak na celý systém prevence. Musí přijít

vzápětí reakce s důrazem na trestněprávní rovinu takového jednání, ale zároveň citlivá práce jak s kolektivem, tak popřípadě i s rodiči a pedagogy.

T1: Když provádíte preventivní přednášky přímo ve školách, co o životě dnešních dětí zjišťujete?

RD: Bohužel musím konstatovat, že při přednáškách zjišťujeme, že děti své životy žijí na sociálních sítích, ve virtuálním světě. Ony mají tu svoji bublinu, v který se cítí být bezpečí. A kolikrát jim říkám, že když někdo na někoho zaútočí přesně na to bolavé na duši, psychicky toho člověka začne ničit, tak je to mnohem větší rána, než když se před člověka postavíme a řekneme mu to do očí. Tudiž tato neosobní jednoduchost, emocionální plochost vyjadřování se na sociálních sítích s radikalizací dětí úzce souvisí.

T1: Považujete radikalizaci mládeže za skutečně významné téma ve Vašem kraji? Co je tím hlavním spouštěčem?

RD: Radikalizaci mládeže vnímám jako důležité téma, a to především kvůli nekontrolované dostupnosti informací v digitálním prostoru. Problém nespočívá pouze v existenci nebezpečného obsahu či návodů k nenávistnému chování, ale zejména v tom, že někteří mladí postrádají kritické myšlení, nepátrají po informacích či zdrojích a zároveň zkušenosti potřebné k jejich správnému vyhodnocení. Děti mají v rukou nástroje s obrovským destruktivním potenciálem, ale mentálně nejsou připraveny na to, aby s takto toxickými informacemi dokázaly bezpečně nakládat, což vede k jejich snadnému ovlivnění a následné radikalizaci.

T1: Ústecký kraj je často vnímán jako „jiný“. Máte pocit, že lidé odjinud chápou zdejší sociální napětí?

RD: Někdy mám pocit, že se k nám lidi z jiných krajů nebo z Prahy jezdí na naše vyloučené lokality jen koukat a žasnou, že něco takového u nás vůbec existuje. Třeba v Praze romská problematika není zdaleka tak vidět jako u nás, takže tam to sociální napětí vnímají jinak. Pro mě je ale sociální radikalizace i to, když se děti mezi sebou napadají kvůli tomu, že někdo má iPhone a druhý jen Huawei. Pak je tu ta politická rovina, ta dopadá úplně na všechny. Vidíme to na nenávisti v diskusích o válce na Ukrajině, tam se ta politická radikalizace projevuje nejvíc.

T1: Jaké formy radikalizace vnímáte jako nejrizikovější? Když se budeme bavit o základních rozdělení – náboženskou, politickou, sociální.

RD: Co se týče náboženství, to je u nás v kraji zvláštní téma. Já se ho v rámci své práce snažím někde vysledovat, ale u nás na něj skoro nenarážím. Je hrůzné, že by v současné době někteří lidé popírali holokaust a s tím související nenávisť k Židům nebo Romům. Ve své praxi jsem se ale s tímto nesetkala. Možná je to tím, že náš kraj je sociodemograficky hodně ateistický. Jsme prostě kraj „nepolíbený Bohem“, ať už jde o jakoukoli víru. Náboženská radikalizace tu zkrátka nemá takové podhoubí jako jinde.

Když se na to podívám z hlediska rizik, tak největší problém vnímám digitální prostor. Je potřeba mladou generaci vést ke kritické myšlení, mediální gramotnosti a touze chtít znát pravdu. Děti mají v rukou nástroje s obrovským destruktivním potenciálem, ale mentálně nejsou připraveny na to, aby s takto toxickými informacemi dokázaly bezpečně nakládat. To pak vede k jejich snadnému ovlivnění. U nás je zásadní ta sociální radikalizace. Vnímání vyloučených lokalit a obyvatelstvo žijících v nich.

T1: Co vede mladé lidi v našem regionu k tomu, že se začnou uchýlovat k radikálním postojům? Je to jen vliv okolí, nebo něco hlubšího?

RD: Co se týče příčin, tak to vidím ve dvou pohledech. Jak se vytrácí komunikace a nastupuje izolace v bublinách sociálních sítí. Radikalizace u dětí je pro mě častokrát ve skutečnosti skryté volání o pomoc. Skrze radikální vyjadřování upozorňují na svůj vnitřní problém nebo trauma, se kterým si nevědí rady. Když vyjíždíme do škol řešit konkrétní incidenty, kdy dítě něco radikálního napíše na síť, tak při hlubší komunikaci zjišťujeme, že v pozadí byla třeba dlouhodobá šikana.

T1: Takže radikální projev vnímáte i jako obranný mechanismus?

RD: Měla jsem případy dětí, které měly neujasněnou sexuální orientaci a třída jim to dávala jasně najevo. Jejich radikální projevy byly pak jen reakcí – výkřikem na už pro ně neúnosnou situaci. Jako společnost prostě komunikovat přestáváme a děti se pak odosobňují v tom virtuálním světě, ztrácejí empatii a nechápou emoce druhých.

Druhým pohledem jsou rodiče, kteří své děti nechají být, jsou velice liberální, a pak jsou tu ti, co jsou hyperprotektivní. Obojí je špatně, ale možná ti vysoce ochranní rodiče jsou podle mě možná ještě horší, protože nenechají dítě prožít si vůbec žádnou negativní

emoci, překonat jakoukoliv překážku atd. Právě tyhle děti mají pak mnohem větší sklon k radikalizaci, protože se nenaučily ty negativní informace a situace vůbec zpracovávat. My jako rodiče musíme dětem umožnit se s překážkami setkávat a překonávat je. Existuje rovnováha a děti musí zažívat kromě úspěchů, také i neúspěchy. Tenhle přehnaný protektivní přístup ze strany učitelů i rodičů je vážně problém.

T1: To je zajímavý postřeh. Vidíte nějakou cestu, jak z dětí udělat zase „děti“ a vytrhnout je z té virtuální reality?

RD: Je to stejné jako s mobilními telefony. Před pěti lety jsem na poradách argumentovala ředitelům základních škol, kteří se báli, že na ně rodiče pošlou právníky, jak je důležité mobily ve školách zakázat. Děti musí být dětmi. Zlobit, honit se, kopat si s míčem. Vždy se hrozím tříd kam přijdu a je ticho. Všechny děti jsou hodně, vzorně sedí ve svých lavicích a v ruce drží telefon. Říkala jsem jim: „Nehledejte důvody, proč to nejde, hledejte cestu, jak to udělat“. Dneska je v Ústí nad Labem na většině škol mobil zakázaný a je to úžasné. Miluju přijít do třídy, kde je bordel a hluk. Musíme se snažit, aby děti byly zase dětmi, aby spolu komunikovaly a klidně i dělaly průšvihy.

T1: A co dospělí? Nepodceňujeme jejich vliv na tuto radikalizaci?

RD: Také se podle mě hrozně podceňuje prevence u dospělých. Máme tu generaci lidí, které virtuální prostor zcela pohltil. Přijdou někdy na to, že život žijeme zde a ne ve virtuální realitě. Co až budou dospělí a budou mít své děti.

T1: Pojd'me k praxi. Které konkrétní preventivní projekty PČR zaměřené na radikalizaci mládeže aktuálně ve Vašem kraji realizujete?

RD: Já osobně se tedy striktně nedržím jen nějakých předepsaných projektů. Můj přístup je spíš založený na naprosté otevřenosti – snažím se s těmi dětmi o problémech diskutovat prostě napřímo. Chci, aby věděly, že jsem tam pro ně, že s nimi chci komunikovat a že ty informace, co mi svěří, nebudu nijak zneužívat. Když vyjíždíme do škol řešit konkrétní incidenty, tak samozřejmě nejdříve musí proběhnout standardní policejní úkony a šetření.

T1: Jaké případy řešíte ve školách nejčastěji a co z nich obvykle vyplyne?

RD: Často jde o případy, kdy dítě něco radikálního vykřiklo nebo to napsalo na sociální síť. Při hlubší komunikaci s dětmi zjišťujeme, že v pozadí byla třeba šikana. Jsem

přesvědčená, že téměř všechno jde vykomunikovat, ale bohužel narážíme na to, že jako společnost spolu prostě komunikovat přestáváme nebo nechceme. I učitelé často ztrácejí s dětmi kontakt a ty se pak uzavírají do svých bublin na sítích, kde komunikují s lidmi, možná i predátory a na základě algoritmů jsou jim podsouvány informace, které mohou nesprávně vyložit a tím si utvářet zkreslenou představu o životě, hodnotách, lidech, prostě všem. Dětem vždy zdůrazňuji, ať nedají jen na jeden názor, ať se snaží dobrat pravdy z několika směrů a dívají se na věci různými úhly pohledu.

T1: Jakým způsobem probíhá výběr cílových skupin? Snažíte se zasáhnout všechny školy, nebo se soustředíte jen na ty problémové?

RD: U nás v Ústeckém kraji to funguje tak, že školám nabízíme konkrétní preventivní programy. Je to ale hodně o té vzájemné aktivitě – buď nás školy osloví samy, nebo oslovujeme my je. Já mám na starost sama 32 škol na Ústecku, takže si člověk musí vybírat. Vždycky se snažím školy vést k tomu, aby prevenci měli zpracovanou komplexně a nechtěly si jen „udělat čárku“, že tam byla policie na přednášce. Chci vidět, že mají aktivity rozpracované od první do deváté třídy podle věku dětí, a když takový systém na škole funguje, tak se pak přetřnu, abych tam byla co nejčastěji.

T1: Jak funguje v Ústeckém kraji mezirezortní spolupráce v oblasti radikalizace mládeže? Vidíte tam nějaký posun?

RD: Co se týká mezioborové spolupráce, tak různé instituce, které mají k problému co říci, tak se schází u kulatého stolu a různé problematiky řeší. Ať už to jsou zástupci kraje, odboru školství, Policie ČR, sociálního odboru, pak také zdravotníci, psychologové a lidi z neziskovek. Každý může ze své pozice a svým úhlem pohledu přispět k řešení určité problematiky. Měli bychom všichni mít společný cíl a fungovat komplexně, abychom věděli, co se na konkrétní škole děje, že si třeba rodiče na něco stěžují. Řešit to dřív, než se něco vážně stane. Aby si prostě policie neřešila jen to svoje, úřad jen přestupky a škola jen to, co se děje uvnitř jejich budovy.

T1: Už tato spolupráce přináší nějaké výsledky, nebo je to zatím jen v rovině debat?

RD: První takové jednání v rámci kraje proběhlo teprve nedávno, asi před týdnem, a zatím se řešilo hlavně to, kdo to celé bude zaštitovat. Na nějaký reálný efekt si budeme muset ještě počkat. Ale už teď nám fungují menší skupiny v rámci primární prevence,

kde jsou zástupci obcí, městské policie a škol, a tam si vyjasňujeme, jakou roli, kdo v tomto procesu vlastně hraje.

T1: V čem spatřujete silné stránky systému prevence radikalizace mládeže v Ústeckém kraji?

RD: Víte, já ty silné stránky vidím hlavně v tom, když se podaří navázat opravdovou spoluprací se školou, která o to má skutečný zájem. V rámci Ústí nad Labem pořádáme pravidelná setkání, minimálně jednou až dvakrát do roka, kde se s nimi bavíme o tom, co by v daném školním roce potřebovali, a my jim naopak říkáme, co chceme od nich. Ta největší síla je v tom, když škola nebere prevenci jen jako povinnost, aby si „udělala čárku“, že tam byla policie, ale když k tomu přistupují komplexně. Taky vnímám jako velké plus tu nově vznikající mezioborovou spoluprací, o které jsem už mluvila. To, že se zástupci kraje, policie, školství, ale i zdravotníci a psychologové začínají scházet u jednoho kulatého stolu, je hrozně důležité. Slibuji si od toho, že nebudeme až ten poslední článek v řetězci, který řeší až hotový průšvih, ale že se ty informace k nám dostanou včas a budeme moct reagovat propojeně. I když je to běh na dlouhou trať, to, že se tyhle role vyjasňují, je určitě krok správným směrem.

T1: Jaké nedostatky nebo bariéry Vám brání v efektivnějším výkonu preventivní činnosti?

RD: Největší bariérou je pro nás jednoznačně kapacita. I když bychom se tématu radikalizace chtěli ve školách věnovat naplno, v našem kraji prostě nemáme dostatek lidí, kteří by tam mohli docházet tak často, jak by bylo potřeba. Tato personální poddimenzovanost nás limituje. Další překážku vidím v přístupu některých škol. Často se setkávám s tím, že si nás škola objedná jen proto, aby si splnila kolonku v osnovách – vnímají to jako formální povinnost: ‚Byla tu policie, máme splněno‘. Pokud u učitele nevidím skutečný zájem, ale jen snahu si mě 'odškrtnout', taková práce pak ztrácí smysl a upřímně mě ani nebaví.

T1: A co návazná péče? Máte kam ty děti posílat, když zjistíte vážný problém?

RD: V neposlední řadě nám v kraji chybí návaznost odborné péče. Policie sama problém radikalizace nevyřeší, potřebujeme funkční mezioborovou spoluprací s psychology a poradnami. Jenže sehnat v Ústeckém kraji kvalitního dětského psychologa je v současné době skoro nemožné, a to je obrovská slabina celého systému.

T1: Existuje nějaký konkrétní nástroj nebo metodika, která Vám v praxi chybí?

RD: Víte, ono to není ani tak o tom, že by nám chyběla nějaká konkrétní metodika v papírové podobě, ale spíš nám v té praxi chybí ten funkční a propojený systém.

T1: Co by podle Vašeho názoru nejvíce přispělo ke zvýšení efektivity preventivní práce do budoucna? Co je ten „klíč“ ke změně?

RD: Podle mě je nejdůležitější změnit ten přístup, že učitelé jsou tu jenom od učení, a ne od výchovy. Je to kolikrát hodně smutné, protože pedagogové s dětmi tráví víc času než jejich vlastní rodiče a mají jedinečnou možnost rozkrýt, že se v tom dítěti něco děje – jestli se straní kolektivu, jestli se schovává nebo nemluví. Na to člověk fakt nepotřebuje žádné specializované školení, ale spíš cit a vnímání. Musíme začít každý u sebe, nebýt lhostejný a nepoužívat argument, že to, co se děje doma, není naše věc.

Taky by se měly školy víc zaměřit na to, koho si na ty přednášky zvou. Mají na to rozpočty, tak by si měly nasmlouvat skutečné odborníky a nejen někoho, z jehož výkladu mi občas hrůzou vstávají vlasy na hlavě. Je prostě potřeba si ty zkušenosti z prevencí mnohem víc vyměňovat. A hlavně nesmíme zapomínat na dospělé. Podle mě se ta prevence u dospělých hrozně podceňuje. Jsou už velcí, tak určitě vědí, ale bohužel nevědí a jak i naše statistiky dokazují, že o kyberprostoru a kriminalitě v něm nevědí vůbec. Dospělí děti ovlivňují naprosto zásadně, a pokud dítě slyší doma něco úplně jiného, než co mu říkáme ve škole, tak je ta naše snaha v podstatě marná. (Konec rozhovoru)

Příloha V

Přepis rozhovoru s respondentem E

T1: Jako pracovník oddělení prevence krajského ředitelství máte vhlad do situace v celém regionu. Mohl byste na úvod stručně charakterizovat aktuální stav v oblasti radikalizace mládeže u nás?

RE: Aktuální situaci vnímám jako celorepublikový problém, ze kterého Ústecký kraj nijak zásadně nevybočuje. Pokud bych měl ale vypíchnout specifika našeho regionu, je to především faktor nižší vzdělanosti, který se na radikalizaci přímo odráží. Z mých zkušeností z odborných pracovních skupin za poslední tři roky vyplývá, že se těžiště radikalizace přesunulo do digitálního prostoru, konkrétně na uzavřené chatovací platformy. Tyto skupiny fungují v naprosto skrytém režimu, což nám velmi ztěžuje jakoukoli kontrolu.

T1: Co se v těchto skrytých skupinách vlastně děje?

RE: V této izolaci mladí lidé nekriticky sdílejí nenávist vůči různým skupinám, ať už jde o Židy, Romy nebo transgender osoby. Celkově je tato situace vysoce prioritní téma, a to hlavně kvůli nekontrolované dostupnosti toxických informací. Dnešní generace má v rukou technologie s obrovským destruktivním potenciálem, ale mentálně postrádá kritické myšlení, aby dokázala vyhodnotit, co je za hranou. Vnímám to jako velký tlak na bezpečnost, protože děti si často neuvědomují skutečné následky svého jednání v on-line světě.

T1: Považujete tedy vy osobně radikalizaci mládeže za skutečně významné téma v rámci Ústeckého kraje, nebo jsou zde palčivější problémy?

RE: Jednoznačně ano, radikalizaci mládeže považuji za velmi významné téma. Hlavní problém spatřuji v obrovském dosahu a dostupnosti informací, které dnešní technologie dětem a mládeži nabízejí. Prakticky cokoli si dnes mohou vyhledat. Od návodů, jak se radikalizovat, až po konkrétní způsoby, co a komu říkat, aby druhému co nejvíce ublížili. Právě tato neomezená dosažitelnost nebezpečného obsahu je pro mě z hlediska bezpečnosti klíčovým a přetrvávajícím problémem. Mladí lidé mají v rukou nástroje, které jim umožňují cíleně a velmi efektivně útočit na druhé, přičemž si často neuvědomují následky svého jednání.

T1: Pokud bychom měli být konkrétnější, jaký typ radikalizace vnímáte jako nejrizikovější?

RE: Podle mě se nedá jednoduše ukázat na jednu věc a říct: 'Tohle je to největší riziko.' Strašně totiž záleží na tom, v jakém prostředí a v jaké partě to dítě vyrůstá. Každé prostředí s sebou nese úplně jiná nebezpečí. Pokud se bavíme o dětech z běžných, fungujících rodin, tam je dnes rizikem politika. Tyto děti sledují zprávy, sociální sítě a vidí, co se děje v médiích, takže se snadno nechají strhnout k radikálním politickým názorům.

T1: A co sociálně vyloučené lokality, kterých je v našem kraji bohužel dost? Tam je situace jiná?

RE: V sociálně vyloučených lokalitách politika nikoho moc nezajímá. Tam jsou ty problémy úplně jiné a mládež se radikalizuje spíš v té sociální oblasti – řeší se tam hlavně to, kdo je z jaké komunity, kdo má víc peněz nebo lepší mobil. Takže ve výsledku to prostředí, ve kterém dítě žije, přímo určuje, jaký typ radikalizace ho ovlivní. Nedá se říct, že by jeden typ byl horší než druhý, prostě se to liší místo od místa.

T1: Objevují se u nás i nábožensky motivované konflikty mezi mládeží?

RE: Určité výjimky v rámci náboženského napětí se ale najdou. Já pocházím z Teplic, kde funguje židovská obec, a tam se občas nějaké incidenty objeví. Většinou je to ale úzce svázané s tím, co se zrovna děje ve světě, jakmile se někde globálně vyhrotil konflikt, který se týká židovského národa, přenesse se to napětí i k nám. Lidé to pak prožívají v okolí objektu obce a dochází k rozporům s okolím. Je ale potřeba zdůraznit, že v těchto případech se bavíme primárně o dospělých lidech, nikoliv o mládeži. U dětí jsem se v Ústeckém kraji s tímto typem nenávisti v podstatě nesetkal. Stejně tak jsme nezaznamenali žádný případ, kdy by se dítě radikalizovalo směrem k islámu a tímto náboženstvím by si pak omlouvalo nebo ospravedlňovalo násilí. V tomto směru je u nás mezi mladými klid.

T1: Jaké jsou tedy podle Vás ty hlavní příčiny, které vedou mladé lidi v Ústeckém kraji k radikálním postojům?

RE: V rámci Ústeckého kraje vnímám několik faktorů, které se vzájemně prolínají. Zásadním specifikem našeho regionu je nižší úroveň vzdělanosti, což se přímo promítá

do komunikace, zejména na sociálních sítích. Čím nižší je vzdělání, tím viditelnější jsou pak radikální projevy v on-line prostoru. Další příčinou je sociální prostředí a rodinné zázemí, ve kterém děti vyrůstají. Pokud se dítě pohybuje v komunitě nebo rodině, kde jsou extremistické názory běžnou součástí diskuse, velmi snadno je přebírá za své. V našem kraji to vidíme zejména v sociálně vyloučených lokalitách, kde radikalizace často pramení z frustrace a materiálního nedostatku, řeší se tam například to, kdo má lepší mobil nebo k jaké skupině patří, což vytváří napětí.

T1: Přesuňme se k Vaší přímé práci. Které konkrétní preventivní projekty PČR zaměřené na radikalizaci mládeže aktuálně v kraji realizujete?

RE: Téma radikalizace v rámci našich aktivit neřešíme izolovaně, ale integrujeme ho do širších preventivních programů. Klíčovým pilířem jsou pro nás přednášky o trestní odpovědnosti, které realizujeme již pro děti na prvním stupni základních škol. Naším cílem je vyvrátit mýtus, že pokud dítěti nebylo patnáct let, může beztrestně dělat cokoliv, vysvětlujeme jim, že i bez trestněprávní odpovědnosti za své činy nesou následky.

K tomu využíváme například video 'Chovej se, jak máš, i když patnáct ještě nemáš', kde na reálných příkladech ze školního prostředí ukazujeme, že i zdánlivá klukovina, jako je stržení čepice z hlavy, může být v trestním právu klasifikována jako krádež na osobě, loupež nebo vydírání. Vedle těchto základních programů se specificky věnujeme tématům spojeným s extremismem a trestnou činností z nenávisti, tedy hate crime. Tyto otázky jsou pevnou součástí našich přednášek na všech stupních škol. Významným a pravidelným projektem je u nás v kraji Týden proti rasismu, do kterého se aktivně zapojují zejména středoškoláci. Na těchto akcích úzce spolupracujeme s našimi specialisty na národnostní menšiny, kteří dokážou s mladými lidmi o citlivých tématech, jako je rasismus či diskriminace, diskutovat velmi odborně a srozumitelně.

T1: Jak probíhá výběr cílových skupin a škol? Snažíte se o plošné pokrytí, nebo jdete cíleně do rizikových oblastí?

RE: Výběr cílových skupin u nás funguje ve dvou rovinách, které se vzájemně doplňují. Na každém územním odboru v rámci Ústeckého kraje máme vyčleněné policisty, kteří mají na starosti tiskovou agendu a prevenci, a tito lidé mají se školami ve svém revíru vybudované velmi úzké a dlouhodobé vztahy. První rovinou je plošná prevence, která probíhá v podstatě podle plánu. Preventista se každý rok domlouvá s metodikem dané

školy na pravidelných návštěvách a přednáškách, což je standardní a v podstatě povinná součást školních preventivních plánů.

Druhou, a pro nás velmi zásadní rovinou, je reaktivní prevence. Ta nastupuje ve chvíli, kdy nás škola osloví napřímo, protože se v dané lokalitě nebo přímo v kolektivu objevil aktuální, konkrétní problém. V takových případech nasazujeme specialisty, například kolegy, kteří jsou zároveň krizovými interventy, aby situaci řešili okamžitě a přímo na místě. Dá se tedy říct, že zatímco plošná prevence běží kontinuálně, naše kapacity a odborné zdroje směřujeme prioritně tam, kde vznikne akutní potřeba nebo krizový stav.

T1: Jak v Ústeckém kraji funguje mezirezortní spolupráce v této oblasti?

RE: Z mého pohledu je naprosto klíčové si uvědomit, že žádný problém s radikalizací nevyřeší policie sama. Musí tam fungovat skutečná mezioborová spolupráce, do které jsou zapojeni psychologové, poradny, školy i speciální centra. Ideální stav, o který se snažíme, je ten, aby si všechny tyto instituce sedly k jednomu stolu a každý dostal konkrétní úkol s jasným společným cílem. V praxi to ale naráží na několik bariér.

T1: Kde vidíte ty největší překážky?

RE: Co se týče škol, jako policejní orgán je na identifikaci varovných signálů radikalizace přímo neškolíme. Probíhají sice určité aktivity pod záštitou krajského úřadu, kde se toto téma 'na'ukává', ale je to spíše okrajová záležitost, protože hlavní pozornost školení je věnována tématu aktivního střelce. Vše pak závisí na individuálním přístupu konkrétní školy. Největší slabinu celého systému spolupráce u nás v kraji však vidím v obrovském nedostatku kvalifikovaných odborníků, zejména dětských psychologů. Jen málokterá škola u nás má vlastního psychologa, a pokud ano, tak často jen na malý úvazek. Bez těchto lidí v terénu je i ta nejlepší mezirezortní metodika v reálných situacích těžko proveditelná.

T1: Pokud se podíváme na pozitiva, v čem spatřujete silné stránky systému prevence radikalizace mládeže u Vás?

RE: Hlavní silnou stránku policie vidím v tom, že máme jedinečnou možnost nahlížet na celou problematiku z hlediska bezpečnosti. Díky našim zkušenostem a informacím z terénu dokážeme predikovat, co se z určitého, na první pohled nenápadného problému může vyvinout dál, pokud nebude včas a odborně podchycen. Máme k dispozici odborné

pracovní skupiny a metodiky, které nám umožňují sledovat aktuální trendy v radikalizaci, což je pro včasný zásah klíčové. Další výhodou vnímám v tom, že když už do školy vstoupíme, dokážeme pracovat s tématy, která jsou pro děti aktuální, a reagovat na to, co je v danou chvíli skutečně pálí. Pokud škola funguje aktivně a pedagogové se do našich přednášek sami zapojují, vzniká velmi efektivní prostředí, kde děti z tématu vytěží maximum.

T1: A na druhé straně – co jsou ty největší nedostatky nebo bariéry, které Vám brání v efektivnější práci?

RE: Slabou stránkou je bohužel samotný přístup některých konkrétních škol. Jako příklad mohu uvést jeden krajský projekt na škole v xx, což je pro mě ukázka toho, jak by to vypadat nemělo. Původní nápad byl sice skvělý – mělo tam vzniknout detašované pracoviště, kde bychom měli kancelář a radili dětem i pedagogům. Chodím tam už od roku 2023, udělám tam třeba pět přednášek ročně, ale přijde mi, že si tím jen splnili to, na čem se domluvili s krajským úřadem, a na ty děti to nemá v podstatě žádný dopad.

Další bariérou je, že v dětech kolikrát budujeme strach z uniformy místo důvěry. Jdu po chodbě a učitelka dětem řekne: „Vidíte ho? Tady je pan policista, a jestli budete zlobit, tak on si vás vezme...“. To je přece úplně nesmysl, my nejsme čerti. Pokud v nich takhle od malička budujeme strach, tak tu prevenci nikdy efektivně nevybudujeme. Navíc školy si málokdy samy definují radikalizaci jako téma, kterému se chtějí věnovat. A dalším problémem jsou personální kapacity. U nás v Ústeckém kraji fungujeme v režimu „6 v 1“, jsme preventisté, tiskoví mluvčí a máme kumulované funkce. Kdyby nás tu bylo 30, bylo by to jiné. Navíc preventista na škole je většinou vytížený učitel, který má na tuhle práci vyhrazené třeba jen dvě hodiny týdně.

T1: A co vliv rodiny versus školy?

RE: Je tu ten postoj, že se prevence nevyplácí, protože výsledky nejsou hned vidět. Panuje představa, že si to děti ve škole jen odsedí a pak se vrátí domů do prostředí, kde se chovají úplně jinak. Pokud dítě slyší doma něco úplně jiného, než co mu říkáme my, je naše snaha marná.

T1: Existuje nějaký konkrétní nástroj nebo moderní metodika, která Vám v praxi chybí?

RE: V praxi mi chybí moderní interaktivní přednáška nebo platforma, která by dokázala mládež skutečně zaujmout a vtáhnout do děje. Dnešní děti jsou zvyklé na úplně jiný tok informací a my často bojujeme s tím, že máme shora danou nějakou ‚kostru‘ nebo metodiku, která je ale příliš statická. Potřebovali bychom nástroj, který by byl vizuálně i obsahově atraktivní, možná na bázi nějaké simulace nebo interaktivní hry, kde by si žáci sami vyzkoušeli, jak snadné je nechat se v on-line prostoru zmanipulovat.

T1: Co by podle Vás nejvíce pomohlo zvýšit efektivitu prevence do budoucna?

RE: Základem pro jakýkoli posun je, aby mezioborová spolupráce přestala být jen prázdným pojmem. Potřebujeme, aby si policisté, psychologové, pracovníci poraden i škol skutečně sedli k jednomu stolu a každý dostal konkrétní úkoly, které povedou ke společnému cíli. Dále je nezbytné, aby školy k prevenci přistupovaly vnitřně a aktivně, nikoliv jen jako k nutnému splnění osnov. Pomohlo by, kdyby se pedagogové do témat více zapojovali a my jako policie fungovali spíše jako odborný doplněk jejich komplexního programu, nikoliv jako jediní realizátoři.

Klíčem k úspěchu je také schopnost pružně reagovat na to, co žáky a učitele v danou chvíli skutečně trápí, a nebát se opustit striktní metodickou kostru. Pokud v budoucnu dokážeme lépe propojovat bezpečnostní pohled s odbornou péčí a vybudujeme v dětech důvěru k policii místo strachu z uniformy, budeme mít šanci radikalizaci mírnit dříve, než přeroste v závažné incidenty.

T1: Kdybyste měl jmenovat jednu jedinou věc, která by nejvíce přispěla k efektivní práci s ohroženou mládeží, co by to bylo?

RE: Z mého pohledu je pro budoucnost naprosto zásadní, aby se systém soustředil na mezioborovou spolupráci, kde každá složka bude přesně vědět, co je jejím účelem a co má dělat. Žádný problém s radikalizací totiž nevyřeší policie izolovaně, potřebujeme, aby psychologové, školy, OSPOD i neziskové organizace seděli u jednoho stolu a nevedli jen nezávazné debaty, ale plnili konkrétní úkoly směřující k jasnému cíli. Této spolupráci by velmi pomohl jasně určený koordinátor, který by celý proces řídil a zajistil, že informace nebudou zapadat. (Konec rozhovoru)

Příloha V

Přepis rozhovoru s respondentem F

T1: Mohl byste na úvod, z pohledu člověka přímo z terénu, charakterizovat aktuální situaci v oblasti radikalizace mládeže ve Vašem regionu?

RF: Aktuální situaci u nás na xx a v podstatě v celém Ústeckém kraji... no, popsal bych to jako stav „latentního napětí“. Víte, my tady neřešíme nějaké organizované teroristické buňky, které by měly hierarchii a sklady zbraní. To jsou spíš představy z filmů. My se potýkáme s něčím mnohem hůře uchopitelným – s fenoménem sociální radikalizace. Ten proces je u nás hrozně rychlý, a to hlavně díky té obrovské koncentraci sociálně vyloučených lokalit. Máte tu místa, kde se radikalismus nepředává v mešitách nebo na tajných schůzkách, ale prostě... na ulici. Mladí lidé v těchto místech vyrůstají v prostředí, kde je porušování norem, agrese vůči autoritám a nenávist k systému vnímána jako běžná součást života. Jako něco, co k tomu patří, aby vás ostatní brali vážně.

V posledních dvou letech vidíme obrovský, a řekl by i děsivý, posun do digitálního prostředí. Radikalizace už neprobíhá v garážích nebo na tajných koncertech, kam jsme dřív chodili dělat zátahy a víceméně jsme ty lidi znali jménem. Dnes se to všechno odehrává v uzavřených skupinách na Telegramu, Discordu nebo přes ty krátká, úderná videa na TikToku. Ta situace je nebezpečná v tom, že ta radikalizace nemá jasnou strukturu. Nemá jednoho vůdce, kterého bychom mohli sledovat a po jehož zatčení by se to rozpadlo. Jsou to stovky, možná tisíce jednotlivců, kteří sdílejí stejnou nenávist k policii, k menšinám nebo k státu jako takovému. To pak vede k těm drobným, ale neustálým incidentům – verbální napadání, provokace hlídek nebo organizování „férovek“. Stačí jedna zpráva v šifrované skupině a během dvaceti minut máte na místě třicet agresivních děcek.

T1: Považujete tedy radikalizaci mládeže za skutečně prioritní téma ve Vašem kraji?

RF: Bezpochyby. Radikalizace je totiž přímým a velmi krátkým předstupněm k závažné násilné trestné činnosti. Ústecký kraj je v tomhle hrozně specifický. Máme tu tu historii těžkého průmyslu, který zmizel, vysokou nezaměstnanost a lidi, co se cítí odříznutí od zbytku republiky. Mladá generace, která v tomhle vyrůstá, často trpí pocitem, že pro ně tenhle stát prostě nemá místo. Že jsou tu navíc, že jsou odepsaní už od základky.

Když mladý člověk nevidí perspektivu v zaměstnání a vidí jen nefunkční rodinné vzorce – táta v exekuci, máma na automatech – radikalizace mu nabídne něco, co mu zoufale chybí. Nabídne mu identitu. Pocit sounáležitosti a jednoduchého nepřítele, na kterého může svalit vinu za svůj zpackaný život. Pokud toto téma budeme ignorovat, koledujeme si o to, že se nám v regionu vytvoří generace, která bude stát úplně mimo demokratický systém. To je bezpečnostní riziko první kategorie. Tito lidé jsou pak nesmírně snadno zneužitelní dezinformačními proudy nebo populisty, kteří jim dají pocit moci. A my jsme pak ti první, kdo to v ulicích schytá.

T1: Jaký typ radikalizace vnímáte jako nejrizikovější?

RF: Jako policista v terénu vnímám jako největší hrozbu narůstající pravicový extremismus, který se dnes ale maskuje za takové to „vlastenectví“ nebo „ochranu sousedství“. Jde o silnou rétoriku zaměřenou proti menšinám, konkrétně proti romské komunitě a v poslední době i velmi agresivně proti cizincům a Ukrajincům. Tento typ radikalizace je rizikovější proto, že má v našem kraji historické kořeny a dokáže oslovit i mládež z těch „lepších“, funkčních rodin. To už nejsou jen kriminálníci z periferie, jsou to kluci, kteří by mohli být vašimi sousedy.

Zároveň ale... a to musím zmínit, i když je to politicky nepopulární... vidíme radikalizaci uvnitř minoritních skupin. Mladí Romové, kteří se cítí být neustále pod tlakem a diskriminováni se začínají radikalizovat v opačném směru. Vzniká tam taková ta obranná agrese. Nebezpečí je v tom, že stačí jeden banální incident, třeba rvačka na koupališti v Kadani nebo před diskotékou v Mostě, a díky sociálním sítím se z toho během pár hodin stane masová akce. Ten online svět tu agresi multiplikuje neuvěřitelným způsobem. My tam pak stojíme mezi nimi, snažíme se to uklidnit a schytáváme to z obou stran. Je to... vyčerpávající.

T1: Jaké jsou podle Vás ty úplně hlavní příčiny, které mladé lidi v Ústeckém kraji vedou k takovým postojům?

RF: Příčin je celá řada a jsou vzájemně propletené jako uzel, který nejde rozvázat. Na prvním místě je to rodinné prostředí. Pokud dítě od malička slyší u večere nadávání na „ty druhé“, na policajty, na politiky... tak to prostě přebere jako fakt. Pro něj to není politický názor, je to realita. Druhým faktorem je selhávání vzdělávacího systému. Školy v regionu jsou přetížené, učitelé jsou často vyhořelí a prostě nemají kapacitu identifikovat

ty varovné signály. A když už se tak stane, tak to častokrát neřeší do té doby, než se stane nějaký opravdový průšvih. Raději to zametou pod koberec, aby škola neměla špatné jméno v tabulkách.

Dále je to vliv sociálních bublin. Algoritmy sociálních sítí těm mladým lidem podhazují stále radikálnější obsah. Pokud jednou kliknete na video o „policejní brutalitě“, TikTok vám jich naservíruje dalších sto. A v neposlední řadě je to absence pozitivních vzorů. V mnoha čtvrtích Chomutova nebo Mostu není hrdinou ten, kdo chodí do práce, ale ten, kdo má peníze z nelegální činnosti nebo kdo se „nebojí“ jít do konfliktu se zákonem. Radikalizace je pro ně zkratka k získání respektu v partě. Když nemáte nic, za co by vás okolí ocenilo, tak aspoň vzbudíte strach.

T1: Které konkrétní preventivní projekty PČR zaměřené na radikalizaci mládeže aktuálně realizujete? Máte nějaké výsledky?

RF: Naší vlajkovou lodí je projekt „Bezpečné dětství“. Jsou to interaktivní workshopy na základních a středních školách. Nesnažíme se ty děti poučovat, protože na to jsou úplně alergické. Ukazujeme jim reálné případy – co se stalo klukovi, co sdílel extremistické symboly, jak dopadl ten, co organizoval rvačku. Snažíme se jim ukázat ty dopady, které jim na Telegramu nikdo neřekne.

Dále je hrozně důležitá práce Asistentů prevence kriminality. To jsou lidé, kteří často sami pocházejí z rizikových komunit. Mají tam přirozenou autoritu a dokážou s mladými mluvit jejich jazykem. Jsou naším „včasným varovným systémem“. Jenže... jich je málo. Peníze na ně jsou nejisté, projekty se pořád mění a my pak v terénu hasíme požáry tam, kde se mělo už dávno mluvit.

T1: Jak funguje v Ústeckém kraji mezirezortní spolupráce v oblasti radikalizace mládeže? Narazil jste na nějaké limity?

RF: *(dlouhá pauza)* Spolupráce je nastavena, ale řekl bych to takhle... narážíme na limity systému, které mě osobně hrozně frustrují. Existují pracovní skupiny, kde sedíme my, OSPOD, probační služba a neziskovky. To je dobrý základ. Ale problémem je sdílení informací. Často se dozvíme o problémech mladého člověka, až když nám ho přivedou v poutech. Přitom škola věděla, že se chová agresivně, sociálka věděla, že se mu rozpadá rodina... ale nikdo nám nic neřekl.

Ta spolupráce je tedy spíše reaktivní. Hasíme, když už hoří. Potřebovali bychom dřívější intervenci týmu odborníků, aniž by se muselo čekat na spáchání trestného činu. V Ústeckém kraji jsou ty složky přetížené a komunikace občas vázne na nedostatku času. Pořád se o něčem debatuje na schůzkách, sepisují se zápisy, ale v reálu ten kluk mezitím nasedne na vlnu, ze které ho pak taháme už jen za mříže. Někdy mám pocit, že se v tom systému všichni jen tak trochu točíme dokola.

T1: V čem naopak spatřujete silné stránky systému prevence radikalizace mládeže v Ústeckém kraji?

RF: Naší největší silou je obrovská zkušenost a znalost terénu. My nejsme žádní teoretici. Víme, která ulice je problematická, známe rodinné vazby, víme, kdo má, na koho vliv. Tato lokální znalost je nenahraditelná. Další silnou stránkou je síť nízkoprahových zařízení. Ty neziskovky dělají neuvěřitelnou práci, jsou s těmi dětmi v odpoledních hodinách, kdy my jen projíždíme kolem v autech. Dokážou s nimi řešit věci, které by policajtovi nikdy neřekly. Jenže i ty neziskovky pořád bojují o přežití a o finance. Je to... takové stavění na písku.

T1: Jaké hlavní nedostatky nebo bariéry Vám brání v efektivnějším výkonu preventivní činnosti?

RF: Bariér je bohužel hodně. První je personální podstav. To je realita, o které se sice mluví, ale nic se nemění. Když musíte řešit narušování veřejného pořádku, domácí násilí a běžnou kriminalitu, na preventivní činnost v terénu vám zbývá minimum času. Prevence se pak často smrskne na besedy ve školách, ale ta nejdůležitější práce – mluvení s těmi náctiletými přímo na ulici – ustupuje do pozadí. Protože musíte „hasit“ výjezdy.

Další bariérou je obrovská nedůvěra k institucím. V mnoha lokalitách je policista vnímán jako nepřítel bez ohledu na to, jak se chová. Prolomit tuto bariéru trvá roky a stačí jeden necitlivý zákrok, který někdo natočí na mobil a pustí na síť, a začínáte od nuly. Také legislativa nám občas hází klacky pod nohy, procesy jsou strašně zdlouhavé. Než se úřady rozhoupou, ten kluk je už dávno za hranou.

T1: Existuje nějaký konkrétní nástroj nebo metodika, která Vám v praxi chybí?

RF: Chybí mi ucelená metodika pro včasnou intervenci, která by byla závazná pro všechny rezorty. Aby škola nemohla říct „to není náš problém“, a aby OSPOD mohl

zasáhnout dřív, než dojde k násilí. Potřebovali bychom také více nástrojů pro práci s rodinou jako celkem.

Víte, radikalizace mládeže je jen symptomem nemocného rodinného prostředí. Pracovat jen s dítětem a nechat ho večer vrátit se k radikálnímu otci je sisyfovská práce. Já s ním ve škole mluvím o toleranci a on pak přijde domů a slyší pravý opak. Co s tím mám dělat? (*odmlčí se*) Můžu se snažit, jak chci, ale pokud ten kluk žije v toxické bublině, moje slova nemají váhu. Je to frustrující. Vidíte toho kluka, co má potenciál, snažíte se mu ukázat jinou cestu, ale ten systém vám nedovolí ho z toho prostředí vytáhnout dřív, než se stane něco fatálního.

T1: Co by podle Vás nejvíce pomohlo zvýšit efektivitu prevence do budoucna?

RF: Potřebujeme policisty v terénu. Ne policisty, kteří jen jezdí v autech, ale policisty, kteří se budou pohybovat pěšky ve svých rajonech. Jenže na to nemáme lidi a papírování nám zabírá polovinu směny. Dále je to digitalizace sdílení informací. A také musíme víc využívat moderní technologie v prevenci, vytvářet vlastní obsah na sociálních sítích, který bude pro mládež atraktivní. Musíme jít za nimi tam, kde tráví čas, a to je internet. Ale na to potřebujete lidi, finance, a hlavně odvalu vedení dělat věci jinak. Zatím jen doháníme vlak, který už je dávno v dalším městě.

T1: A na závěr – co by podle Vás nejvíce přispělo ke zvýšení efektivitu práce s ohroženou mládeží?

RF: Klíčem je systémová změna v regionu. Ale to už se pohybujeme v rovině sci-fi. Prevence radikalizace není jen úkolem policie. Potřebujeme investice do volnočasových aktivit, které budou pro tyhle děcka zdarma. Pokud rodiče nemají na kroužek, ty děti skončí na ulici a pak na Telegramu.

Pokud těm mladým lidem nedáme reálnou naději, že i v Chomutově nebo Ústí mohou mít dobrý život, pokud nedostanou vzdělání a následně práci, která je uživí, jejich ochota naslouchat radikálům klesne. Dokud budeme jen „hasit“ radikalizaci represí a besedami, zatímco se jim okolní svět rozpadá pod rukama, budeme se tu za pět let bavit o tom samém. Upřímně? Někdy mám pocit, že jen lepíme náplasti na tepenné krvácení. Snažíme se, děláme maximum, ale ten systém nás v tom občas nechává vykoupat samotné. A to je... to je to nejvíce skličující. Že víte, co by se mělo dělat, ale nemáte k tomu v ruce ty správné páky. (*Konec rozhovoru*).